

Budova bývalého Okresního soudu v Žatci v Dvořákově ulici, dnes zvláštní škola (archiv Nadační spolek Žatec)

Výsledky před parlamentní komisí v Žatci 30.-31. července 1947

Týden po ministerské zprávě 2. července 1947 se usnesl bezpečnostní výbor Ústavodárného národního shromáždění (ÚNS) na návrh ministra vnitra Václava Noska na založení vyšetřovací parlamentní komise. Tato byla složena z pěti poslanců všech ve vládě zastoupených stran (Národní fronty), ze šesti poradců několika ministerstev, policie (SNB) a tří pracovníků tajné služby (StB)¹. Pod vedením poslance dr. Bohuslava Bunži² za Lidovou stranu. O těchto výpovědích před komisí 30. a 31. července 1947 existují v archivu ministerstva vnitra dva rozdílné protokoly. Stenografický protokol, ve kterém jsou výsledky uvedeny doslovně a kratší shrnutí³. Zde je podán doslovný a delší zápis, který byl v plném obsahu doposud zveřejněn pouze v německém jazyce⁴.

[Titulní list, razítkem očíslováno č. 1, strojopis, číslo spisu poznamenáno ručně 300-27-5]

Stenografický zápis

o jednání vyšetřovací komise bezpečnostního výboru ÚNS⁵
v místnostech okresního soudu v Žatci
ve dnech 30. a 31. července 1947

[strojopis, strojopis stránky 1-138, orazítkované stránky 1-139]

[30. července 1947]

Antonín Rožka

Výpověď Antonína Rožka, autodopravce v Žatci, čp. 1057

BUNŽA /po napomenutí a zjištění generálií/: Pane Rožka, vy jste byl předsedou správní komise v Žatci?

ROŽKA: Ano, hned prvního revolučního výboru. Začali jsme působit 7. května 1945, kdy jsme přebírali německou policii. Pak byla ustavena správní komise.

BUNŽA: Kdy začala fungovat správní komise?

ROŽKA: Správní komise začala fungovat později, koncem června, na přesné datum se nepamatuji. To by věděl dr. Petrášek. Byl jsem zde na základě voleb do 5. října 1945, kdy přišel nový národní výbor na základě paritního zastoupení.

BUNŽA: Kdy sem přišel dr. Petrášek?

ROŽKA: Později, kolem 15. května, asi za 14 dní po tom, co jsme začali fungovat. My jsme z neznalosti věci používali razítko okresního národního výboru. dr. Petrášek řekl, že rozpouští místní národní výbor a stal se později předsedou správní komise. To bylo asi 16. května.

BUNŽA: Kdy sem přišla vojenská skupina vedená kapitánem Černým, poručíkem Čupkou a nadporučíkem Petrovem?⁶

ROŽKA: Černého a Čupku vůbec neznám a nevím, kdo byli. Petrov sem přišel asi koncem května, mohlo to být někdy kolem 20. května; na přesné datum se nepamatuji.

BUNŽA: Kdy se začalo s odsunováním?

ROŽKA: První soustředění bylo 3. června.

BUNŽA: Kdo ho nařídil?

ROŽKA: Nařídil je pan Petrov. Přišel ke mně a ptal se, chci-li, aby byl Žatec český. Řekl jsem: samozřejmě, čekáme na to 300 let.

BUNŽA: Jak probíhalo soustředění?

ROŽKA: Hned ráno obsadili Žatec a začali vyhánět lidi na náměstí. Šlo o sběr mužů od 14 do 65 let.

BUNŽA: Kam šli potom s nimi?

ROŽKA: Nemám zdání. Podle řeči je odvedli do Postolopr. Potom jsme však potřebovali pracovní síly a žádali jsme, aby nám je poslali.

BUNŽA: Chodili sem z Postolopr na práci?

ROŽKA: Ano.

BUNŽA: Kdy bylo druhé soustředění?

ROŽKA: O týden nebo 10 dní později. To byly jenom ženy.

BUNŽA: To bylo zase z nařízení Petrova?

ROŽKA: To bylo v dohodě s národním výborem. Šlo o ženy případně i s dětmi do 60 nebo 65 let.

BUNŽA: Kdo zde potom zůstal z Němců?

ROŽKA: Němci byli v táborech a zase je propouštěli domů.

BUNŽA: Napřed bylo tedy soustředění mužů a potom žen. Zůstal zde ještě někdo, když odešly ženy? Kam odvedli ženy?

JUDr. Bohumil Bunža, předseda vyšetřovací komise, rok 1947 (privátní archiv)

ROŽKA: Ženy odvedli sem do kasáren. Protože jejich počet byl veliký – bylo 14 tisíc žen a dětí – a tábor nato nebyl zařízen, prověřovalo se celý den a večer se ženy pouštěly domů. My jsme upozorňovali, že to nestačí. Potom se narychlo stavěly kotle a shánělo se živobytí. Nám se řeklo, že chceme mít Žatec do 10. června čistý, tak se to provádělo. Šlo o vojenský diktát. Vydávalo se jedno nařízení za druhým, nás nerespektovali a říkali nám samozvanci. Mě odvedli s automatem, rovněž i zásobovacího referenta a hrozili nám zastřelením. Říkali nám, že jsme se tam vecpali. Řekl jsem jim otevřeně, že jsem Čechem a jestliže si myslí, že z toho chceme něco mít, že jim to odevzdáme všechno ihned.

BUNŽA: Je známo, že zde došlo k likvidaci určitého počtu Němců, a to v Postoloprtech. Kdy jste se o tom dověděl?

ROŽKA: Já jsem se o tom dověděl během týdne po tom sběru. Po tom třetím červnovém. Během týdne tam docházeli naši zástupci, kteří tam dováželi potraviny, a ti přišli se zprávami. Něčemu se mohlo věřit. Já jsem se však o to nestaral, protože jsem žádné příkazy nedával.

BUNŽA: Hlášení jste nedával žádné? Proč?

ROŽKA: Nebyl jsem o tom zpraven a nevěděl jsem, co mám dělat dříve.

BUNŽA: To je maličkost ohlásit, že se tam střílejí lidé.

ROŽKA: Okres nefungoval, takže tam bylo těžko něco zařídit. Ta věc byla v rukou vojska a vojsko si od nás nedalo poroučet.

BUNŽA: Kolik lidí tam mělo být postříleno?

ROŽKA: To nemohu říci. Ze Žatce to mělo být asi 1 200 lidí. Transport byl sestaven na náměstí.

BUNŽA: Byly tam také ženy a děti?

ROŽKA: Na ženy a děti se nepamatují.

BUNŽA: Byl jste s Petrovem často ve styku?

ROŽKA: Ano.

BUNŽA: Kdo vydal rozkaz k zastřelení lidí v Postoloprtech?

ROŽKA: To nemohu říci. Já jsem tam nepřišel. Říkám, co vím, protože nemám zájmu něco zakrývat.

BUNŽA: Střílelo se také zde?

ROŽKA: Pokud vím, snad na hřbitově, jak mi říkal hrobník.

BUNŽA: Kolik tam má být lidí?

ROŽKA: Jenom několik lidí.

BUNŽA: Nevíte nic o tom, že Petrov měl zastřelit nějaké lidi na náměstí?

ROŽKA: Na náměstí nevím, ale dole pod brankou byl snad zastřelen člověk, který rychle neběžel⁷.

BUNŽA: Nevíte nic bližšího o této exekuci?

ROŽKA: Nevím nic bližšího.

BUNŽA: Jaké měřítko bylo při prověřování? Byl jste při tom také?

ROŽKA: Ano. Prověřování se provádělo před radnicí. Kdo se nemohl vykázat nějakým papírem, byl zařazen mezi Němce. Za průkaz sloužila občanská legitimace, pracovní knížka nebo domovský list.

BUNŽA: Bránili se někteří, co neměli průkaz, aby byli zařazení mezi Němce?

ROŽKA: To se mohlo stát.

BUNŽA: Vy jste nebyl členem prověřovací komise?

ROŽKA: My jsme k tomu nebyli přizváni. Část prověřených, která byla zařazena mezi Němce, byla odvedena k Postoloprům. Někteří se večer vrátili, jiní sem byli dovázeni později na práce.

BUNŽA: Kolik že jich asi bylo?

ROŽKA: Mužů bylo asi 1 200.

BUNŽA: Co se stalo se zbytkem, který tam zůstal?

ROŽKA: Zůstatek tam zůstal připraven k odsunu. Asi za týden nebo za 14 dní byli vlakem odsunuti.

BUNŽA: Kdo myslíte, že mezi vojáky měl hlavní slovo?

ROŽKA: Podle dohadu měl nejvyšší funkci nadporučík Zika.

BUNŽA: Mohl byste nám ještě říci v této věci, co byste pokládal za důležité?

ROŽKA: Já jsem byl stále jednou nohou v hrobě. Tak např. jsem byl zavolán na vojenský úřad, tam ten člověk vytáhl bejkovec a do druhé ruky vzal revolver, musel jsem se postavit do pozoru a hrozil nám. Nařídil, že se musíme hlásit v 6 hodin u majora Langra⁸. Vyložil jsem jim, co jsme zde prožívali, že jsem 2 roky vedl proces proti partaji a že jsme daleci toho, abychom uchvátili nějakou moc. Naše pozice byla velmi ztížená. Po tomto rozhovoru major Langer pochopil, že nejsme samozvanci. Že jsem k této funkci přišel, zato nemohu. Tehdejší německý starosta Dietel prchl. V 10 hodin večer nám Němci oznámili, že nám chtějí předat moc, že však někdo musí zodpovídat za pořádek. Tehdy řekli, že to povede Rožka.

BUNŽA: Byly zde koncem května a počátkem června přestřelky s Němci?

ROŽKA: Němci poslouchali jako hodiny⁹, přestřelky byly často a bylo nebezpečí života. Já jsem se např. zúčastnil osobně, když sem přišel transport německých vojáků. Vedl je četař z československé armády, přišli večer a chtěli nocleh. Všechno bylo plné a dali jsme je proto na střelnici. Při tom byl u toho tehdy Hás¹⁰. Prohlíželi jsme je a z těch 200 jsme vybrali 9 SSmanů, ačkoliv, když jsme je předem vyzvali, aby se hlásil ten, kdo je SS, se nikdo nepřihlásil. Byli odvedeni k soudu a pak když přišli Rusové, vyzvedli si je na práci.

S t e n o g r a f i c k ý z á p i s

o jednání vyšetřovací komise bezpečnostního výboru ÚNS

v místnostech okresního soudu v Žatci

ve dnech 30. a 31. července 1947.

*Svazek mě-
kopie v č.*

300-27-5

KOKEŠ²¹: Vy jste zde byl po celou dobu okupace?

ROŽKA: Ano.

KOKEŠ: Znal jste proto všechny Čechy, kteří zde zůstali?

ROŽKA: Všechny také ne. Žatec měl 40 000 obyvatel.

KOKEŠ: Ale staré usedlíky jste znal?

ROŽKA: Většinu jsem jich znal.

KOKEŠ: Když byli odváděni Němci, stalo se, že z těchto starých usedlíků byl někdo s nimi odveden?

ROŽKA: Ze starousedlíků nevím. Byli někteří, které jsem neznal. O život přišel nějaký pan Zeman. Některý pan Šedivý²² ze starousedlíků přišel potom zpět a nařikal si, že byl poškozen na zdraví a že byl zbit. Zním jenom tyto 2 případy. Zemana jsem před válkou neznal. Vystavili jsme mu zvláštní vysvědčení a Červený kříž pro něj dojel. Pak zemřel a zůstala po něm vdova.

KOKEŠ: Znal jste je z dřívější doby? Byli dobrými Čechy?

ROŽKA: Šedivého jsem znal, ale Zemana ne.

KOKEŠ: Kdy jste se dověděl o Šedivém?

ROŽKA: Asi za týden a podnikl jsem kroky, aby byl propuštěn.

BUNŽA: Ledvinu nebo Zázvorku z Lipence jste neznal?

ROŽKA: Zázvorka byl u pomocné policie. Jinak jsem je neznal.

KOKEŠ: Šedivý a Zeman byli ze smíšeného manželství?

ROŽKA: Ano.

KOKEŠ: Vy jste říkal, že jste byl předveden k majorovi Langrovi. Kromě naší armády však zde byla sovětská armáda. Československá armáda měla svého velitele zde a sovětská rovněž?

ROŽKA: Ano, ale trvalo hodně dlouho, než jsme se to dověděli. Od počátku revoluce zde byl velitelem nějaký major Durst. Mám o tom poznámky.

BUNŽA: Mohl byste nám donést tyto poznámky, jak velitelé následovali za sebou?

ROŽKA: Najdu je a pošlu je nebo přinesu²³.

KOKEŠ: Byl nadporučík Petrov velitelem nějakého útvaru?

ROŽKA: To nemohu říci. Představoval se mi, že je nadporučík Petrov a měl jsem dojem, že poroučí, poněvadž vojáci jeho příkazy plnili.

KOKEŠ: Byl jste vojákem?

ROŽKA: Ano.

KOKEŠ: Tak víte, že nadporučík nemůže poroučet majorovi. Posádkový velitel nebyl nadporučík Petrov. Jakým způsobem zařizoval věci a přes koho, kdo je prováděl, je jiná věc. Jak to bylo se skvosty, které byly shromážděny? Byla u toho správní komise?

ROŽKA: U toho byli 2 zástupci správní komise. Také při

tom fungovali vojáci. Já jsem při tom nebyl, byl jsem na radnici, odkud jsem nepřišel domů až za půl roku.

KOKEŠ: Co se s těmi věcmi stalo?

ROŽKA: Večer bylo všechno odvedeno do Národní banky.

KOKEŠ: Přišel s těmi věcmi do styku nadporučík Petrov?

ROŽKA: Pokud vím, fungovali tam 2 členové správní komise.

KOKEŠ: Má správní komise o tom nějaké potvrzení?

ROŽKA: Sběr byl věcí vojenské správy, my jsme jej neprováděli.

KOKEŠ: Kdo to odvážel?

ROŽKA: To nemohu přesně říci. Pamatuji se, že členy komise byli pan Minařík a Pechanec.

KOKEŠ: Byly ty věci odváženy přímo zde do Národní banky?

ROŽKA: Ano.

KOKEŠ: Vy jako předseda správní komise jste s tím nepřišel do styku?

ROŽKA: Ne.

KOKEŠ: Nemůžete říci, že by s tím přišel do styku Petrov?

ROŽKA: S ním to bylo záhadné. Měl jsem dojem, že má zvláštní posláná a on to také naznačoval.

KOKEŠ: Je Vám známo, že při těch zdejších akcích byli postříleni nějakí Češi?

ROŽKA: To nemohu říci.

Posl. HOLUB²⁴: V té souvislosti se mluvilo také o spojeneckých zajatcích. Vylučujete tu možnost, že by se byli dostali do skupin, které byly odváděny, tito zajatci?

ROŽKA: Pochybují, že by se tak bylo stalo, protože jak Francouzi tak i Poláci s námi spolupracovali.

BUNŽA: Jak to bylo s těmi věcmi, byly sepsány protokoly?

ROŽKA: Co bylo odevzdáno na místní správní komisi, o tom máme protokoly, a to bylo také odvedeno do Národní banky. Já však o tuto věc jsem se nemohl starat. Zástupce ministerstva vnitra dr. Lukeš: Zde se tvrdí, že při soustředění 3. června měli být zastřeleni 2 Němci. Víte o tom něco?

ROŽKA: Jak jsem řekl, je to možné, ale nepamatuji se na to.

Dr. LUKEŠ²⁵: Kdo prováděl toto soustředění?

ROŽKA: Vojáci.

HOLUB: Když jste se dověděli o věcech v Postoloprtech, jak jste se na to dívali?

ROŽKA: Na nás to působilo trapně, zejména ten způsob, jakým se to provádělo. Musili jsme však být zticha.

HOLUB: Mluvte se o tom, že v kasárnách byli lidé trýznění a mučeni. Slyšel jste o tom?

ROŽKA: Slyšel jsem to, ale nemohl jsem zakročít, byli jsme považováni za vetřelce od 8. května. Upozorňoval jsem nato majora Langra.

STEHLÍK¹⁶: Po prověření zde bylo vydáno několik antifašistických legitimací, které vydávala zvláštní komise. Byli v té komisi také ing. Reizer [Reiser]¹⁷ a Hás?

ROŽKA: Myslím, že ano.

KOKEŠ: Oni však neměli právo vydávat nějaké legitimace.

ROŽKA: Já jsem ty legitimace potvrzoval, ale upozorňoval jsem na to. Oni však říkali, že jsou dobří. Národní výbor dal proto nato razítko a já svůj podpis, ačkoliv jsem s tím nesouhlasil. Vykonával jsem vůli lidu. V komisi byli Němci a několik českých lidí, kteří to dělali.

KOKEŠ: Přiznáváte, že jméno antifašisté bylo přiznáno též lidem nehodným?

ROŽKA: Ano, byli to též fašisté a nepřátelé republiky.

KÁCL¹⁸: Bylo mi řečeno, že mezi internovanými Němci byl též vysoký církevní hodnostář vyššího stáří, který chodil též na práce a jednou při tom klesl. Jednou prý klesl a strážný se ptal Petrova, co s ním má dělat a ten prý řekl, aby byl odstřelen. Na tento rozkaz prý byl tento církevní hodnostář zastřelen. Víte o tom něco?

ROŽKA: To nevím.

Jaroslav Petrášek

Výpověď JUDr Jaroslav Petráška, advokáta v Žatci, čp. 442¹⁹

BUNŽA /po napomenutí k pravdě a zjištění generálií/: Pan doktore, vy jste byl v Žatci již před válkou?

PETRAŠEK: Byl jsem zde od r. 1926 až do r. 1938. Pak jsem byl v Lounech po celou dobu okupace.

BUNŽA: Kdy jste sem zase přišel po okupaci?

PETRAŠEK: 19. května 1945.

BUNŽA: Z příkazu koho?

PETRAŠEK: Z příkazu ONV v Lounech, abych organizoval národní výbor. 26. května jsem pro neshody odešel a vrátil jsem se až 6. června. Pak jsem fungoval dále až do 4. července 1946. Byl jsem zde předsedou správní komise a pak byly řádné volby.

BUNŽA: Změnil jste v této funkci revoluční národní výbor?

PETRAŠEK: 19. května jsem přišel na radnici a viděl jsem, že členy výboru a komisi jsou Němci. Proto jsem to rozpustil a ustavil správní komisi. Znal jsem je z dřívější doby. Na to proti mně lidé vystoupili, hodili mi klacky pod nohy a já jsem resignoval. Intervenovalo se proti mně v ministerstvu vnitra. Intervenci proti mně vedl nějaký Hás, který byl také členem správní komise. To byl Čech.

BUNŽA: Vy jste zde byl předsedou okresní správní komise od 6. června 1945. Jak to zde vypadalo s vojenským velícím. Kdo zde byl z vojáků?

PETRAŠEK: Tehdy zde byl podplukovník Duřt posádkovým velitelem, po něm přišel major Langer, na to pak přišel major Fišera.

BUNŽA: Kdo zde byl ještě mimo tyto vojáky? Byli zde nějakí OBZ nebo zpravodajští?

PETRAŠEK: Nikoho jsem neznal a oni si bez mého vědomí dělali co chtěli.

BUNŽA: Tito se u Vás hlásili?

PETRAŠEK: Ti, co jsem jmenoval, se hlásili, jiní ne.

BUNŽA: Byl zde nadporučík Petrov?

PETRAŠEK: O jeho existenci zde jsem věděl, ale nebylo mi známo, jaké má poslání.

BUNŽA: O poručíkovi Čupkovi jste neslyšel?

PETRAŠEK: O tom nic nevím. Toho jsem neznal.

BUNŽA: Stýkal jste se s Petrovem?

PETRAŠEK: Po 6. červnu asi dvakrát, a sice když jsme dělali koncentraci Němců do pracovního střediska ze Žatecka. Tehdy byl u mě a oznámil mi, že bude dělat koncentraci.

BUNŽA: Kolik těchto koncentrací bylo?

PETRAŠEK: Nevím bezpečně, asi 2 nebo 3. Z města přišlo asi 10 000 lidí do tábora.

BUNŽA: Kdy byla tato koncentrace?

PETRAŠEK: Počátkem června 1945. Při koncentraci asistovala naše SNB²⁰, tenkrát četnictvo, bylo to asi 20 lidí. Němci tehdy odevzdávali jednak skvosty, jednak vkladní knížky. Dávalo se to do beden, a pak se to odvedlo do Národní banky.

BUNŽA: Byla předtím nějaká koncentrace?

PETRAŠEK: Slyšel jsem, že byla nějaká koncentrace do Postoloprť, ale nebyl jsem zde tehdy.

BUNŽA: Kdy jste se dověděl, že část skupiny, která byla koncentrována počátkem června, měla být likvidována?

PETRAŠEK: To jsem slyšel někdy koncem června nebo začátkem července. Přišel ke mně ředitel Čada ve výslužbě, který byl z Prahy a byl zde za nějakou honitbou. Ten mi řekl, že tam v Postoloprtech se otvírají hroby, že z nich jde zápach, abychom s tím něco dělali. Tehdy jsem telefonoval na divisi do Postoloprť, aby k tomu dali vováky a hroby přikryli.

BUNŽA: Nepátral jste po bližších okolnostech?

PETRAŠEK: To nebyla má věc, byla zde vojenská zpravodajská služba, co bych se do toho pletl. Vůbec jsem po tom nepátral a také podrobnosti neznám. Kdo to prováděl, nevím.

BUNŽA: Víte něco o tom, že by v Žatci došlo k nějakým exekucím? Byli zde prý zastřeleni nějací Němci?

PETRAŠEK: V době, kdy jsem zde byl, o ničem nevím. Vzpomínám si, že něco mělo být zde 3. června.

BUNŽA: Co zde mělo být 3. června?

PETRAŠEK: Říkalo se, že někdo na náměstí chtěl utéci a že měl být zastřelen.

BUNŽA: Jaké důvody byly tehdy proti Vám uváděny, než jste resignoval?

PETRAŠEK: Že jsem diktátor.

KÁCL: Kdo vládl v mezidobí, kdy jste odešel?

PETRAŠEK: Nikdo. Byl tady jediný český úředník Trojan.

BUNŽA: Nebylo Vám tehdy po soustředění hlášeno, že některé osoby byly likvidovány?

PETRAŠEK: Nic mi nebylo hlášeno. V táboře byl nějaký poručík Farkaš, který prý s nimi špatně nakládal, jak mi bylo řečeno, svlékal prý např. ženy do naha. Dále nějaký Marek, obecní policista z Lenešic. Slyšel jsem ta dvě jména: Farkaš a Marek.

BUNŽA: Upozorňovali jste na to ministerstvo národní obrany?

PETRAŠEK: Upozorňovali jsme na to v Praze.

KÁCL: Při tom svlékání do naha, byly prý řezány některým Němkám prsy?

PETRAŠEK: To nevím. O nějakém jiném trýznění nemám žádných zpráv.

BUNŽA: Kde jste to hlásil v Praze?

PETRAŠEK: Ústně jsem to hlásil na hlavním štábu, nevím dnes komu, a to buď v červnu nebo v červenci.

BUNŽA: O tom, že byla provedena exekuce, se zde jistě mezi obyvatelstvem hovořilo. Jaký dojem to dělalo na obyvatelstvo?

PETRAŠEK: Přijímalo se to jako revoluční akt. Příznivě. Mnohé lidi jsem znal, to byli všichni nacisté. Zde byl základ nacismu, zde Henlein začínal svou činnost.

BUNŽA: Vy říkáte, že to lidé brali jako samozřejmou věc. Nemluvilo se o tom, že tam byli nějací Češi?

PETRAŠEK: Slyšel jsem, že tam byl omylem zastřelen nějaký Čech, který neměl doklady.

BUNŽA: Jak se obyvatelstvo vyjadřovalo o trýznění v táboře?

PETRAŠEK: To odsuzovalo. Farkaš byl všeobecně znám. V Žatci měl velmi špatnou pověst. Jinak jsem ho však neznal.

KOKEŠ: Není Vám známo, že by byl zastřelen nějaký Čech, kterého byste vy osobně znal?

PETRAŠEK: To mi známo není, jenom se o tom hovořilo. Jinak jsme to nezjišťovali.

KOKEŠ: O skvostech, které byly Němcům odebírány, se tvrdí, že nebyly odevzdány.

PETRAŠEK: Při koncentracích Němců v Žatci asistovalo SNB-četnictvo a naše civilní orgány a všechno se odvádělo do beden, pečtilo se a bedny se odvážely za četnické asistence do Národní banky.

KOKEŠ: Přišel se skvosty do styku nadporučík Petrov?

PETRAŠEK: Ten s tím nepřišel do styku, to absolutně odmítám. Byl jsem při tom a viděl jsem to.

BUNŽA: Znal jste inž. Reiseru²¹, který byl odsunut?

PETRAŠEK: Já jsem ho nechal zatknout, dodali jsme ho k soudu, ale jak se potom dostal do střediska pro odsun, nevím. Vydával se za Čecha, ale zjistili jsme, že všechny doklady jsou falešné. Reiser zde působil po revoluci a byl dokonce v komisi, která vydávala antifašistické legitimace. Ten začal proti mně štvát. Byl též referentem pro správu židovského majetku.

BUNŽA: Kdy byl odsunut?

PETRAŠEK: To nevím.

BUNŽA: Karla Háse jste znal?

PETRAŠEK: Toho jsem znal, to byl Čech.

BUNŽA: Jakou měl pověst?

PETRAŠEK: Pověst neměl dobrou. Po revoluci se udělal policejním referentem. Přišel sem z Roudnice.

BUNŽA: Spolupracoval s Reiserem?

PETRAŠEK: To nevím. Psal výhružné dopisy různým veřejným činitelům.

BUNŽA: Vy, když jste se 6. června rozjeli, musel jste mít jako předseda okresní správní komise přehled událostí, které se zde odehrávaly. Byl zde nějaký neklid?

PETRAŠEK: Neklid zde byl. Naše hlídka byla přepadena na mostě.

BUNŽA: Víte, že pachatelé byli Němci?

PETRAŠEK: Ano, byli chyceni. Byli zde wehrwolfové²².

BUNŽA: Při jaké akci byli wehrwolfové zjištěni?

PETRAŠEK: Scházeli se, lidé je pozorovali a vnikla tam policie. Dokonce se cvičili. Byli to Němci, kteří byli odsunuti.

BUNŽA: Požáry zde nebyly?

PETRAŠEK: V lednu 1946 zde vyhořel mlýn té noci, kdy hasiči měli bál. Zapálit měla bývalá majitelka, která bydlela vedle.

KÁCL: Vy jste, pane svědku, přišel 2 krát oficiálně a mnohokrát neoficiálně do styku s nadporučíkem Petrovem. Bydlel zde nebo sem dojížděl?

PETRAŠEK: Dojížděl sem.

KÁCL: Kdy odešel ze Žatce?

PETRAŠEK: Někdy v červnu nebo červenci 1945.

KÁCL: Poznal byste ho ještě dnes?

PETRAŠEK: Já jsem ho znal. Slouží zde, je předsedou okresního národního výboru a jeho pravé jméno je Zicha.

LUKEŠ: Pane doktore, vy jste nám řekl, že z Postoloprte se do Žatce vracela spousta lidí. Dalo by se z toho soudit, jaký počet tam asi zůstal.

PETRAŠEK: Slyšel jsem, že do Postoloprte bylo dopraveno 10 000 mužů. V Žatci však nebylo všech mužů 10 000.

LUKEŠ: Kolik podle Vašeho objektivního odhadu jich mohlo přijít v Postoloprtech o život?

PETRAŠEK: To nemohu říci. Vracelo se asi 2 000 lidí. Kolik mužů bylo odsunuto a kolik jich tam bylo zastřeleno, to vůbec nelze odhadnout.

LUKEŠ: Vy jste se zmínil, že v Postoloprtech byli likvidováni známí nacisté?

PETRAŠEK: Řekl jsem, že tam byli odvedeni, ne likvidováni.

LUKEŠ: Když zde tak dlouho žijete, jistě jste se zajímal, kdo byl likvidován.

PETRAŠEK: Z Postoloprte přišli do pracovních táborů, nejvíce na Mostecko, odkud byli odsunuti, takže se sem už nevrátili.

LUKEŠ: Nám jde zejména o to, kolik osob tam bylo likvidováno a které to byly osoby.

PETRAŠEK: K tomu se nemohu vyjádřit. Co povídají lidé, na to nic nedám.

HOLUB: Nemohl byste ani říci, kdo ty nacisty vybíral?

PETRAŠEK: Mluvil se o Čupkovi a Markovi. O Petrovovi nebyla řeč. Také se např. mluvil o dr. Freierovi²³, že byl v Postoloprtech zastřelen. Nyní píše z Německa, kam byl odsunut a slouží tam u soudu.

KOKEŠ: Kdo měl zde hlavní ingerenci na zajištění německého majetku?

PETRAŠEK: Místní národní výbor.

BUNŽA: Ti zase ale tvrdí, že to dělali vojáci.

PETRAŠEK: V bytech to provádělo z počátku vojsko. Když se posádka stěhovala, dal jsem jednou v neděli příkaz, aby byly uzavřeny silnice. Mnoho to nepomohlo, protože se odnášelo přes pole.

KOKEŠ: Nám jde o to, zdali to, co se shromáždilo na správní komisi, bylo také odvedeno, aby nemohl někdo tvrdit, že to dělali členové, kteří měli funkce.

PETRAŠEK: Do posledního se všechno odvedlo. Byla zde i numismatická sbírka dr. Zinkeho, která byla odevzdána ústřední státní pokladně.

BUNŽA: Kdo dále přebíral a zajišťoval majetek?

PETRAŠEK: To dělal SNB. Pokud se dělo při odsunu zajišťování majetku, dělalo to z počátku vojsko, co bylo orga-

nizováno, při tom bylo SNB. Když přišel uchazeč, policie byt předala, bylo vše přihlášeno. Uchazeč ale např. si odjel pro rodinu a než se vrátil, měl všechno vykradeno. Tehdy zde byly poměry velmi neutěšené. Nebylo disciplíny. Tak např. sem přišel plukovník Freitag tyto věci vyšetřovat. Potkal poručíka s německou holkou. Seděli někde na lavičce. Tento poručík vůbec nevstal, aby pozdravil. Já sám jsem nemohl jít po určitou dobu na ulici. Vojenské kázně nebylo, střelba byla na denním pořádku, takže volně se pohybovat bylo velmi nebezpečné. Posádkové velitelství vydalo zákaz vycházet po 9. hodině na ulici. Zákaz se týkal také českého obyvatelstva. Vojáci však v noci chodili ulicích a vylupovali byty. Já jsem měl denně 200 až 250 návštěv. Od rána do noci jsem byl v úřadě. Vládlo zde ovzduší všeobecného strachu. Nervově jsem se úplně zhroutil a nějaký čas ležel v nemocnici. Když jsem pak 11. července nastoupil službu, střílelo se celou noc po ulicích.

Bohuslav Marek

Výpověď Bohuslava Marka, svrškaře v Chomutově
čp. 736/4²⁴

BUNŽA /po napomenutí k pravdě a zjištění generálii/: Pane Marku, kde jste byl za okupace?

MAREK: Od r. 1929 až do r. 1938 jsem byl jako policista v Postoloprtech. Do protektorátu jsem se dostal v r. 1939. Byl jsem tehdy přidělen ministerstvem vnitra do Lenešic. Když se policie zrušila, byl jsem přidělen do civilních služeb. V r. 1943 jsem byl zatčen a německým lidovým soudem odsouzen pro porážku na černo na 14 měsíců do vězení. 1. listopadu 1944 jsem se vrátil a šel jsem do nemocnice, kde jsem byl až do revoluce.

BUNŽA: Jste členem Svazu národní revoluce nebo zúčastnil jste se odboje?

MAREK: Nejsem.

BUNŽA: Po osvobození jste byl v Postoloprtech. Jak jste se tam vrátil?

MAREK: Nadporučík Zelenka²⁵ mne vyzval, abych nastoupil v Postoloprtech službu 9. května. Organisoval jsem tam bezpečnostní službu a v této funkci jsem setrval, než se provádělo v Postoloprtech soustředění Němců.

BUNŽA: Kdy tam byli Němci soustředováni?

MAREK: Bylo to 13. a 18. května.

BUNŽA: Kdo Vás tam přebíral?

MAREK: Nadporučík Petrov; jeho skutečné jméno je Zicha.

BUNŽA: Jakou funkcí jste byl pověřen?

MAREK: Já jsem fungoval jako tlumočnický znalec kraje. Soustředění bylo vyhlášeno rozhlasem a druhý den při nástupu jsem dával zvlášť muže a ženy. Ženy jsme posílali do Bažantnice do tábora, kdežto muži ve stáří od 13 do 65 let šli do kasáren.

a voda spláchla horní vrstvu, takže nohy vyčnívaly. Ihned jsem šel to hlásit Petrovovi, který dal rozkaz, abych vzal z tábora v bažantnici 20 lidí, aby to zaházeli. Tito lidé však nevěděli, oč jde.

BUNŽA: Jak byl veliký ten příkop?

MAREK: Byl asi 40 metrů dlouhý, 5 metrů široký a 4 metry hluboký. Polovina tohoto příkopu byla plná. Kolik bylo mrtvol, nevím. Já jsem se toho nezúčastnil, nikdo nám neřekl, kdy se to odbývalo, před námi se jen tutlalo.

Bývalé postoloprtské kasárny jezdeckého pluku v květnu 1945, kde byli internováni Němci z Postoloprty, Žatce a okolí (privátní archiv)

BUNŽA: Byly tam pak ještě jiné popravy?

MAREK: Pak byly popravy soustředěných ze Žatce.

BUNŽA: Jak o těchto popravách víte?

MAREK: Protože se zase sháněly motyky a lopaty.

BUNŽA: Za jakou dobu po popravě postoloprtské došlo k těmto popravám?

MAREK: Datum nevím. Mám však poznamenáno datum, kdy jsem vyhlásoval soustředění v Žatci.

BUNŽA: Vy jste to vyhlásoval zase v Žatci?

MAREK: Ano jako spojka OBZ.

BUNŽA: Za jakou dobu došlo k soustředění Němců v Žatci po této popravě v Postoloprtech?

MAREK: Trvalo to asi 5 až 6 dní. Nadporučík Petrov mi řekl: Dnes pojedeme do Žatce. Jely tehdy asi 3 vozy. Jeli hlavní funkcionáři: nadporučík Petrov a Čupka. Jeli jsme do Žatce na národní výbor. O čem se tam jednalo, nevím. Když přišel nadporučík zpět, řekl mi, že druhý den ráno v 5 hodin pojedeme opět do Žatce. Když jsme tam přišli, nikdo na národním výboru nebyl. Byl tam jenom vrátný. Petrov mi nařídil, abych vyhlásil, aby se Němci soustředili. Vyhlásoval jsem to v intervalech do 8 hodin. Den předtím po cestě vypravoval Petrov Čupkovi, že byl na posádko-

vém velitelství, kde mu major řekl, že žádný příkaz k soustředění nedostal a že tedy nebude nic bez rozkazu dělat. Petrov řekl Čupkovi, že ho nechce tento major poslouchat a že tedy zařídil, aby sem přišel jiný posádkový velitel. Tak se také skutečně stalo. Oni přede mnou o všem mluvili, takže o všem vím.

BUNŽA: Jaká opatření byla učiněna při soustředění?

MAREK: Posádka dodala mužstvo, Žatec byl obklíčen, byly zde 2 pancéřové vlaky, pěchota zaujala posice a vyháněla lidi z ulic na náměstí. Při tom byl rozkaz, aby každý, kdo se bude protivit, byl na místě zastřelen. Také byl jeden Němec na náměstí zastřelen. Rozkaz dal kapitán Černý a nadporučík Petrov. Když jsme sem přijeli, bylo už všechno obsazeno. Já jsem začal hlásit k 6. hodině. Rozhlas bylo slyšet jenom na náměstí. V ulicích muselo být obyvatelstvo vyháněno.

BUNŽA: To vyháněli jenom muže?

MAREK: Jenom muže. Soustředění bylo už k 8. hodině. Tu přišel ke mně kapitán Černý a povídal: Budete je odpočítávat po 250 až 300 a budou odváděni do Postoloprty. Češi byli zvlášť a byli prověřováni.

BUNŽA: Kdo prováděl prověřování?

MAREK: 2 cizí důstojníci z OBZ.

BUNŽA: Kde byli Černý a Petrov?

MAREK: Chvíli byli nahoře a chvíli dole, procházeli.

BUNŽA: Kolik osob bylo na náměstí?

MAREK: Do Postoloprty jich mohlo jít asi na 7 000. Když byl transport 200 až 300, dal jsem povel, aby odešli.

BUNŽA: Co bylo s těmi, kteří byli prověřováni?

MAREK: Prověřování dostávali propustky.

BUNŽA: Jak se jmenovali ti důstojníci, kteří prověřovali?

MAREK: Jmenovali se Ehrenhaft a Löwenbein. Třídění a odsun trval celý den až do 7. hodiny večerní. V 7 hodin večer jsem zavolał Petrova s tím, že převezmeme osoby, které byly u soudu.

BUNŽA: Když jste měli v kasárnách všechny osoby, co se dalo dále?

MAREK: Odsouzení byli dáváni na SV²⁶, které bylo v zadním traktu. Dále byli prohlíženi, jsou-li tetovaní nebo jsou-li gestapáci nebo funkcionáři strany.

BUNŽA: Jak dlouho to trvalo?

MAREK: To trvalo do poledne²⁷.

BUNŽA: Jak jste zjišťovali funkce?

MAREK: Vyhlásil jsem, aby se přihlásili ti, kteří měli funkce. Ti se přihlásili jednak sami, jednak jeden na druhého žalovali. Odpoledne přišel nadporučík Petrov a říkal, že ti, kteří jsou důležití pro chod hospodářský musí být poslání zpět do Žatce, aby neustal správní aparát.

BUNŽA: Kdy se popravovalo?

MAREK: Popravovalo se asi 4. nebo 5. den po zajištění v Žatci. Každý den bylo třídění a každého jsem se jednotlivě ptal, byl-li u strany, jakou měl funkci. Petrov dal rozkaz, aby Rakušané byli propuštěni. Také se posílali někteří na lounský okres. Před skončením akce přišel Petrov a nadiktoval rozkaz, aby někteří šli na lounský okres na zemědělské práce, kam si je vyžádal lounský hejtman.

BUNŽA: Kolik lidí bylo popraveno v levonické bažantnici?

MAREK: Asi 500. Přišla stráž a oznámila mi, že mají nařizeno, abych vydal 100 lidí, kteří budou kopat. V noci potom, jak mi říkali, byli nahnáni do šachet a tam postříleni. Pak byla ještě nějaká poprava, nevím přesně kdy. Přišel transport z Chomutova asi 300 mužů, samých SSáků. Ti byli také popraveni asi 7. až 8. den. Z Chomutova byli dodáni na velitelství OBZ. Tam jsem však nešel. Příslušníci OBZ těmto SSákům tam řezali uši, skákali jim po prsou a dělali s nimi hrozné věci. Kdy tito SSáci byli popraveni, nevím. Kdykoliv jsem šel však po chodbě, leželi tam lidé, kteří byli zbiti k nepoznání. Večer pak byli odprásknuti.

BUNŽA: Kde je postříleli a pochováli?

MAREK: To nevím.

BUNŽA: Kolik se vrátilo do Žatce železničářů, lidí z vodáren a jiných důležitých podniků?

MAREK: To nevím ani přibližně, dá se to však zjistit. Na všechno musí být záznamy. Než těch 500 Němců bylo popraveno, tak se vzbouřili. Mně to hlásila ráno stráž, když jsem přišel do kasáren. Naše stráž byla při tom zraněna. Když jsem to hlásil kapitánu Černému, řekl, že budou popraveni.

BUNŽA: Kdo dával rozkazy, Černý nebo Petrov?

MAREK: Oba dávali rozkazy a oba platili stejně.

BUNŽA: V těch 500 byli jenom příslušníci SS nebo také funkcionáři strany a jejich složek?

MAREK: Také příslušníci NSDAP a jejich složek.

BUNŽA: Víte určitě, že mimo těch, o kterých jste mluvil, nebyly již popraveny žádné osoby?

MAREK: Jiné osoby než tyto popraveny nebyly; to vím určitě. V kasárnách dal kapitán Černý zastřelit 5 hochů mezi 14 až 15 lety. Všichni byli příslušníci Hitlerjugend. Prchli, avšak stráž je chytila²⁸. Přišel kapitán Černý, kterému jsem řekl, že by zasluhovali každý 25, ale on řekl ne, zastřelit! A také na místě se jeho rozkaz provedl. Také byli v kasárnách pochováni. Při tom byli ostatní Němci shromážděni na nádvoří, aby se na to dívali.

BUNŽA: Proč se vede proti Vám trestní řízení?

MAREK: Byla to msta štábního kapitána Kouby. Bylo to proto, že jsem nedal popravit 4 lidi, dále za zneužití úřední moci, protože prý jsem nebyl oprávněn podpisovat pro-

pustky, ačkoliv jsem velitelem tábora. Od 19. června do 18. srpna 1945 jsem byl zatčen z rozkazu štábního kapitána Kouby, poněvadž prý jsem nosil neoprávněně zbraň.

KOKEŠ: Vy jste se také zúčastnil nějakého týrání žen. Jak to vypadalo s Farkašem a ostatními pány?

MAREK: Povím čistou pravdu, poněvadž mi na věci nezáleží. My jsme měli v táboře také své konfidenty. Od Ehrenhafta jsem dostal nařizeno, abych vybral 4 spolehlivé ženy. Řeklo se, že ty dostanou propustky a musí donášet zprávy. Jednoho dne mi hlásily, že v táboře filmují a fotografují a dělají seznamy, kolik šperků bylo odebráno. Hlásil jsem to veliteli tábora a ten nařídil provést prohlídku všeho šatstva. Podporučík Farkaš přišel se vzkazem, že se musí provést prohlídka. V táboře se oznámilo, že se budeme stěhovat, aby přišly se všim. Prohlídce byli přítomni důstojníci a četničtí strážmíři a vše se dělo za dozoru podporučíka Farkaše. Nejprve jsem tlumočil, aby odevdaly šperky nebo aparáty, mají-li je. Viděl jsem jednu ženu v košili, která měla pod podprsenkou ukryty šperky. Šperky se zabavily. Když přišel dr. Petrášek a ptal se, jak se prohlídka prováděla, řekl jsem, že slušným způsobem. Nebylo žádné řezání prsou. Tato prohlídka trvala celý den. Po prohlídce se do půlnoci vařilo, aby všechno osazenstvo dostalo jíst, poněvadž celý den nejedlo. Já sám jsem měl obavy, že mne zastřelí Rusové, kteří často přišli k táboru a chtěli ženy. Nedal jsem jim je a řekl, že v táboře nemá nikdo co dělat.

KOKEŠ: Kdo byl předsedou správní komise v Postoloprtech, když se konaly popravy?

MAREK: Nadporučík Zelenka, důstojník v záloze.

KOKEŠ: Věděl o tom, že se v kasárnách popravuje?

MAREK: Ze začátku jsme to nikdo nevěděli.

KOKEŠ: Jde o to, jestli to věděly orgány lidové správy?

MAREK: Než se zajistili postoloprtská, provedlo se obsazení města. Město bylo po dobu, kdy se provádělo zajištění, hermeticky uzavřeno. Správní komise do toho nesměla mluvit. Zelenka mi sám říkal: proč tam ty lidi odvádějí? Řekl jsem mu: Za to nemohu, to jsou vojáci. Já sám jsem řekl kapitánovi Černému, že se mi to nelíbí. Ten mi na to řekl, že má rozkaz z nejvyššího velitelství OBZ postřílet pokud možno nejvíce Němců.

KOKEŠ: Byli podle Vašeho přesvědčení popraveni též nějací Češi?

MAREK: Rozhodně ne. Jestli snad v těch postoloprtských, za to nemohu ručit, poněvadž jsem tam třídění neprováděl, ale pokud jde o žatecké, tak rozhodně ne.

KOKEŠ: Jste tedy určitě přesvědčen, že ne?

MAREK: Říkalo se o 2, že měli být Češi. Nějaký Parpela, který přišel s těmi 300 SSáky z Chomutova. Byl to však

Němec a příslušník SS. Pak se mluvilo o Ledvinovi a Závorkovi, kteří byli Němci a byli dodáni do Loun.

HOLUB: Neznáte jméno Karel Holý, který měl být popraven?

MAREK: To jméno je mi známé, ale nemohu si vzpomenout.

HOLUB: Bratří Karbanové?

MAREK: Nějaký Karban měl za ženu Němku a když jsme vyhlásili soustředění, do rána se oběsil.

HOLUB: Řička?

MAREK: Řička byl Němec.

HOLUB: Renner?

MAREK: To byl Němec.

HOLUB: Eiselt, politický vězeň?

MAREK: Eiseltů byla hromada. Toho neznám. Když se vyhlásilo soustředění, bylo do rána 33 sebevražd jen v Postoloprtech. Mrtvoly sebevrahů byly řádně pohřbeny a úmrtí v matrikách řádně zapsáno.

BUNŽA: O nějakých trýzněních mimo těch SSáků Vám není ničeho známo? Zejména pokud jde o internační tábory?

MAREK: Když jsem byl velitelem tábora v Žatci, měl jsem u brány svízele. Ohrožoval mě jeden ruský důstojník, který mě chtěl zastřelit. Zavolal jsem majora Fišera, který mne z této situace zachránil.

STEHLÍK: Byly v Postoloprtech stříleny nějaké děti?

MAREK: Vůbec ne. Zastřelena byla pouze jedna žena, manželka nejvyššího funkcionáře. Její manžel utekl do Karlových Varů, pak se ale vrátil a my jsme ho zatkli.

BUNŽA: Jak to bylo s tou stížností Petrova na posádkového velitele v Žatci? Co říkal Čupkovi?

MAREK: Když jsme jeli provádět do Žatce koncentraci Němců, stěžoval si nadporučík Petrov cestou poručíkovi Čupkovi, že žádal velitele místní posádky v Žatci, aby spoluprováděl koncentraci Němců. Nato mu posádkový velitel v hodnosti majora odpověděl, že nic takového provádět nebude, protože nemá k tomu rozkaz od ministerstva národní obrany a jeho že poslouchat nebude. Nato Čupka řekl Petrovovi, že musí jít v té věci do Prahy. Víím, že Petrov do Prahy jel a že velitel místní posádky byl vystřídán²⁹.

HOLUB: Jakou funkci měl poručík Čupka?

MAREK: Nepřišel jsem s ním mnoho do styku. Pro mne to byl notorický piják. Měl velikou disciplinu, vojáci pod ním sloužící říkali, že nesmějí vzít ani knoflík. Na druhé straně však dovážel z Prahy víno a když se šlo popravovat, tak ti lidé nebyli normální.

KÁCL: Pane Marku, proč Vás dal zajistit místní národní výbor v Lenešicích v r. 1945?

MAREK: Byl jsem zajištěn 3 dny a lidovým soudem jsem byl zproštěn.

KÁCL: Kdy jste dostal vysvědčení národní spolehlivosti?

MAREK: Dosud ho nemám.

BUNŽA: Proč Vám ho odepřeli vydat?

MAREK: Já jsem o něj vůbec nežádal. Až nyní po udání u lidového soudu.

KÁCL: Proč jste spálil knihovnu v Lenešicích?

MAREK: Tu knihovnu jsem měl převzít. Bylo to za protektorátu. Starosta Zeman mi nařídil, abych z knihovny odstranil některé věci, aby Lenešice byly uchráněny.

KÁCL: Spálil jste ty knihy?

MAREK: Oni mě udali, že jsem je spálil, já jsem je však podle starostova rozkazu odstranil.

Dr. STEHLÍK: Kdy se proti Vám vedla tato žaloba?

MAREK: Krátce předtím než skončilo retribuční řízení. Bylo proti mně vedeno trestní řízení u lidového soudu v Mostě, které však bylo v tomto roce zastaveno.

/Jednání přerušeno ve 13 hodin 45 minut./

/Jednání opět zahájeno ve 15 hod. 10 minut./

Jan Zícha ("Petrov")

Výpověď Jana Zichy, štábního kapitána v Žatci a předsedy ONV tamtéž³⁰

BUNŽA /po napomenutí k pravdě a zjištění generálií/: Pane štábní kapitáne, kde jste působil do konce r. 1938?

ZÍCHA: Na menšinové škole v Horním Litvínově, potom v Habersbirku u Falknova, v Kynšperku n. Ohří, v Tachově a Mohelnici. Od 1. září 1938 jsem nastoupil službu na československé zahraniční škole v Rumunsku, vrátil jsem se v mobilisaci 28. září, 11. října téhož roku jsem se oženil a vrátil znovu do Rumunska, kde jsem působil na české zahraniční škole. 1. prosince 1939 jsem se přihlásil do zahraniční armády u generála Piky v Bukurešti. Od té doby jsem působil jako zpravodajský důstojník u generála Piky³¹. Odešel jsem na Střední východ, odtud do Indie, nazpět do Palestiny. Do Sovětského Svazu jsem přišel 1. prosince 1944, byl jsem důstojníkem ve východní armádě, s níž jsem se vracel přes Slovensko do Prahy. Do Prahy jsme přišli kolem 11. až 12. května 1945.

BUNŽA: Kdy jste přišel do Žatce?

ZÍCHA: Prosím, pane generále, abych byl zbaven vojenského tajemství.

Generál BROŽ³²: Pane štábní kapitáne, pokud budete vyslýchán v této místnosti, zbavuji Vás veškerého vojenského tajemství.

ZÍCHA: Od 4. československé brigády jsem byl přidělen k první československé divisi pražské, kde jsem byl přidělen jako zástupce přednosta druhé skupiny výzvědné a zpravodajské. V této funkci jsem byl poslán koncem měsíce května, buď 28. nebo 29. do Postolopr. První skupina byla skupina zbraňová, složená z jedné jezdecké eskadrony a jedné čtyř obrněných automobilů. Druhá skupina byla výzvědná, zpravodajská. Tuto skupinu jsem představoval u představené divise já, a sice po pseudonymem nadporučík Petrov. Tento pseudonym mi byl přidělen u 4. československé brigády. U třetí brigády byla skupina obranného zpravodajství, která nezávisle od těchto 2 skupin přišla do Postolopr. Tu vedl poručík Čupka.

BUNŽA: Jak byly tyto 3 skupiny dislokovány?

ZÍCHA: Tyto 3 skupiny představovaly představený štáb divise. Hlavní štáb divise byl v Praze. Její představený štáb byl v Postoloprtech. Jeho velitelem byl podplukovník generálního štábu Buda. Ten dojížděl do Postolopr a dával této skupině příkazy. Já osobně jsem dostával příkazy od přednosta druhého oddělení, protože to pracovalo nezávisle, a sice od štábního kapitána Steinera, jménem Slováka.

BUNŽA: Kdy jste přišli do Postolopr?

ZÍCHA: Do Postolopr jsem přijel buď 28. nebo 29. května večer. Podplukovník Buda do Postolopr s počátku dojížděl, později se v Postoloprtech usadil.

BUNŽA: Od kdy byl Buda trvale v Postoloprtech?

ZÍCHA: Někdy od 4. nebo 5. června 1945.

BUNŽA: Vy jste potom prováděli nějaké soustředění Němců, případně jejich odsun. Kdy došlo k prvnímu soustředění?

ZÍCHA: K tomu došlo hned ráno po tom, kdy jsme přijeli do Postolopr. Skupina, která přijela přede mnou, vydala s předsedou místní správní komise příkaz, aby se Němci soustředili.

BUNŽA: Tam Vám pomáhal policista Marek?

ZÍCHA: Ten přijde na pořad později.

BUNŽA: Druhý den došlo k tomu soustředění?

ZÍCHA: Ano.

BUNŽA: Jak probíhalo toto soustředění?

ZÍCHA: Němci dostali rozkaz, aby si vzali s sebou 5, 6 nebo 7 kg zavazadel a soustředili se na náměstí. Z nich byli vybírání ti, kteří byli nezbytní pro udržování veřejné správy a hospodářství města, ostatní pak odpochovali do bývalých kasáren.

BUNŽA: Kolik tam bylo shromážděno lidí na tom náměstí? To byli jen muži?

ZÍCHA: Byli tam muži i ženy. Ženy odešly společně do kasáren, pak byly vráceny a zůstali tam jenom muži.

BUNŽA: Kolik tam zůstalo asi mužů?

ZÍCHA: To je těžko odhadnout. Mýlil bych se, kdybych řekl nějaké číslo. Snad by se ta věc dala zjistit ze seznamů a z přihlášek. Bylo nařízeno, že se musí shromáždit všichni muži.

KOKEŠ: Ani přibližné číslo nelze uvést?

ZÍCHA: Řekl bych 500 až 700, ovšem zato neručím.

KÁCL: To bylo všechno mužské obyvatelstvo Postolopr?

ZÍCHA: Ano.

BUNŽA: Prováděli jste třídění mužů v těch kasárnách?

ZÍCHA: Kasárna byla v pravomoci obranného zpravodajství. Náš a speciálně můj úkol byl připravit soustředění a později potom odsun. V kasárnách střežili Němce vojáci obranného zpravodajství a tam se také prováděl výběr těch, jichž bylo zapotřebí do města. Obranné zpravodajství dále vybíralo ty, kteří byli podezřelí z členství SS, SA atd. A zde právě vystupuje muž jménem Marek, jehož obranné zpravodajství vybralo jako informátora.

BUNŽA: Jak na něho přišli?

ZÍCHA: Byl policejním referentem v Postoloprtech.

BUNŽA: Při tom třídění byli někteří vráceni do svého zaměstnání. Co se stalo se zbytkem?

ZÍCHA: To je věc obranného zpravodajství.

BUNŽA: Je Vám známo, že byli postříleni?

ZÍCHA: Ano.

BUNŽA: Kdo dal k tomu příkaz?

ZÍCHA: Naším úkolem nebylo se o ně zajímat.

Dr. VANĚK³³: Kdo tam byl velitelem obranného zpravodajství?

ZÍCHA: To nevím. Když my jsme hlásili tyto události, a to netaktické provádění těchto věcí, byl tam poslán kapitán Sommer, který tam byl společně s Čupkou a ten se zapracovával.

BUNŽA: Kolik bylo popravených?

ZÍCHA: To nevím. Hlásil jsem jedinou věc, o které jsem věděl. V Postoloprtech jsem spal zkrát až 3 krát. Jednu noc jsem nemohl spát, protože se střílelo. Ráno u školy jsem se setkal s předsedou místní správní komise řídícím učitelem Zelenkou, který mi ukazoval, že vedle školy byli zakopáni nějakí Němci v noci popravení. Poněvadž to bylo nevhodné místo, hlásil jsem tuto okolnost štábnímu kapitánu Steinerovi.

KÁCL: Písemně jste to hlásil?

ZÍCHA: Myslím, že dokonce písemně.

BUNŽA: Exekuci provedla pravděpodobně skupina OBZ, jejímž velitelem byl poručík Čupka. Vy jste prováděli nějaké soustředění ve Vyškově, Rvenicích a jiných obcích?

ZÍCHA: Sám se pamatuji na soustředění ve Vyškově. Tam byli soustředěni Němci a odváděni do kasáren v Postoloprtech. Po tom ihned druhý den nebo třetí den jsem odjížděl do Žatce, abych zde připravil další soustředění. Současně při tom byly Rvenice, které se prováděly před Vyškovem.

BUNŽA: Mohl byste říci ještě něco o skupině v Postoloprtech? Co se s ní stalo? Co se stalo se ženami?

ZÍCHA: Ženy v Postoloprtech zůstaly v bytech.

BUNŽA: Marek říká, že byl pro ně zřízen v bažantnici tábor.

ZÍCHA: To bylo později. Původně byly v kasárnách. Potom místní národní výbor zřídil v bažantnici z nějakého tábora sběrné středisko. Byl tam člen SNB, který středisko spravoval. Tam byly přemísťovány. Do těchto ubikací byli později přesunuti muži, kteří zůstali v kasárnách, když kasárny musily být uvolněny po soustředění německého obyvatelstva ze Žatce.

BUNŽA: Vy jste potom provedli soustředění v Žatci?

ZÍCHA: Myslím, že druhý den hned po soustředění v Postoloprtech přijel pan plukovník Čermák od první divise, nyní velitel v Kadani a společně s ním jsem odejel do Žatce. Ten přinesl všechny instrukce o tom, jak má být odsun prováděn v dohodě s velitelem v sovětské zóně. Odjeli jsme do Žatce a zde s posádkovým velitelstvím – zde byl velitelem podplukovník Duřt – a s místní správní komisí jsme připravili soustředění Němců v Žatci.

BUNŽA: Když jste jeli do Žatce, byl s Vámi poručík Čupka?

ZÍCHA: Ten jel až při soustředění, nikoliv k tomuto jednání. Tehdy s námi nebyl ani Čupka ani Marek. Tehdy měl Žatec z posádkové velitele, a sice československého a sovětského. Bylo tam sídlo nevím kterého korpusu a velitel tohoto korpusu byl zároveň komandantem góroda. Protože bychom soustředěním byli zasáhli do obvodu sovětského válečného území, bylo třeba projednat věc s komandantem góroda. Velitel dal souhlas, aby soustředění bylo provedeno a svým jednotkám dal příkaz, aby se pro několik dní odsunuly ze Žatce, aby zde nedocházelo k nějakým nesrovnalostem, že by československý posádkový velitel neměl možnost věc kontrolovat. Proto také sovětské vojáci odešli ze Žatce na týden a my jsme projednali s místní a okresní správní komisí, že toto soustředění bude provedeno během 2, 3 až 4 dnů. Tyto věci jsme museli s místní správní komisí projednat, protože toho vyžadoval zájem města. Město si muselo připravit seznam, které síly nutně potřebuje, musel se připravit plán soustředění, jakož i sběrné středisko, což všechno vyžadovalo určitého času. Myslím, že do týdne jsme se sem znovu vypravili a myslím, že s námi jeli také Čupka a Marek. Byli shromážděni všichni Němci mužského pohlaví. Postupovalo se při tom

obdobně jako v Postoloprtech. Shromáždění byli prověřováni na žatecké radnici.

BUNŽA: Působili tam 2 důstojníci od OBZ Ehrenhaft a Löwenbein?

ZÍCHA: To nevím. Při organizaci na radnici jsme se snažili, aby lidé českého původu nečekali, současně však vojenská skupina, která zajišťovala Žatec, pečovala, aby nikdo neutekl. Měla zde obrněný vlak a ti, kteří při prověřování nebyli uznáni, nastoupili a byli odváděni do Postoloprta do uvolněných kasáren, kde je převzalo obranné zpravodajství.

BUNŽA: Kolik jich odešlo do Postoloprta?

ZÍCHA: To je těžko říci.

BUNŽA: Šel jste s nimi do kasáren?

ZÍCHA: Přijel jsem tam až večer, protože mě zaměstnávala práce na radnici.

BUNŽA: Zde ve věznicích byli nějací Němci, bylo jich asi 54, kteří byli také sebráni a odvedeni do Postoloprta. Nepamatujete se na to?

ZÍCHA: O tom nic nevím.

BUNŽA: Nedával jste příkazy?

ZÍCHA: Já jsem vůbec příkazy nedával. Když jsem později jel do kasáren, abych vyřizoval některé věci, jako vrácení některých Němců do Žatce, které žádala místní správní komise apod., vždycky jsem se setkával s Markem, který se stal velitelem kasáren.

BUNŽA: Jak celá věc probíhala dále? Co se stalo s těmi muži?

ZÍCHA: Domnívám se, že je prověřovali. Nařídili, aby si svlékli košile, hledali SSáky. Ti, kteří byli prověřeni, vraceli se do Žatce, kde bylo zřízeno sběrné středisko.

BUNŽA: Nějací byli posláni do Mostu?

ZÍCHA: Souhlasí.

BUNŽA: Někteří byli postříleni.

ZÍCHA: Je to možné, ale o tom nic nevím, v Postoloprtech jsem totiž už nebyl. Dojížděl jsem tam pouze.

BUNŽA: Nepodával jste o tom hlášení?

ZÍCHA: Ne, protože jsem o tom nevěděl.

BUNŽA: Ani Čupka Vám neřikal, kolik jich postříleli?

ZÍCHA: Od vojáků jsem slyšel, že měli být stříleni v bažantnici, ovšem nic bližšího mi není o tom známo.

BUNŽA: Fungoval při tom Marek?

ZÍCHA: Ten tam stále byl.

BUNŽA: Kdo dával příkazy, jak se to má seskupovat?

ZÍCHA: V kasárnách si to provádělo výhradně OBZ. Pokud šlo o Žatec, prováděl jsem intervence, když bylo zapotřebí někoho vyjmouti.

BUNŽA: Vy jste nedával nikomu žádné propustky? Zde se totiž tvrdí, že Marek u Vás intervenoval ve prospěch nějakého kočího a nějakého správce z pivovaru, aby byli uvolněni?

ZÍCHA: To je možné, že jsem napsal, aby je uvolnili. V těchto věcech se na mne často obraceli. Speciálně si pamatuji na zdejší pivovar, který mi vděčí za to, že zahájil činnost. Pro něj jsem vyreklamoval řadu lidí.

BUNŽA: V jakém jste byl poměru s Čupkou?

ZÍCHA: V žádném, stýkal jsem se s ním jenom služebně.

BUNŽA: S kapitánem Černým?

ZÍCHA: S tím jsem se znal a byl s ním v celku v přátelském poměru.

BUNŽA: Jakou pověst požíval Čupka?

ZÍCHA: Měl hodně služebních nepřijemností. Jako vojáku nebylo proti němu námitek. Pokud se týkalo jeho chování a uvolněnosti vojáků mu přidělených, byly proti němu námitky a způsobovalo mu to mnohé nepřijemnosti. Vojenské vystupování měl dobré.

BUNŽA: Zde byly zastřeleny nějaké osoby při soustředování.

ZÍCHA: Slyšel jsem o nějakém postřelení při soustředování, sám však jsem byl po celou dobu na radnici, třebaže byly zaslány později na mne anonymní dopisy, že jsem měl někoho zastřelit. Kdybych to byl udělal, přiznal bych se, protože bych našel důvod, proč jsem to udělal. Neměl jsem však s tím nic společného, protože po celou dobu soustředování jsem byl na radnici a také žádný rozkaz k zastřelení jsem nedal.

BUNŽA: Nevíte nic o tom, že měli být do Postoloprty přivedeni příslušníci SS z Chomutova a že s nimi tam mělo být surově nakládáno, že měli být týráni a potom střílení?

ZÍCHA: Oblast první divise sahala dále než dnes a křížila se s hranicí 12. divise v Litoměřicích. Ještě Děčín a Ústí částečně patřily pod obranné zpravodajství Čupkovo a je docela možné a vím, že Čupka do těchto obvodů zajížděl, ale že by nějaké Němce sem přivezli, o tom nevím nic.

BUNŽA: Také nevíte nic o tom, že byli týráni a střílení?

ZÍCHA: O tom nic nevím.

BUNŽA: Jak jste vycházel se zdejším posádkovým velitelem.

ZÍCHA: Abych řekl pravdu, když jsme ho navštívili s plukovníkem Čermákem, nepůsobil na nás dobrým dojmem. Byl to podplukovník Duřt. Také při jednání se sovětským posádkovým velitelem jsme zjistili, že Duřt s ním nemá dobrý poměr. Např. při rozmluvě s tímto naším velitelem říkal tento, že se neznají. Mají-li se poznat, musí se jít představit velitel ruský. My jsme musili hlásit, že tato spolupráce podplukovníka Duřta neklape. Jinak jsme s ním neměli žádné neshody.

BUNŽA: Měl jste výstup s některým velitelem, že Vám nechtěl dát k dispozici posádku?

ZÍCHA: Pan podplukovník Duřt k tomu neprojevoval velkou chuť.

HOLUB: Kapitán Černý mohl zasahovat do věci poručíka Čupky?

ZÍCHA: Ten s ním byl ve velmi dobrém poměru. Čupka byl velmi tvrdý.

HOLUB: Zde nám někdo říkal, že Černý dal rozkaz k zastřelení asi 4 chlapců v Postoloprtech.

ZÍCHA: To je možné.

BUNŽA: Dále tam byl také nějaký podporučík Farkaš.

ZÍCHA: Toho jsem znal. Poznal jsem ho v Žatci. Byl u OBZ a stal se později, nevím přesně kdy, velitelem zdejšího sběrného střediska v Žatci.

BUNŽA: Ten se měl dopouštět surovostí na německých ženách. Nevíte o tom nic?

ZÍCHA: Víím, tu věc jsme vyšetřovali. Bylo hlášeno, že za účelem prohlídky a zjištění, co tyto ženy mají s sebou – šlo o nějaké fotografické aparáty – byl v podezření, že je nechal svlékat, když prováděl prohlídku těchto žen. Ohrazovali se proti tomu některé civilní orgány ze Žatce. Na základě těchto zpráv byl podporučík Farkaš okamžitě uvolněn.

BUNŽA: O nějakých surovostech a násilnostech nevíte nic?

ZÍCHA: Detailně o tom nevím nic.

BUNŽA: Zjistili jste něco, když jste to vyšetřovali?

ZÍCHA: Pamatuji se, že to Farkaš odůvodnil tím, že byly nalezeny aparáty a že dělal normální prohlídku.

LUKEŠ: Pane předsedo, jaký byl Váš služební poměr k Markovi?

ZÍCHA: Služební poměr nebyl v celku žádný, poněvadž z ničeho neplynul. Ze zpravodajského hlediska existoval kontrolní poměr.

LUKEŠ: On tvrdí, že byl přidělen nadporučíku Petrovovi a že jste mu dával příkazy.

ZÍCHA: Nebyl mi přidělen. Jemu organizace nebyla jasná.

LUKEŠ: On říká, že když se v Žatci prováděla koncentrace, dal jste rozkaz, aby každý, kdo by se vzepřel, byl zastřelen.

ZÍCHA: Jemu nebyla jasná organizace a já přece jsem v žádném případě nesděloval panu Markovi vojenskou organizaci štábu předsunuté divise.

LUKEŠ: Jaký jste měli o něm dojem?

ZÍCHA: Z počátku jsme měli velmi dobrý dojem, ale potom jsme poznali, že některé zásahy a rady vyplývaly z pobytu v tomto kraji. My jsme lidi neznali a neměli na nich zájmu. On někoho poškodil, jiného vyzdvihl. Prokazatelné to však není. To, co říkám, je můj osobní dojem.

BUNŽA: Marek nám říkal, že soustředění v Postoloprtech se stalo z Vašeho příkazu.

ZÍCHA: V Žatci jsem měl soustředění na starosti, ale v Postoloprtech jsem je neprojednával. Tam jsem přijel až na konec, když věc už byla projednána.

BUNŽA: On říká, že ti lidé si tam přinesli nějaké svršky. Vzali si také cennosti, byli sehnáni do kasáren a byla prohlídka, při níž cennosti byly shromážděny. Co se s těmi cennostmi pak stalo?

ZÍCHA: Převzalo je obranné zpravodajství.

BUNŽA: Vy jste při tom nebyl?

ZÍCHA: Nebyl jsem při tom.

BUNŽA: Fungoval jste při tom, když zde měly být soustředěny nějaké šperky?

ZÍCHA: Ty věci byly soustřeďovány a odevzdány v bednách. Zatím co bylo prováděno soustřeďování v Žatci, nastoupil v Postoloprtech náčelník generálního štábu podplukovník Buda, který si všechny tyto věci řídil.

BUNŽA: Dával jste Markovi příkaz, aby opatřil 100 lopat a 100 motyk?

ZÍCHA: V žádném případě ne.

BUNŽA: Nevíte, kdo takový rozkaz dal?

ZÍCHA: O tom mi není nic známo.

BUNŽA: Když se obsazoval Žatec za účelem soustředění, vnikla pěchota do ulic a měl být vydán rozkaz, že kdo by se protivil, má být zastřelen. Byl takový rozkaz vydán?

ZÍCHA: Je to možné.

BUNŽA: V Žatci byly umístěny nějaké osoby u okresního soudu, byli to nějakí funkcionáři organisace NSDAP. Tyto osoby měly být současně vyzvednuty a z Vašeho rozkazu prý odvedeny do Postolopr. Vylučujete to nebo se na to nepamatujete?

ZÍCHA: Já to nevylučuji. Byl-li vydán rozkaz, aby se všichni mužští příslušníci shromáždili, pak to jistě platilo i na uvězněné.

BUNŽA: Neslyšel jste od nikoho, že by mezi osobami, které byly postříleny, byla také osoba české národnosti?

ZÍCHA: Je to možné, připouštím to.

BUNŽA: Z jakého důvodu to připouštíte?

ZÍCHA: Bylo to děláno ve velkém chaosu a já osobně jsem se nikdy nedomníval, a proto jsem nato upozorňoval, že by prověřování, které se provádělo, bylo dokonalé a důkladné.

BUNŽA: Konkrétně nevíte o ničem?

ZÍCHA: To nevím. Na druhé straně však vylučuji tuto možnost, protože při soustřeďování, byli všichni vyzváni, aby ti, kdo se hlásí k české národnosti vystoupili a ti pak byli shromážděni na jiném místě. Jestliže by došlo k této

chybě, pak v žádném případě nešlo o osobu, která by se vždycky k české národnosti otevřeně hlásila. Pak to byl zaručeně sporný případ. Jak v Postoloprtech, tak i zde a potom se to praktikovalo i při odsunu, se vždycky zdůrazňovala česká národnost a bylo vždy řečeno, aby se přihlásili osoby české národnosti.

BUNŽA: Marek říkal, že se to zjišťovalo podle dokladů.

ZÍCHA: Podle domovského listu a jiných dokladů a ten, kdo neměl nic, byl posuzován podle výsledku starousedlíků. To byli prvotřídní Češi.

LUKEŠ: Kdo to byl?

ZÍCHA: Těžko bych si vzpomněl, ale vím, že při tom byli zúčastněni.

BUNŽA: Dálo se totéž v Postoloprtech?

ZÍCHA: Ovšem. Tam byl přibrán pan Marek, který osvědčoval spolehlivost postoloprtských. Zde byl tehdy pan Roška. Dále v několika dnech v Žatci např. již příští den po soustředění a po odsunu Němců do Postolopr, byly předloženy antifašistické seznamy a antifašisté byli vráceni do Žatce.

KÁCL: Předcházející svědkové zdůraznili souhlas občanstva s odsunem Němců, ale poukazovali na nesouhlas se způsobem, jakým to bylo prováděno. Jeden svědek to podtrhl více, druhý méně. A nyní, pokud jde o vrácení potřebných lidí do provozu. Podle Vaší výpovědi, pane štábní kapitáne, byli potřební předem zjišťováni a již zde v Žatci ponecháni. Podle výpovědi předcházejícího svědka se sehnalo všechno obyvatelstvo, dopravilo do Postolopr a teprve, když se zde projevila naléhavá potřeba, byli ti potřební pro provoz vráceni zpět. Není to nic podstatného, ale je zajímavé, že mohou tutéž věc z svědci tak rozdílně líčit.

ZÍCHA: Já bych to nevylučoval. Netvrdil jsem, že by zde došlo k nějakému chaosu. Z případu postoloprtského jsme čerpali zkušenosti. Tam se staly chyby. Na ty se upozorňovalo a zdůrazňovalo, že při soustředění je zapotřebí brát zřetel na otázky povahy hospodářské, veřejnou správu apod. Zde v Žatci předložily některé podniky seznamy. Když některý průmyslový podnik někoho potřeboval, dal mi seznam a já intervenoval v Postoloprtech, aby ti lidé byli uvolněni.

KÁCL: Byly podniky předem vyzvány, aby seznamy připravily?

ZÍCHA: O věci jsme jednali a vytyčili jsme body.

KÁCL: Slyšel jsem od Čechů, že byli nahnáni na náměstí a tam stáli do večera, než na ně došla řada. Celý den stáli a nevěděli, co se s nimi bude dít.

ZÍCHA: Představte si, že se zde soustředí několik tisíc lidí, z toho několik set Čechů. Ti lidé se neznají, neboť mezi nimi bylo mnoho lidí z vnitrozemí. A nyní se mělo provést rychle prověření.

KOKEŠ: Mluvílo se zde o tom, že zde byly shromážděny cennosti a při tom se mluvílo také o Vaší osobě. Přišel jste s těmi věcmi nějak do styku?

ZÍCHA: To absolutně odmítám a žádám bezpečnostní parlamentní komisi, aby ti, kteří se zúčastnili rozšiřování těchto zpráv, byli spravedlivě potrestáni. Jestliže zde někdo takové zprávy nanesl, musí je mít z nějakého pramene.

BUNŽA: My dostáváme zprávy jako poslanci a jednání provádíme tajně a důvěrně.

ZÍCHA: Dovolte, abych k tomu řekl, že celý rok se zde dřeme a dnes každý vidí výsledky naší práce. Najednou se zde začne s porevoluční dobou, lidé Vás otravují takovými zpravami, posílají anonymy na ministerstvo vnitra, zemský národní výbor, kancelář prezidenta republiky. Jak chcete, aby zde potom člověk pracoval?

BUNŽA: Proto je zde tato komise.

ZÍCHA: Ale dojem vždycky zůstává. I když prohlašujete, že jednání provádíte tajně, mohu Vás ubezpečit, že celé město Žatec se zájmem pozorovalo předsedu okresního národního výboru, jak kráčí na okresní soud a všude se vypravuje, jak tohoto předsedu odvedou v železnicích. Pokud se to týká funkce předsedy okresního národního výboru, je to věcí strany. Mne se však tato věc dotýká také osobně. Kdybych byl zúčastněn nějakých zásahů na Němcích, pak bych to přiznal. Svědomí by mne nebolelo. Ale není v mé povaze, abych takové věci prováděl. Mne bolí věc, o které se zmínil pan posl. dr. Kokeš. To je věc osobní.

KOKEŠ: Proto jsme zde, abychom tuto věc vyšetřili, aby ti, kteří byli pošpiněni, dostali satisfakci a abychom za tím udělali tečku.

BUNŽA: Nám jde o popravené Němce, protože šeptanda tyto věci rozvádí do velikých čísel. Chceme věc podchytit, abychom mohli říci, že jsme věc vyšetřili a že situace vypadá tak a tak. Jestliže zde byla zmínka o zpronevěře státního majetku, to není účelem tohoto vyšetřování. To jsou obecně trestné věci, které zjišťovat nebudeme, jenom snad v té souvislosti, že někdo sebral určitý počet Němců a vzal jejich majetek. Já chápu, že jste dotčen ze své funkce.

KOKEŠ: Je Vám snad známo nebo jste slyšel, že by někdo, kdo byl zúčastněn na popravách, si byl ohřál svou polívčičku a dal odstranit svého osobního nepřítel?

ZÍCHA: Ne.

KOKEŠ: Tvrdilo se, že byly při tom vyřizovány osobní účty.

ZÍCHA: Stejně jako jsem to řekl o Markovi, ještě významnější by to bylo v případě inž. Reiser³⁴. Inž. Reiser sem přišel z Polska, byl původem Polák, ale dovedl perfektně česky mluvit a získal si velkou důvěru na místní správní komisi. Tento člověk byl samozvaným ředitelem národní

bezpečnosti v Žatci a později se stal ředitelem tzv. sběrných středisek, kde rozhodoval o umístění Němců. Tento člověk je podle zpráv tajemníkem pana Jaksche³⁵ ve Frankfurtu n. Mohanem v Německu a tam pracuje v jeho štábu. Je morfinistou a pracuje ve štábu uprchlíků a pomáhá Jakschovi shánět zprávy. V poslední době jsme zachytili několik dopisů, na základě nichž provedla státní bezpečnost zákroky. V těchto dopisech se otevřeně píše o nějakých zásazích vojenské správy v Mostě, Žatci a Přerově. Tento muž byl našimi orgány zatčen a dán do vazby okresního soudu. Nevím proč byl později uvolněn. Ve vazbě mu podávali morfium, aby nezemřel. Po revoluci zde přímo řádil. Je to bývalý SSman, záhadným způsobem se dostal do odsunu a tak do Německa. Mám dojem, že tento chlapík mohl takové případy provádět a ohřívát si tak svou polívčičku. Jinak vojáci takové věci neznali a neměli k nikomu nějaký osobní vztah.

KOKEŠ: Vy jste byl již o těchto věcech vyslýchán jednak vojenskými úřady, jednak orgány ministerstva vnitra.

ZÍCHA: Orgány ministerstva vnitra, částečně také, pokud šlo o anonym, vojenskou správou.

KOKEŠ: Podle obsahu jsou protokoly s Vámi neúplné?

ZÍCHA: Cítil jsem se vázán vojenským tajemstvím. Dostavil jsem se na hlavní štáb, tam jsem věc přednesl a žádal, aby z popudu vojenské správy bylo vyšetřování zahájeno.

BUNŽA: Jak jste žádal vojenskou správu, aby to vyšetřili?

ZÍCHA: Jednak jsem žádal vojenskou správu, jednak orgány obranného zpravodajství, a to osobně. Byl jsem na zemském národním výboru a v referátu ministerstva vnitra a žádal o přešetření. Plukovníkem Reicinem³⁶ mi bylo oznámeno, že na ministerstvu vnitra jsou porady, které mají nejen Žatec, nýbrž i události v celém pohraničí postavit na nějaký právní základ, abych vyčkal, že Žatec se dostane do rámce prací vyšetřovací komise, která byla zřízena.

BUNŽA: Zde byl položen dotaz, víte-li něco o tom, že byl v Žatci zastřelen nějaký vyšší duchovní z Vašeho příkazu³⁷. Víte o tom něco?

ZÍCHA: Nevím o tom nic. Absolutně to vylučuji. Sám jsem římský katolík a první mé v Postoloprtech bylo, že jsem ze shromážděných Němců vylučoval římsko-katolické duchovní. Takový duchovní byl mnou vyloučen na náměstí z celého tábora. Už z rozvrstvení skupiny, které bylo v Postoloprtech a které fungovalo dále je jasno, že jsem nemohl, i kdybych chtěl, tento příkaz dát. Byl jsem zpravodajským důstojníkem druhého oddělení, neměl jsem žádnou výkonnou moc, neměl jsem možnost nařizovat, neměl jsem nějakou výkonnou četu, nanejvýš snad možnost poradit. To všechno mohl vykonávat kapitán Černý nebo poručík Čupka.

BUNŽA: Mluvil jste po popravě v Postoloprtech s Černým nebo s Čupkou?

ZÍCHA: Mluvil jsem o tom s Černým a ihned v zápětí jsem jel do Prahy, kde jsme věc projednávali se Steinerem a dohodli jsme se, že v žádném případě se nesmí taková věc v budoucnosti dít.

BUNŽA: Přesto se to v Žatci opakovalo.

ZÍCHA: To je těžko vysvětlit. Skupina obranného zpravodajství byla nezávislá. Nikdo neměl práva je omezovat, oni byli řízeni přímo, dostávali rozkazy od svých nadřízených velitelů.

Podplukovník Bedřich Reicin,
přednosta OBZ (VÚA)

tí, že se nic nedělalo, že se neřeklo Budovi: naříd' Černému a Čupkovi, ať to nedělají.

ZÍCHA: To následovalo rychle za sebou. Kdybych to dnes dělal, budu to dělat lépe. Přestavte si chaos na pražské divisi, který měla celý úsek až k Děčínu a Karlovým Varům. To bylo starostí, než se Budovi podařilo to vzít do rukou. To bylo 5. až 6. června a v zápětí nato se Buda rozhodl jít do Postoloprte a držet to na uzdě. V Postoloprtech byl i generál Procházka.

BUNŽA: To byl Čupka stále ještě ve funkci?

ZÍCHA: Byl ještě ve funkci, ale byl tam Sommer, od něhož se očekávalo, že to převezme. Po soustředění v Žatci jsem odjel na dovolenou do jižních Čech ke své matce a vrátil jsem se asi za týden. Během té doby byl již v Postoloprtech jak Buda tak i generál Procházka i štábní kapitán Steiner. Po svém návratu jsem se výhradně věnoval práci zpravodajské a zřizoval si síť v tomto úseku. 12. července 1945 jsem byl zavolán k náčelníku generálního štábu Bočkovi jako pobočník, a tím jsem zde skončil svou kariéru.

BUNŽA: Od kdy jste předsedou okresního národního výboru?

ZÍCHA: Do Žatce jsem se vrátil v dubnu 1946, kdy mi přijela rodina z Palestiny. Zde jsem ji ubytoval. Chtěl jsem u rodiny být a zařídil jsem proto, abych byl přidělen jako styčný důstojník pro odsun Němců. Od 1. července 1946 jsem byl zvolen předsedou okresního národního výboru v Žatci a jsem zde také posádkou. V závěru prosím, aby po skončení řízení vydala parlamentní komise o věci zprávu.

BUNŽA: Zpráva bude vydána.

Josef Jindřich Baukhabe

Výpověď Josefa Jindřicha Baukhabe, katechety
v Postoloprtech, čp. 364

/německy/

KOKEŠ /po napomenutí k pravdě a zjištění generálií/: Řekněte nám všechno, co víte o událostech, které se staly v Postoloprtech v měsících červnu a červenci 1945. Pan posl. dr. Bunža navrhl Vás jako svědka. My chceme vyšetřit, co se tam stalo a jak se to stalo.

BAUKHABE: Začátkem května 1945 poslal nám náš nadřízený úřad z Litoměřic do Postoloprte uprchlíka administrátora jménem dr. von Hülsen. Dr. Hülsen převzal svůj úřad večer předtím než přišli ruští vojáci. Dr. Hülsen byl administrátorem do začátku listopadu 1945. Koncem května 1945 jsem přišel do internačního tábora v Postoloprtech přesto, že jsem byl za Hitlerova režimu 13 měsíců vězněn v koncentračním táboře v Karlových Varech. Jako katecheta jsem byl už tehdy v pensii a neměl jsem proto s péčí o příslušníky římskokatolické církve co dělat. V internačním táboře jsem byl do poloviny července 1945, a to v postoloprtské bažantnici. Co se během té doby dalo v Postoloprtech, nevím. Když jsem byl propuštěn, bylo všechno klidné. Kdo zařídil, že jsem byl propuštěn, není mi známo. Domnívám se, že se tak stalo z rozhodnutí místního národního výboru. Když jsem se vrátil z internačního tábora, zjistil jsem, že mé obydlí je obsazeno československými důstojníky, a proto jsem se usadil na děkanství.

KOKEŠ: Co nám můžete říci o událostech v Postoloprtech?

BAUKHABE: Co se mělo dít v Postoloprtech v táboře, z vlastního pozorování mi není nic známo. Pokud jde o vypravování lidí, není možno řečem věřit, poněvadž mnohé pověsti jsou jenom pověstmi a nemohu tudíž uvést nic, co by spočívalo na výpovědích hodnověrných lidí.

KOKEŠ: Docházelo v táboře k nějakým nepřístojnostem?

BAUKHABE: Byl jsem tam tlučen. Jednoho dne odpoledne jsem zůstal v lágru. Stál jsem v baráku a bavili jsme se. Vypravoval jsem administrátoru dr. von Hülsenu a notáři Joštovi o své římské cestě a o tom, jak jsem byl v chrámu

sv. Petra, kde jsem se sešel s jedním Američanem. Když jsem o tomto Američanu mluvil, objevili se náhle vedle mne 2 civilisté, jejichž jména neznám, vím však že mají být z Lenešic a ti, když slyšeli, že mluvím o Američanu, ihned se na mne osopili, nařídili mi, abych svlékl kalhoty a bičem mě několikrát uhodili přes zadní část těla.

KOKEŠ: Jaký jste měl oblek?

BAUKHABE: Byl jsem oblečen v kněžském rouchu, ve kterém jsem zde. Po druhé se mi stalo, že mi jeden voják nařídil, abych s velikou konví na kávu, kterou jsem nesl na zádech, šel s ním přes celé město do kuchyně a odtamtud zpět plnou konev s kávou zanesl do tábora. Bylo mi to trapné a lidé, kteří mne znali při setkání mně litovali. Nikdy jsem neviděl, že dozorčí v táboře ublížil civilním osobám. Dr. Hülsen, u něhož jsem bydlel, zůstal v Postoloprtech až do července 1946, kdy odešel.

KOKEŠ: Je Vám známo, že národní výbor se dopustil nějakých špatností?

BAUKHABE: Po mém propuštění z internačního tábora to byli právě Češi, kteří se o mne starali a podporovali mne. Ani ze strany národního výboru ani jiného orgánu mi nebylo způsobeno nějaké příkoří.

KOKEŠ: Je Vám známo, že Němci popravovali před revolucí v Postoloprtech Čechy?

BAUKHABE: dr. Hülsen, který byl v kasárnách v Postoloprtech mezi soustředěnými Němci mužského pohlaví byl propuštěn proto, že byl římsko-katolický duchovní. Není mi nic známo o tom, že v době, než přišla Rudá armáda popravovali v Postoloprtech Němci Čechy, a že by v místech, kde se říká na Vinici byla postavena šibenice. Jinak nemohu k věci nic jiného udat.

Antonín Duřt

Výpověď podplukovníka Antonína Duřta z Mimoně

BUNŽA /po napomenutí a zjištění generálií/: Pane podplukovníku, kdy jste přišel do Žatce?

DUŘT: Bylo to kolem 10. nebo 12. května, a sice ve funkci velitele posádky. Byl jsem zde do 12. června.

BUNŽA: Bylo zde mimo Vás ještě jiné velitelství?

DUŘT: Bylo zde ještě ruské velitelství v čele s podplukovníkem, jehož jméno si nepamatuji.

BUNŽA: Jak jste vycházeli s podplukovníkem?

DUŘT: Velmi dobře.

BUNŽA: Kdy jste se setkal s tehdejším nadporučíkem Petrovem, který je nyní předsedou ONV a jeho pravé jméno je Zicha?

DUŘT: Někdy koncem května. Tehdy přišli ke mně 2 důstojníci z vyššího velitelství a předložili mi plán na evakuaci Žatce.

BUNŽA: Dohodli jste se na tom?

DUŘT: Dohodli jsme se, že akce bude provedena a že dám lidi, aby byl Žatec obklíčen, a aby bylo provedeno soustředění mužského obyvatelstva.

BUNŽA: Šla ta dohoda hladce?

DUŘT: To byl rozkaz vyššího velitelství, které mi nařizovalo. Jako podřízený vyššího velitelství jsem rozkaz uposlechl. Dohoda byla jen o tom, jak to provedeme.

BUNŽA: Zúčastnil jste se koncentrace?

DUŘT: Jako divák u velitelství.

BUNŽA: Jak se to provádělo?

DUŘT: Ráno byl Žatec obklíčen. Akce začala v 5 hodin. Tehdy jednotky začaly pohyb do středu města a ve všech domech vyzvaly mužské obyvatelstvo nad 15 let, aby se odebralo na náměstí. Jak se provádělo vyhánění obyvatel v jednotlivých domech, není mi známo. Akce skončila kolem 11. hodiny nebo o 1/2 12. Lidé byli odvedeni do Postoloprte.

BUNŽA: Byl jste při prověřování?

DUŘT: Při tom jsem nebyl přítomen. Stál jsem v té době asi 2 hodiny na náměstí s nynějším plukovníkem Čermákem. Byl jsem poblíže mého velitelství, kdyby mne někdo hledal, aby mě mé orgány mohly nalézt.

BUNŽA: Co se dalo s lidmi dále v táboře v Postoloprtech?

DUŘT: O tom mi není nic známo. První den se určitá část vrátila do Žatce a byla umístěna v barákovém táboře. Za 2 nebo 3 dny přišli další a byli soustředěni na Střelnici. Střežení prováděla zdejší policie, tzv. kriminální.

BUNŽA: Kdy jste se dověděl, že nějakí Němci byli v postoloprtských kasárnách likvidováni?

DUŘT: Mluvílo se zde o tom, ale jak se to dalo a kdo to dělal, nevím. Pravděpodobně se to dělo hned druhý den.

BUNŽA: S nadporučíkem Petrovem jste se potom nestýkal?

DUŘT: Možná, že zde někdy potom byl, ale v žádné podobné funkci.

BUNŽA: Znal jste podporučíka Farkaše?

DUŘT: Neznal.

BUNŽA: Není Vám známo, že by v internačních táborech docházelo k surovostem, týrání apod.?

DUŘT: O tom mi není nic známo a nic mi také nebylo hlášeno.

Jan Peterka

Výpověď J. Peterky, vrch. četnického strážmistra v Postoloprtech

BUNŽA /po napomenutí a zjištění generálii/: Pane vrchní, od kdy jste v Postoloprtech?

PETERKA: Od 26. května 1945.

BUNŽA: Vás tam zastihlo první shromáždění Němců. Jak to bylo provedeno?

PETERKA: Předseda místní správní komise mi sdělil, že od velitelství divise bylo nařízeno soustředění. Žádal mne, abych mu vypomohl, protože takovou věc nedělal. K tomuto úkolu jsem určil štábního strážmistra Pelce.

BUNŽA: Shromáždili se všichni?

PETERKA: Před radnicí se mělo shromáždit všechno obyvatelstvo německé národnosti. Každý si mohl vzít s sebou 3 kg potravin, ale nato se nehledělo, takže si brali víc.

BUNŽA: Kdo to řídil?

PETERKA: Všechno to řídil Marek.

BUNŽA: Nebyl tam nějaký důstojník od OBZ?

PETERKA: Nebyl tam žádný důstojník. Všichni se řadili tak, jak přišli. Odvedli jsme je do postoloprtské bažantnice. Tam jsem už nebyl. Předal jsem to strážmistru Pelcovi, jehož jsem určil za velitele střediska. Někteří odtamtud byli odvedeni do postoloprtských kasáren.

BUNŽA: Kdo prováděl tam třídění?

PETERKA: Co se dalo v postoloprtských kasárnách, nevím. Byl jsem tam pouze jednou. Hledal jsem štábního kapitána Černého. Byla tam spousta Němců, snad několik tisíc, byli to jen muži.

BUNŽA: Neslyšel jste, že tam byli nějakí postřílení?

PETERKA: Ano, říkaly to naše hlídky. Směrnice mi dával štábní kapitán Černý, k němuž jsem byl volán. My jsme uzavírali ulice pro případný útok zvenčí, a to před i po popravách.

BUNŽA: Nevěděl jste, že se prováděly popravy?

PETERKA: O tom jsem nevěděl. Na stanici nás bylo 12, postupně jsme byli zvyšováni, až ke konci nás bylo 40.

BUNŽA: Kdy jste se dověděl o střílení?

PETERKA: Hned druhý den.

BUNŽA: Kolik jich mělo být zastřeleno?

PETERKA: To mi nebylo řečeno. Naše hlídky stály v ulicích a slyšely střelbu. Sami Němci říkali, že se střílí a byla mezi nimi panika.

BUNŽA: Kdo to nařídil?

PETERKA: Podle mého názoru to řídil s veškerou pravděpodobností kapitán Černý.

BUNŽA: Znal jste Čupku?

PETERKA: Vídával jsem ho na ulici, ale nikdy jsem s ním nemluvil.

BUNŽA: Nevíte nic o způsobu provedení exekuce, o tom, že někteří křičeli: Ať žije republika?

PETERKA: To jsem slyšel od svědků. Zúčastnili se toho civilové. Můžete vyslechnout dělníka Nasvetra, který je pokrývačem v Postoloprtech.

BUNŽA: Kdo Vám říkal, že popravovaní křičeli?

PETERKA: To se mluvilo všeobecně, že některý křičel, že ještě není střelen a že ho hledali lampičkou. Jiný zase prý křičel: Pozdravujte Beneše a republiku. Já jsem vyšetřoval, jestli byl popraven nějaký Čech jménem Ledvinka, ale to ve skutečnosti Čech nebyl. Za prvé republiky byl Čech, za okupace se hlásil k Němcům a byl to velmi agilní Němec.

BUNŽA: Ti postoloprtské nebyli dobře zakopáni.

PETERKA: Ono se to dělalo tak, že dnes se vzalo 250 lidí a druhý den zase 250 lidí a zakrylo se to vždy vrstvou. Poprava nebyla v jedné noci, nýbrž postupně.

BUNŽA: Marek říká, že se to provedlo za jedinou noc.

PETERKA: To je nemožné postřílet za jednu noc 500 lidí. Vodili je z kasáren po 15 k popravišti, což je 10 až 15 minut.

BUNŽA: Jak víte, že je brali po 15?

PETERKA: To se povídalo. Za hodinu jich mohli postřílet nejvíce 50.

BUNŽA: Kdo Vám to povídal?

PETERKA: To bych musel jmenovat víc lidí.

BUNŽA: Kdo to asi viděl? Jistě tam lidé při tom byli.

KOKEŠ: Nám jde o to, aby lidé, kteří o těch věcech mohou mluvit, nám řekli, co vědí.

BUNŽA: Nikomu se nemůže nic stát.

PETERKA: Já se nebojím vypovídat, ale nemohu říci, kdo mi to povídal. Jmenuji Nasvetra proto, že se vyslovil na jedné schůzi, že bude vědět, kdo střílel Němce. Z toho usuzuji, že Nasvetr byl mezi nimi, že by mohl něco povědět.

BUNŽA: Marek říká, že byli všichni za jednu noc postřílení.

PETERKA: Ulice jsme uzavírali několikrát.

KOKEŠ: Nebyl jste u té školy?

PETERKA: Byl jsem tam předtím a viděl jsem prázdné koryto. Pak jsem tam byl asi za měsíc po té exekuci.

KOKEŠ: Vaši kolegové Vám o tom nepodávali zprávy?

PETERKA: Říkali, že se tam střílí Němci. Proč se střílí, to jsem nevěděl. Nehlásil jsem to, protože jsem to pokládal

za úkol první divise. Kapitán Černý si mne zavolal a řekl mi, že se budou provádět určitá opatření. Dále pravil: Co se bude dít, nikde nepovídejte a o ničem nemluvte. Já jsem slovo dodržoval. To bylo před exekucí. Na velitelství jsem byl 3 až 4 krát volán. Když zjišťovali a vyšetřovali některého člověka, tak mě tam volali.

BUNŽA: S Petrovem jste nemluvil?

PETERKA: Mluvil jsem s ním, ale rozmluva se týkala zpravidajských věcí. Podle mého názoru připravil exekuci Černým, ale popravy řídil nějaký rotný.

KOKEŠ: Jak vypadal Černý?

PETERKA: Měl černé vlasy a byl asi takové postavy jako já.

BUNŽA: Jak to vypadlo v té levanické bažantnici? Nevíte o tom nic bližšího?

PETERKA: Víím jenom tolik, že je tam přivedli, ale jak to prováděli, nevím. Za několik měsíců, snad za rok to bylo špatně zakopáno. Dělal jsem tehdy hlášení, aby se to lépe zakopalo. Podle mého odhadu bylo v levanické bažantnici zakopáno asi 350 lidí.

BUNŽA: Kolik jich bylo zakopáno u školy?

PETERKA: Nejvíce asi 500. V postoloprtské bažantnici to dělalo OBZ na vlastní pěst. /Dále předložil tázaný dopis, z něhož vychází, že za Postoloprty směrem k obci Vrbcce byly zjištěny 4 hroby, ve kterých je asi 4 až 6 mrtvol. Hlášení bylo učiněno za tím účelem, aby mrtvoly byly dostatečně zakryty, neboť vyčnivaly a šířily hnilobný zápach. O jaké mrtvoly se jednalo a o jakou akci šlo, nedalo se do dnešního dne zjistit. Není vyloučeno, že to jsou osoby české národnosti, které byly popraveny Němci. Když šel přes Postoloprty pochod hladu, zůstalo z něho spousta mrtvol, které byly exhumovány³⁸. Bylo jich asi 22./

LUKEŠ: Marek, který byl před Vámi vyslýchán, vypověděl, že pracoval podle příkazů důstojníků, kterým byl přidělen. Vy jste však řekl, že celé soustředění organizoval Marek.

PETERKA: Je zřejmé, že to bylo na rozkaz divise.

KOKEŠ: Kdo Vám dával rozkazy?

PETERKA: Pracovali jsme na požádání předsedy místního národního výboru.

BUNŽA: Komu jste se měli hlásit? Kdo tam byl za místní správní komisi?

PETERKA: Byl tam Marek. Byl členem místní správní komise, ale prováděl to předseda. Vycházelo to z jeho kanceláře. Dostal nařízení od divise a prováděl to. Předseda to nařídil. Před radnicí fungoval Marek. Dával rozkazy, aby se řadily po 4 a křičel, že kdo se pokusí o útěk, bude zastřelen. On si kázeň dovedl udržet.

LUKEŠ: Také se mluvilo o zavazadlech. Byl jste při tom, jak se zavazadla třídila? Je Vám známo, kam ty věci byly odevzdávány?

PETERKA: Při tom jsem nebyl, ale všechno šlo na správní komisi. Když Němci odcházeli ze svých bytů, zamkli je a klíče si nechali u sebe.

BUNŽA: Víte bezpečně, že svršky byly sebrány a dány na místní správní komisi?

PETERKA: To nevím, velitelem tábora byl Pelc a ten za to odpovídal.

LUKEŠ: Byly v rámci soustředění nějaké sebevraždy?

PETERKA: Ano, každý případ je zvlášť hlášen. My jsme to oznamovali okresní správní komisi do Žatce. Jeden den bylo asi 38 sebevražd. Němci se domnívali, že jdou na Sibiř. Byli špatně informováni.

LUKEŠ: Jaké máte jako velitel stanice zprávy o Markovi?

PETERKA: On přišel do Postoloprty zároveň se mnou. Kdybych měl podávat o něm hlášení, napsal bych, že není důvěryhodný a že je to člověk nebezpečný. U českého obyvatelstva nepožíval dobrou pověst. Je ale houževnatý.

František Kočí

Výpověď Františka Kočího, řidiče autobusů ČSD v Postoloprtech čp. 297

BUNŽA /po napomenutí k pravdě a zjištění generálii/: Když byla provedena koncentrace Němců v Postoloprtech, byl jste v koncentračním táboře? Zúčastnil jste se koncentrace Němců na náměstí v Postoloprtech?

KOČÍ: Celkem ano a ne, protože si to dělali sami vojáci. My jsme hlídali ulice.

BUNŽA: Byl jste v bažantnici?

KOČÍ: Do bažantnice jsem nepřišel.

BUNŽA: Byl jste v kasárnách?

KOČÍ: V kasárnách jsem byl, ale to jsem směl jenom k vratům. Přecházel jsem tam ze zvědavosti, protože jsem tam bydlel.

BUNŽA: Nás zajímá soustředění Němců.

KOČÍ: Když se odváděli muži, nedostali jsme se k tomu, protože jsme nevěděli, co se bude dít. Když se odváděly na náměstí ženy, vždycky někdo přišel a říkal, že tam je někdo oběšen. Chodil jsem prohlížet baráky, protože v nich bylo hodně mrtvol oběšených, které jsme snímali a dávali vozit do bažantnice.

BUNŽA: V kasárnách měli být Němci postřílení?

KOČÍ: O tom jsem nic nevěděl. Potom jsem se dostal jako dozorce vězňů. Němci byli v Postoloprtech internováni. Přiváděli je tam z venku a vojáci a četníci je zase odváděli.

BUNŽA: Do kdy jste byl dozorcem ve vězení?

KOČÍ: Asi do 10. srpna, možná že do 15.

BUNŽA: Odevzdávali jste řádné seznamy, když jste odevzdávali lidi?

KOČÍ: To jsme předávali.

BUNŽA: Pamatujete se na tento seznam /ukazuje/?

KOČÍ: Ne.

KOKEŠ: Od kdy jste byl u soudu?

KOČÍ: Přišel jsem tam koncem června. Do internačního tábora v bažantnici jsem chodil pro obědy.

BUNŽA: Víte o tom, že nějací Němci byli postříleni?

KOČÍ: Nic jsem celkem neviděl, takže nemohu říci. Když přivedli žatecké do Postoloprť, přišel někdo a řekl, že tam kdesi leží 3 krávy. Jeli jsme pro ně a večer jsem přijel až kolem 8. hodiny. Žatecké jsem viděl odvádět. Byli v kasárnách v Postoloprtech. Druhý den jsem se tam šel podívat a viděl jsem, jak se sepisovaly protokoly a muži se třídili. Pak tam přijely autobusy a nákladní auta a braly si lidi s sebou, protože je potřebovali k provozu.

BUNŽA: Nevíte nic o tom, že nějací byli postříleni?

KOČÍ: Takového jsem nic neviděl.

HOLUB: Tu hromadu za školou jste neviděl?

KOČÍ: Nato jsem nebyl zvědav.

HOLUB: U kasáren jste stál a zvědavě jste se díval a nyní jste nechtěl být zvědav.

Josef Tomášek

Výpověď Josefa Tomáška, předsedy místního národního výboru v Postoloprtech

BUNŽA /po napomenutí k pravdě a zjištění generálií/: Kdy jste se stal předsedou správního výboru v Postoloprtech?

TOMÁŠEK: V srpnu 1945. Do Postoloprť jsem přišel v květnu téhož roku.

BUNŽA: Nezúčastnil jste se provádění soustředování Němců?

TOMÁŠEK: Přímo ne. Když se Němci soustřeďovali, psal jsem propustky. Byl jsem tím plně zaměstnán.

BUNŽA: Kdo řídil soustřeďování a kdo dal k němu rozkaz?

TOMÁŠEK: To nevím.

BUNŽA: Znal jste Marka?

TOMÁŠEK: Znal jsem ho.

BUNŽA: Jakou požíval pověst?

TOMÁŠEK: Za prvé republiky jsme s ním měli konflikty. Měl disciplinární řízení. Jednou našel tobolku a v ní byla určitá částka peněz. Když se o ní žena, která ji ztratila přihlásila, byla tobolka prázdná. Zato mu byla vyslovena důtka a pak bylo proti němu zavedeno disciplinární řízení. Pověst neměl valnou u nás Čechů. My jsme byli o něm přesvědčeni, že donáší henleinovcům. Tak např. jsme si dali dělat voličské seznamy a řekli jsme, aby je udělal. On je udělal a prodal je také za 50 Kč henleinovcům. Když jsem

přišel 14. května do Postoloprť a viděl jsem tam Marka, řekl jsem hned: Co to tady máte za člověka? Předseda mi řekl, že nikoho neměli na policejní službu. Pak přišlo soustřeďování, OBZ ho hned použila. Dal se jí k dispozici a byl tam určitý čas. Místní správní komisi dal tehdy výpověď. Měli jsme tehdy schůzi a on řekl, že přestupuje do služeb OBZ a jde do Žatce. Pak byl výhradně ve službách OBZ a prováděl soustřeďování.

BUNŽA: Co se stalo s těmi lidmi při prvním soustřeďování?

TOMÁŠEK: Muži stáli na náměstí a ženy byly povolány do kasáren.

BUNŽA: Nebyly ženy vedeny do bažantnice?

TOMÁŠEK: Ten den ne. To bylo až v úterý ráno. Za 2 dny byl totiž nástup všech Němců – bylo to v 7 hodin ráno – a byli odvedeni do bažantnice. Já jsem byl předsedou rolnické komise a předseda správní komise mi nařídil, abych zajistil dobytek, což mi trvalo 2 dny. Potom tam Němci už nebyli.

BUNŽA: Co se stalo s muži, kteří přišli do kasáren?

TOMÁŠEK: Podle pověstí měli zmizet, byli zastřeleni.

KOKEŠ: Byl zastřelen také nějaký Čech?

TOMÁŠEK: Mluví se, že byl zastřelen také Čech, ale s určitostí to nemohu říci. Uvádím nějakého Ričku, který pocházel z českých rodičů a mluvil česky, ale pravděpodobně pod tlakem tehdejších poměrů byl otec nucen ho posílat do německé školy. Do r. 1938 se hlásil k německé sociální demokracii. Po dobu okupace byl však německé národnosti. Smýšlením byl antifasistou. O něm se říká, že zmizel.

BUNŽA: Nemohl byste nám říci, kdo prováděl exekuci, z čího rozkazu a kolik bylo popravených?

TOMÁŠEK: Nemohu nic přesného říci. Neviděl jsem ani jediný případ.

BUNŽA: Máte manželku Češku nebo Němku?

TOMÁŠEK: Má žena je Němka, ale od r. 1921 se hlásí jako Češka. V r. 1930 se hlásila jako Češka, rovněž i za okupace a brala české potravinové lístky.

/Jednání bylo skončeno ve 20 hodin 15 minut./

[31. července 1947]

/Začátek jednání v 8 hod. 15 min./

Jan Čupka

Výpověď Jana Čupky z Růžové vsi, okres Děčín³⁹

BUNŽA /po napomenutí a zjištění generálií/: Pane Čupka, kde jste byl za okupace?

ČUPKA: Do roku 1942 jsem byl na Slovensku. Od r. 1940 jsem byl v slovenské armádě. V r. 1942 jsem jel se zajišťovací slovenskou divisí do Ruska. Tam jsem byl u zajišťovací divise v Žitomíru. Pak jsem dostal 3 nedělní dovolenou a

po příchodu z dovolené jsem utekl k běloruským partyzánům. To bylo r. 1943. Utekl jsem s 10 vojíny ve vesnici Svoleviči v okrese Minsk. Tam jsem byl 11 měsíců. Přišla fronta, načež jsem se dostal do Moskvy ke generálu Piko-
vi⁴⁰. Pak jsem byl u armády až do 15. dubna 1946.

BUNŽA: Vy jste se dostal také ve své vojenské funkci do tohoto prostoru. Kdy jste přišel do Postoloprte?

ČUPKA: Na to se přesně nepamatuji. Bylo to v květnu 1945, po 15. květnu, někdy kolem 20. května.

BUNŽA: Jaké jste měl poslání?

ČUPKA: Byl jsem zde přednostou OBZ první divise.

BUNŽA: Vy jste prováděli v Postoloprtech soustředování Němců?

ČUPKA: To byla funkce jednotky, ke které jsem patřil jako složka. Byla to jednotka první divise, které velel kapitán Černý. Její funkcí bylo mimo jiné provést soustředění a odsun Němců.

BUNŽA: Kdo dal k tomu příkaz?

ČUPKA: Příkaz jsme dostali v Praze. Velitelem divise byl generál Španiel⁴¹, pak byl generál Procházka.

BROŽ: Kde jste přišel k první brigádě?

ČUPKA: K první brigádě jsem přišel v Hrádku. Tam byl u OBZ gen. Dostál.

BUNŽA: Vy jste si rozkaz k soustředění vezli z Prahy a přišli jste do Postoloprte. Kdo to prováděl?

ČUPKA: Jednotka, které velel kapitán Černý. Dále tam byl štábní kapitán Steiner a byl tam nadporučík Petrov. Bylo tam více důstojníků. Nejvyšší hodnost měl kapitán Černý.

BUNŽA: Jakým způsobem bylo provedeno soustředění?

ČUPKA: V Postoloprtech byli dáni Němci do lágru.

BUNŽA: Byl jste při tom soustředění?

ČUPKA: Nebyl jsem při tom.

BUNŽA: Kde jste byl v té době? Byli jste v kasárnách nebo jste měli zvláštní budovu?

ČUPKA: My jsme měli zvláštní budovu⁴².

BUNŽA: Ale určitá část mužů byla soustředěna v kasárnách po tom soustředění.

ČUPKA: To nevím. Já jsem v kasárnách nebydlel. Pokud vím, byli všichni v lágru.

BROŽ: Pane Čupka, po dobu tohoto jednání, pokud jste v této místnosti, zprošťuji Vás povinnosti zachovávat úřední tajemství.

BUNŽA: Máme zjištěno, že mužové z Postoloprte byli tehdy odvedeni do kasáren, ženy přišly do tábora v bažantnici. Co se s nimi dělo v kasárnách?

ČUPKA: Pane předsedo, já jsem byl důstojníkem OBZ. Já jsem měl na starosti určitý úsek a v kasárnách jsem nebyl. Většinou jsem jezdil ven.

BUNŽA: Tito mužové německé národnosti z Postoloprte, kteří byli odvedeni do kasáren, byli zlikvidováni, postříleni. Co o tom víte?

ČUPKA: Já o tom nic nevím, nebyl jsem přítom.

BUNŽA: Opravdu o tom nic nevíte?

ČUPKA: Nic o tom nevím.

BUNŽA: Ani Vám to neříkali Vaši vojáci?

ČUPKA: Vojáci mi nic neříkali.

BUNŽA: Stýkal jste se v době soustředění v Postoloprtech s nadporučíkem Petrovem?

ČUPKA: Samozřejmě.

BUNŽA: Nebyli jste ve služebním styku?

ČUPKA: Pokud vím, on měl na starosti připravovat organizaci odsunu.

BUNŽA: Jak to bylo v Žatci?

ČUPKA: Zde to měli zorganizováno a eskadrona pečovala, aby nikdo neunikl. S nadporučíkem Petrovem jsem byl na národním výboru.

BUNŽA: Neprováděl jste organizaci?

ČUPKA: Neprováděl. S nadporučíkem Petrovem jsem byl na národním výboru, kde řešil otázku smíšených manželství.

BUNŽA: Jak to dopadlo s těmi lidmi?

ČUPKA: Někteří byli propuštěni jako nepostradatelní, ostatní byli odvedeni do Postoloprte. Češi byli propouštěni hned na náměstí. Němci byli z Postoloprte skoro všichni odvezeni na práce do Mostu.

BUNŽA: I tam byla část těchto lidí postřílena. Co o tom víte?

ČUPKA: Nebyl jsem přítom.

BUNŽA: Nevíte nic o tom, kdo dal rozkaz ke střílení a kdo to prováděl?

ČUPKA: Nevím.

BUNŽA: Vy jste stahovali ze svého rajonu do Postoloprte zejména příslušníky SS i z jiných oblastí. Nepamatujete se, že jste tam dali dovézt příslušníky SS z Chomutova?

ČUPKA: To je možné.

BUNŽA: Prý tam bylo s nimi surově nakládáno, šlapalo se tam po nich apod.

ČUPKA: Já jsem při tom nebyl, když tam místní posádka dělala čistku. Je možné, že nějací byli dovezeni z Chomutova, ale kolik lidí to bylo, nevím. Nemohu se pamatovat na jediný případ.

BUNŽA: Mělo jich být na 300.

ČUPKA: To nebylo tedy tam. K nám mohly být přivezeny 3 až 4 osoby. Na OBZ nemohlo být přivezeno 300 osob.

BUNŽA: Trváte na tom, že jste tehdy nebyl přítom, když v Postoloprtech byli soustředění prověřováni a zjišťováni SS?

ČUPKA: Nebyl jsem přítom. U žateckých jsem byl jen chvíli. Bylo to tehdy, když nastoupili. Zdržel jsem se asi ½ hodiny a pak jsem odešel. Kam byli pak odesláni, nevím.

BUNŽA: O střelbě nevíte nic?

ČUPKA: O střelbě rozhodně nic nevím.

BUNŽA: Znáte Marka?

ČUPKA: To byl policista z Postolopr. t.

BUNŽA: Ten byl u Vašeho oddílu skupiny OBZ. Kdo ho bral do služeb? Kdo Vám ho vybral?

ČUPKA: Národní výbor. Tam byl nadporučík Zelenka. My jsme neznali terén a potřebovali jsme ubytování. Marek přišel na doporučení národního výboru.

BUNŽA: On potom přišel do Vašich služeb?

ČUPKA: On vůbec nebyl ve vojenských službách, on mohl být jako konfident. Pak byl jmenován velitelem tábora v Žatci.

BUNŽA: Marek tvrdí, že když z Postolopr. t. byly přivedeny do kasáren osoby, že jste se zúčastnil třídění v kasárnách a že jste přebíral od žen, které byly prohlíženy s rotmistrem Rótem nějaké skvosty.

ČUPKA: Ne, u postolopr. t. jsem vůbec nebyl.

BUNŽA: Kdo tam prováděl exekuce a popravy?

ČUPKA: Já o žádných popravách nevím.

HOLUB: Neviděl jste ten velký hrob u školy?

ČUPKA: Neviděl jsem ho. Řekněte mi, oč vlastně jde?

BUNŽA: Jde o to, že tam bylo postříleno několik set Němců a vy jste byl velitelem OBZ. Jde o to, kdo dal k tomu rozkaz?

ČUPKA: Já jsem k tomu rozkaz nedal. I kdyby se tak bylo stalo, byli jsme kapitán Černý, nadporučík Zicha a ještě jeden poručík u generála Španiela, který nám řekl: Jděte vyčistit rayon, aby se mohla přestěhovat divise. I kdybychom to dělali, bylo to z vyššího pokynu. Generál nám tehdy řekl: Závídím Vám, máte zde velkou možnost a pamatujte, že dobrý Němec je mrtvý Němec. Čím méně jich zůstane, tím méně budeme mít nepřátel. Čím méně jich přejde přes hranice, tím méně budeme mít nepřátel.

KOKEŠ: O těchto věcech se píše v zahraničí, vedou se proti nám kampaně a parlament proto zvolil vyšetřovací komisi, která má všechno zjistit, aby byla učiněna všechna opatření, aby tyto věci republiky neškodily. Byl jste zbaven povinnosti zachovávat vojenská tajemství, všechny Vaše sliby se ruší a nám nejde o to, abychom někoho odsuzovali, nýbrž abychom všechno zjistili.

BUNŽA: Nám se nezdá pravděpodobné, že byste o tom nic nevěděl.

ČUPKA: Služebně jsem o tom nic nevěděl. Byla-li mi ta věc sdělena soukromě, je to jiná věc.

BUNŽA: Nám jde o to, abyste nám řekl, jak se ty události sběhly. Mluvíte divným způsobem a cítíte se být pohoršen, že si Vás dovolueme vyslechnout. Jestliže parlament se rozhodl zvolit pro tento úkol zvláštní komisi, byly pro to jistě vážné důvody.

ČUPKA: Já jsem skutečně při těch případech nebyl.

BUNŽA: Kdy jste byli na té schůzce s generálem Španielem?

ČUPKA: Bylo to v hotelu Belvedere.

BUNŽA: Jak jste rozuměl tomu pokynu Španielovu?

ČUPKA: Tak jak to bylo řečeno. Např. v Chomutově jsme dostali asi 12 Němců, kteří byli organizováni. Přesná evidence těchto lidí se nevedla, takže se mohlo stát, že nějaký četník nebo voják některého toho SS mana odstřelil. V té době se to všude dělalo, ale že by bylo postříleno nějakých 300 SS manů?

BUNŽA: Zde měly být rozsáhlé exekuce.

ČUPKA: Služebně jsem v tom nic nedělal, soukromě jsem o tom slyšel. Řekl mi to Černý, já jsem u toho nebyl. Ten hrob znát nemohu, protože jsem při tom nebyl.

BUNŽA: Nevěděl jste, kolik těch Němců mělo být postříleno?

ČUPKA: Počet jsem se nedověděl. Při střílení jsem nebyl, a rozkaz jsem k němu nedal. Slyšel jsem, že se to provedlo v noci.

BUNŽA: Proč ale Marek tvrdí, že jste byl přítom, když prohlíželi ty ženy a že jste přebíral skvosty?

ČUPKA: V kasárnách v Postoloprtech jsem byl jednou, a to když přišli muži ze Žatce. Byl tam rotmistr Rót se svou manželkou, která byla vojačkou a dělala kontrolu.

BUNŽA: Přebíral jste ty skvosty?

ČUPKA: Já jsem nic nepřebíral.

BUNŽA: Vy jste byl při prohlídce, ale nepřejímal jste ty věci?

ČUPKA: To bylo za celou dobu, co jsem byl jednou v kasárnách.

Brigádní generál Oldřich Španiel
(privátní archiv E. Vacek)

BUNŽA: Odkud byly ty ženy?
ČUPKA: To nevím. Já jsem nic nepřebíral.
Bunižia: Co se stalo s těmi skvosty?
ČUPKA: Snad je odevzdali národnímu výboru, nevím.
BUNŽA: Nebyly odevzdány na velitelství OBZ?
ČUPKA: Ne.
BUNŽA: Kdo myslíte, že ty exekuce provedl a kdo dal k tomu výslovný rozkaz?
ČUPKA: To muselo vyjít od těch vojáků.
BUNŽA: Vojáci musili z něčího rozkazu střílet?
ČUPKA: Já jsem tam nebyl. Nikdo mi neřekl, kdo dal rozkaz a kdo střílel. Možná, že to byl pan kapitán Černý, možná, že to byl nadporučík Zicha. Já jsem hlásil, že jsem slyšel, že se to provádí, že nějací Němci byli postříleni, a sice na velitelství oblasti.
BUNŽA: Jak jste to hlásil?
ČUPKA: Podával jsem to písemně.
KOKEŠ: Pane Čupka, není Vám nic známo o hrobech v postoloprtské a levonické bažantnici? Tam rovněž měli být nějací lidé postříleni?
ČUPKA: Nevím, kde to tam je, ani jednou jsem tam nebyl.
KOKEŠ: Říkali Vám o tom vojáci?
ČUPKA: Bažantnici neznám a nebyl jsem tam.
HOLUB: Komu jste vojensky podléhal a s kým jste se radil v té době?
ČUPKA: V té době tam nikdo nebyl. Mým posláním bylo vyčistit terén. Dostal jsem rozkaz a musel jsem posílat hlášení přes první oblast na podplukovníka Reicina. Od něho jsem rozkaz dostal.
BROŽ: Když jste dostal pokyn od generála Španiela na velitelství štábu, chápu to, neboť tehdy byla taková nálada mezi obyvatelstvem. Vy jste přišel sem a měl jste nějaký oddíl. Dával jste tomu oddílu nějaké instrukce? Vy jste dostal pokyn, generál Španiel Vám neřekl: Každého Němce zastřelte. Tehdy to byla taková nálada, tenor nás všech a nyní jde o provádění. Když jste přišel sem, v jakém smyslu jste dal oddílu pokyny?
ČUPKA: Já jsem měl polní četníky, kterým jsem vůbec nemusel dávat nějaké pokyny. To byli vojáci 2 až 3 krát ranění, takže kdybych jim to byl i zakázal, nebylo to nic platné. Měl jsem vojáky, kterým jsem nemusel dávat rozkazy. Proto není vyloučeno, že bez mého vědomí nějaké Němce odstříleli.
BUNŽA: Nevíte o žádné jiné akci?
ČUPKA: O žádné akci nevím.
LUKEŠ: Jak jste poznali, že jde o SSmany?
ČUPKA: Oni byli většinou tetovaní a měli čísla.

HORVÁTH⁴³: Když jste odcházel služebně do svého rayonu, měl jste nějakého zástupce?

ČUPKA: Měl jsem.

HORVÁTH: Ten Vám nehlásil nic, když jste se vrátil?

ČUPKA: Ty věci se nás netýkaly a když se nás týkaly, tak mi to hlásil. Měl jsem podporučíka Koleniče a podporučíka Macháčka, který je zde v Žatci. U skupiny OBZ byli většínou zakarpatští Ukrajinci⁴⁴ a volyňští Češi⁴⁵.

BUNŽA: Tedy mimo Vás, byli u skupiny ještě důstojníci Kolenič a Macháček?

ČUPKA: Ano.

VANĚK: Vy jste měl potom nějaké řízení? Vás zde potom zatkli? Nebyl jste zavřen?

ČUPKA: Ne, odešel jsem z Postoloprta a funkci po mně převzal kapitán Sommer. Nato jsem se hlásil u OBZ v Bratislavě, byl jsem určen do Prešova a v Novém Městě n. Váhem jsem byl propuštěn.

Vojtěch Černý

Výpověď štábního kapitána Vojtěcha Černého⁴⁶ z Vrchlabí

BROŽ /po napomenutí a zjištění generálií/: Pane štábní kapitáne, po dobu výslechu před parlamentní komisí zprošťuji Vás zachovávat úřední a vojenská tajemství.

BUNŽA: Pane štábní kapitáne, kdy jste nastoupil vojenskou službu?

ČERNÝ: Dne 1. října 1937.

BUNŽA: Jak probíhala Vaše vojenská služba?

ČERNÝ: Presenčně jsem sloužil do 15. března 1939, pak jsem 13. srpna 1939 uprchl za hranice. Zdržoval jsem se v československé legii v Polsku, později východní skupina SSSR. Pak jsem se vrátil sem přes Slovensko. Vrátil jsem se v hodnosti kapitána. 4 krát jsem byl vyznamenán válečným křížem, dvakrát pro chrabrost za zásluhy prvního stupně ruského vyznamenání Poběda a jugoslávského vyznamenání. U Rudy u Bílé Cerekve⁴⁷ jsem byl raněn průstřelem hlavy.

BUNŽA: Vy jste potom přišel sem do tohoto prostoru. Vzpomínáte si, než jste sem odešli, kdo Vás sem poslal?

ČERNÝ: Skupina byla vyslána z rozkazu velitelství jako předsunutá skupina první divise.

BUNŽA: Z rozkazu koho jste sem šli?

ČERNÝ: Nevím přesně, kdo ten rozkaz vydal.

BUNŽA: Nepamatujete se, že jste byli voláni ke generálovi Španielovi? Nedával Vám nějaké instrukce?

ČERNÝ: Nato se nepamatuji.

BUNŽA: Vy jste měl nějakou funkci u předsunuté skupiny?

ČERNÝ: Byl jsem druhý pomocníkem operačního oddělení.

BUNŽA: Zde v Postoloprtech?

ČERNÝ: Ano.

BUNŽA: Mimo Vás zde byl ještě nadporučík Petrov?

ČERNÝ: Ano.

BUNŽA: Jakou ten měl funkci?

ČERNÝ: Zastupoval druhé zpravodajské oddělení.

BUNŽA: Pak zde byl ještě poručík Čupka?

ČERNÝ: Ano.

BUNŽA: Jaké ten měl poslání?

ČERNÝ: Obranné zpravodajství.

BUNŽA: Byla každá skupina na sobě nezávislá, pracovala samostatně?

ČERNÝ: Ano.

BUNŽA: V prostoru bylo provedeno soustředění, aby byl terén vyčištěn od Němců. Kdo k tomu vydal speciální rozkaz?

ČERNÝ: My jsme s tím rozkazem přijeli do Postolopr.

BUNŽA: Jak probíhalo toto soustředění?

ČERNÝ: K dispozici nám byli dání příslušníci SNB a policie, ti znali místní poměry. Vyzvali Němce k soustředění a soustředili je pak v lágru.

BUNŽA: Nebyli odvedeni do kasáren?

ČERNÝ: Byli soustředěni do bývalých kasáren jezdecké korouhve.

BUNŽA: Byli v těch kasárnách prohlíženi?

ČERNÝ: Ano.

BUNŽA: Kdo řídil ty prohlídky?

ČERNÝ: To řídilo OBZ.

BUNŽA: Ti Němci měli s sebou skvosty a různé cenné věci. Kam to přišlo?

ČERNÝ: To nevím.

BUNŽA: Určitá část těchto Němců byla potom v kasárnách zastřelena. Kdo dal k tomu rozkaz?

ČERNÝ: Pokud vím, byli tam zastřeleni nějací Němci, a to proto, že se pokusili o útěk. Šlo o počet 4 až 5.

BUNŽA: To byli nějací chlapi. Kdo dal k jejich zastřelení rozkaz?

ČERNÝ: K tomu zastřelení jsem dal rozkaz já.

BUNŽA: Jak byli postřeleni ostatní Němci? Víte o tom něco?

ČERNÝ: O tom nevím nic.

BUNŽA: Nebyl jste při tom?

ČERNÝ: Ne.

BUNŽA: Pokud jsou zprávy, byli zastřeleni ještě téže noci, jak byli soustředěni. Nevíte o tom nic? Rozkaz jste nedával?

ČERNÝ: Ne.

BUNŽA: Kdo to provedl? Nevíte, kdo k tomu dal rozkaz?

ČERNÝ: Rozkaz mohlo dát OBZ. Mohl to udělat ještě někdo jiný.

BUNŽA: Dověděl jste se o provedené exekuci?

ČERNÝ: Ano, dověděl jsem se.

BUNŽA: Bylo Vám to hlášeno služebně nebo jste se to dověděl od vojáků?

ČERNÝ: Dověděl jsem se to od vojáků.

BUNŽA: Neřekli Vám, kdo k tomu dal rozkaz?

ČERNÝ: Ne, neptal jsem se jich na to.

BUNŽA: Hlášení jste o tom nepodával?

ČERNÝ: Ne.

BUNŽA: Jaký jste měl dojem, kdo to provedl a z jakého důvodu?

ČERNÝ: Mohlo to být provedeno jedině proto, že buď neuposlechli rozkazu nebo provedli něco, co neměli, co bylo zakázáno.

BUNŽA: Věděl jste, ve kterých místech byli postřeleni?

ČERNÝ: Někde v prostoru u školy.

BUNŽA: S poručíkem Čupkou jste nemluvil o provedení exekuce?

ČERNÝ: Pokud vím, celkem jsme spolu nemluvili. Nevyzvídal jsem, zdali dal někoho popravít.

BUNŽA: Těch 4 až 5 zastřelených, to byli členové Hitlerjugend?

ČERNÝ: Ano.

BUNŽA: Vy jste bydlel v kasárnách?

ČERNÝ: Ne, bydlel jsem mimo kasárny.

BUNŽA: Přes noc jste v kasárnách nebyl?

ČERNÝ: Ne.

BUNŽA: Kdo byl velitelem kasáren?

ČERNÝ: Tam nebyl ubytován nikdo z gážistů. Kasárna byla střežena vojskem.

BUNŽA: Pokud se provádělo, pane štábní kapitáne, soustředění v Žatci, kterého jste se zúčastnil s nadporučíkem Petrovem a plukovníkem Čermákem, to byla akce Vámi připravená?

ČERNÝ: Nikoliv, rozkaz přišel se shora, soustředění jsem měl provést já. K dispozici jsem dostal skupinu, byly tu 3 obrněné vlaky, s nadporučíkem Zichou jsem požádal o součinnost velitele místní posádky v Žatci, četnictvo, policii a myslím, že k dispozici byla i jezdecká eskadrona.

BUNŽA: Rozkaz k soustředění tedy přišel se shora a vy jste dával rozkaz k jeho provedení. Soustředění bylo pro-

vedeno a muži, u nichž se na místě nezjistilo, že jsou české národnosti, byli odvedeni do Postoloprť.

ČERNÝ: Ta skupina byla odvedena, já jsem však přítom nebyl. Všichni cizinci, ať šlo o Francouze, Rakušany nebo jiné, byli okamžitě propuštěni.

BUNŽA: Myslíte, že Němci mužského pohlaví, předtím než byli odvedeni do Postoloprť, byli prověřeni?

ČERNÝ: Byli prověřeni na louce, myslím, že to byl místní lágr v Žatci.

BUNŽA: Zde jde o detail, jestli se to provádělo zde anebo až v kasárnách?

ČERNÝ: Muselo se to provést blízko Žatce poněvadž se vrátili buď před polednem nebo brzy po poledni.

BUNŽA: Ostatní byli pak odvedeni do Postoloprť?

ČERNÝ: Ano.

BUNŽA: Tam se provádělo třídění. Kdo to řídil?

ČERNÝ: Třídění řídilo OBZ, aspoň mám takový dojem, možná že druhé oddělení, protože to mělo na starosti podobné záležitosti.

BUNŽA: Při tom byly také zde v Žatci vyzvednuty osoby, které byly zde ve věznici. Nepamatujete se na to?

ČERNÝ: O tom nevím.

BUNŽA: Po třídění tam zůstaly ještě nějaké osoby, které snad měly být označeny SS a vyšší funkcionáři strany a ty podle zpráv, které máme, byly postříleny. Kdo k tomu dal rozkaz?

ČERNÝ: Nevím, protože jakmile bylo provedeno soustředění v Žatci, byl jsem odvolán. Ještě téhož dne, když to bylo skončeno, jsem byl odvolán.

BUNŽA: Nevíte nic o tom, že by nějací Němci byli postříleni v levanické bažantnici? Ani z doslechu od vojáků o tom nic nevíte?

ČERNÝ: O tom nic nevím.

BUNŽA: Není Vám nic známo o tom, že by v budově, kde bylo umístěno OBZ⁴⁸, se hrubě nakládalo a stříleli se příslušníci SS?

ČERNÝ: O tom mi není nic známo.

BUNŽA: Kam jste byl odvolán odtud?

ČERNÝ: Do Prahy.

KOKEŠ: Pane štábní kapitáne, kolik lidí čítala Vaše jednotka?

ČERNÝ: Nevím přesně. Víím, že to byly velmi slabé jednotky, snad kolem 35 lidí.

KOKEŠ: Z jakých vojáků byla složena?

ČERNÝ: Byli to jenom frontoví vojáci, podkarpatští Ukrajinci, lidé prošlí frontou.

KOKEŠ: Zde byli také ještě nadporučík Zicha a poručík Čupka. Ti měli samostatné útvary?

ČERNÝ: Čupka měl k dispozici tak zvané polní četnictvo. Nadporučík Zicha /Petrov/ měl jenom několik lidí. Když lidi potřeboval, vyžádal si je ode mne.

KOKEŠ: Mohl Zicha nebo Čupka nařizovat Vaší jednotce? Bez Vašeho vědomí jako velitel?

ČERNÝ: Jistě že by mohl, když bych nebyl přítomen.

KOKEŠ: Stalo se někdy něco takového, že by něco nařídili, co vy byste neschvaloval?

ČERNÝ: Ne.

KOKEŠ: Měl jste ve své jednotce nějakého zástupce?

ČERNÝ: Tehdy jsem nikoho neměl.

KOKEŠ: Kdo se stal velitelem Vaší jednotky, když jste byl odvolán?

ČERNÝ: Nevím, přišlo to náhle a musel jsem okamžitě nastoupit v Praze.

KOKEŠ: Mohlo se stát, že Vaši poddůstojníci nebo vojáci by si řekli: Budeme Němce likvidovat bez velitele, jde o SSmany? S ohledem nato, že prošli frontou, mohli se samostatně rozhodovat?

ČERNÝ: Je to možné.

KOKEŠ: Jde o to, jestli byli natolik ukázněni, že by se k tomu rozhodli bez svého velitele, nebo jestli byli tak samostatní, že v této otázce šli bez Vašeho rozkazu?

ČERNÝ: O tom je těžko říci, neboť morálka během války upadla. Má-li voják nějaké účty, schladí si žáhu.

HOLUB: Když došlo k první exekuci, o které jste se dověděl od Vašich vojáků, nedělal jste žádné hlášení?

ČERNÝ: Ne.

HOLUB: Nepovažovali to někteří za nevhodné a netaktické? Musel jste přece vědět, že je zde řada Němců, kteří budou evakuováni a že o tom venku budou vypravovat.

ČERNÝ: Myslím, že se o tom mnoho neuvažovalo, Němci udělali tolik zla, že jim to nikdy nemůžeme odplatit, i kdybychom prováděli exekuce každý den.

HOLUB: To byla výsada Němců.

ČERNÝ: Nevím, jak to kdo bere. Jestliže německý národ dovedl odpravit 25 milionů lidí, je těžké jednat jinak, chceme-li s nimi držet krok.

BUNŽA: To je Vaše úvaha. Pan nadporučík Zicha říká, že jste o tom hovořili u druhého oddělení štábu se štábním kapitánem Steinerem, že to není taktické. Nepamatujete se nato?

ČERNÝ: Nato se nepamatuji.

KOKEŠ: Neuvažovali jste, že to není taktické z důvodů mezinárodních, protože ženy půjdou do Německa a že se to potom proti nám propagačně využije?

ČERNÝ: Těžko jsme se o tom dověděli my, natož civilní obyvatelstvo?

BUNŽA: Vždyť tam byla střelba. Němci věděli, že se střílí.

ČERNÝ: Střelba může být leckde.

KOKEŠ: Hroby zůstaly otevřeny, prý tam měli dávat svíčky a chodí se tam modlit.

BUNŽA: Když bylo provedeno soustředění v Postoloprtech, nepamätujete se, zda jste dával rozkaz veliteli v Postoloprtech, aby hlídal v noci příchody a kdyby se prováděla nějaká akce, že o tom musí mlčet? Vylučujete to, nebo se nepamätujete?

ČERNÝ: Rozhodně se na to nepamätuji. Pokud jsem používal SNB, bylo to jedině k provedení soustředění.

BUNŽA: Vylučujete, že byste k hlídkám v noci dal rozkaz?

ČERNÝ: Vylučuji to.

BUNŽA: Nám to říká a tvrdí velitel postoloprtské stanice.

KOKEŠ: Má dokonce záznamy a říká, že měl tam 35 lidí, kteří chodili na služby.

BUNŽA: Říká, že exekuce byly prováděny několik dní.

ČERNÝ: Nato se nepamätuji. Pokud jsem používal jejich služeb, tak jenom když se soustřeďovali Němci.

BUNŽA sděluje obsah výpovědi velitele stanice SNB v Postoloprtech Peterky.

ČERNÝ: Jestliže jsem ho k něčemu používal, řekl jsem mu, že jde o věci, o kterých není radno mluvit.

LUKEŠ: Máme celkem zjištěno, že v Postoloprtech byly 3 skupiny: Vaše skupina, skupina nadporučíka Zichy a OBZ. Které skupině podléhala kasárna? Kdo byl tam velitelem?

ČERNÝ: Kasárna byla střežena mými lidmi, někdy i lidmi poručíka Čupky. Jejich velitelem nebyl nikdo. Němci tam byli soustřeďeni a poručík Čupka nebo Zicha tam chodili a vybírali odtamtud lidi na práci.

LUKEŠ: To byl internační tábor? Kdo ty lidi tam stravoval, divise nebo místní národní výbor?

ČERNÝ: O stravování se staral poručík Čupka, myslím že společně s nadporučíkem Zichou.

LUKEŠ: Když tam měl někdo jít, od koho měl povolení?

ČERNÝ: Přístup měli jenom příslušníci skupiny.

LUKEŠ: Když se měli nějací Němci propustit, kdo o tom rozhodoval?

ČERNÝ: Když přišel Čupka nebo Zicha, že potřebuje tolik a tolik lidí, vybral si je a šli.

LUKEŠ: Kdo ty Němce propouštěl?

ČERNÝ: Tam byly stráže, to byli poddůstojníci nebo bylo povolení ode mne nebo od Čupky. Má skupina měla za úkol Němce sebrat a vojensky zajistit.

KÁCL: Při soustřeďení Němců v Žatci byli na náměstí 2 Němci zastřeleni. Víte o tom něco?

ČERNÝ: Ano, pamätuji se na jeden případ.

KÁCL: Z jakého důvodu to bylo?

ČERNÝ: Ten Němec se vzpěčoval, obrátil se proti stráži, která ho vedla.

KÁCL: Se zbrani?

ČERNÝ: Ten Němec nechtěl uposlechnout rozkazu a byl zastřelen.

KÁCL: Nese-psal se o tom žádný protokol?

ČERNÝ: Byl všeobecný rozkaz, bude-li se někdo protivit, aby byl zastřelen.

KÁCL: V táboře v Postoloprtech byl také internován bývalý primář žatecké nemocnice, myslím, že se jmenoval dr. Janíček. Měla být na něm provedena exekuce, podařilo se mu však utéci. Tato osoba je příčinou toho, že se o té věci za hranicemi začalo mluvit.

ČERNÝ: O tom mi není nic známo.

BUNŽA: Znáte jméno Marek?

ČERNÝ: Ano.

BUNŽA: Od které doby jste s ním spolupracovali?

ČERNÝ: Spolupracovalo s ním OBZ.

BUNŽA: Jakou roli hrál Marek v této exekuci?

ČERNÝ: Myslím, že ho používal Čupka, aby oznamoval lidi, kteří byli podezřelí ze členství v SS a v NSDAP?

BUNŽA: Vy jste ho nepoužíval k žádným službám?

ČERNÝ: Já jsem ho nepoužíval.

Velitelství OBZ v Postoloprtech, dům čp. 74 (privátní archiv E. Vacek)

Růžena Fartáková

Výpověď Růženy Fartákové z Postoloprte

BUNŽA /po napomenutí k pravdě a zjištění generálií/: Vy jste byla v Postoloprtech, když se prováděla prohlídka žen. Jak to probíhalo?

FARTÁKOVÁ: Byla jsem doma, když pro mne přišel František Kočí. Nevěděla jsem kvůli čemu mám jít s ním. Předtím bylo hlášeno, že se Němci mají soustřeďit na náměstí. Nechtěla jsem jít. Tatínek mě pak poslal. Šla jsem ještě s jednou slečnou z Postoloprte. Když jsme tam přišli, nařídil

nám pan Marek, abychom prohlíželi německé ženy, které byly ve všedních šatech.

BUNŽA: Bylo tam hodně žen?

FARTÁKOVÁ: Ano, prohlížely jsme je v řadách po čtyřech. Svlékat se nemusely, prohlíželi jsme je po těle.

BUNŽA: Kdo přebíral ty věci od nich?

FARTÁKOVÁ: Seděl tam nějaký rotmistr nebo štábní rotmistr a asi 2 vojáci.

BUNŽA: Kde byl Marek?

FARTÁKOVÁ: Ten byl přítom.

BUNŽA: Byla tam také vojačka?

FARTÁKOVÁ: Byl tam voják a jeho žena.

BUNŽA: Kolik se toho shromáždilo?

FARTÁKOVÁ: Já jsem tehdy byla rozrušena, byli tam známí lidé a my byli připraveni jít na pole.

BUNŽA: Ti Němci měli prý u sebe ponejvíce peníze a hodinky. Kolik toho bylo?

FARTÁKOVÁ: To nevím.

BUNŽA: Kdo to přebral?

FARTÁKOVÁ: Byl tam pan Marek, byli tam důstojníci a štábní rotmistr.

BUNŽA: Byl tam nějaký vyšší důstojník?

FARTÁKOVÁ: Byl tam štábní rotmistr.

BUNŽA: Poručíka Čupku jste neznala?

FARTÁKOVÁ: Ne.

BUNŽA: Byli ti důstojníci na dvoře?

FARTÁKOVÁ: To já nevím.

BUNŽA: V čem to odnesli?

FARTÁKOVÁ: Odnesli to v nákupních taškách.

BUNŽA: Kdo to odnesl?

FARTÁKOVÁ: Odnesl to ten rotmistr.

BUNŽA: Jinak o střelbě Vám nic není známo?

FARTÁKOVÁ: O tom mi není nic známo.

BUNŽA: Byly ty ženy tam týrány? Neviděla jste nic takového?

FARTÁKOVÁ: Všechno šlo klidně, ženy se chovaly klidně, žádná se nemusela svlékat.

BUNŽA: Jak se jmenovala ta druhá dívka, která s Vámi prohlížela ženy?

FARTÁKOVÁ: Jmenovala se Anna Aulická a bydlí v Postoloprtech čp. 365.

BUNŽA: Znalá jste Marka v Postoloprtech ještě před válkou?

FARTÁKOVÁ: Ano.

BUNŽA: Jakou požíval pověst?

FARTÁKOVÁ: Nevím, byla jsem tehdy ještě školačkou.

František Naszwetter

Výpověď Františka Naszwettera, pokrývače z Postoloprte čp. 313

BUNŽA /po napomenutí a zjištění generálií/. V Postoloprtech bylo provedeno soustředění Němců. Byl jste přítom? Kdo to řídil?

NASZWETTER: Byl jsem přítom, řídilo to OBZ.

BUNŽA: Byl k tomu vydán nějaký rozkaz?

NASZWETTER: Večer předtím byl vydán rozkaz, aby všichni Němci se soustředili před místní národní výbor, a aby si vzali 3 kg zavazadel. Ráno se soustředili a všechno se odvádělo do kasáren. Přítom byli 2 ranění. To bylo na náměstí před hotelem Moskva.

BUNŽA: Znáte poručíka Čupku?

NASZWETTER: Podle vidění znám, ale podle jmen neznám nikoho.

BUNŽA: Byl tam nějaký důstojník Slovák?

NASZWETTER: Jeden tam byl, znám ho.

BUNŽA: Byl přítom soustředění?

NASZWETTER: Byl tam.

BUNŽA: Po soustředění bylo tedy všechno dovedeno do kasáren. Jakou funkci hrál při tom Marek?

NASZWETTER: Spoluřídil a konal funkci tlumočnicka.

BUNŽA: Přišel jste do kasáren?

NASZWETTER: Byl jsem tam jako voják. Podléhal jsem nějakému podporučíkovi.

BUNŽA: Byl jste při skupině OBZ?

NASZWETTER: Byl jsem tam jako záložník.

BUNŽA: Kde jste byli ubytováni?

NASZWETTER: Bydlel jsem doma, ale strážníci jsme měli v hotelu.

BUNŽA: Když ti lidé přišli do kasáren, kdo tam řídil třídění?

NASZWETTER: To řídilo OBZ. My jsme je odvedli a šli pryč.

BUNŽA: Do kasáren jste vůbec nešel? Někteří Němci byli zastřeleni. Co o tom víte?

NASZWETTER: Já jsem při tom nebyl.

BUNŽA: Kdo myslíte, že je střelil?

NASZWETTER: To dělali vojáci OBZ.

BUNŽA: Podrobnosti o tom nevíte?

NASZWETTER: Nevím.

BUNŽA: Kolik jich bylo postřeleno?

NASZWETTER: Postoloprtských asi 16.

BUNŽA: Kolik bylo shromážděno asi mužů z Postoloprte?

NASZWETTER: To nelze odhadnout, byl to velký průvod,

ale nevím, kolik jich bylo. Nebyly to ani 2 roty. Všechno bylo dáno do lágru. Přesný počet by byl stav v lágru. Do tábora odvedli muže i ženy. Tam jsem je už nevedl, neměl jsem pak s nimi nic společného. Přes noc bylo v Postoloprtech spácháno přes 40 sebevražd. Mrtvoly byly odváženy na hřbitov a tam pochovávány.

KOKEŠ: Říkáte, že v kasárnách bylo zastřeleno asi 16 Němců.

NASZWETTER: Víc ne.

KOKEŠ: Jak jste zjistil, že asi 16. V Postoloprtech bylo několik set Němců mužského pohlaví. Jde o to, zda byli postříleny všechny osoby mužského pohlaví nebo jen funkcionáři.

NASZWETTER: Snad jenom funkcionáři, ostatní byli odvedeni do tábora, s nimi se nedělalo nic. Ti chodili na práci, viděl jsem je.

KÁCL: Kdo byli postříleni před školou? Kolik nocí se střílelo před školou?

NASZWETTER: Co já vím, asi 3 noci. Já jsem bydlel pod školou.

KÁCL: Byl jste se tam podívat? Po tom střílení?

NASZWETTER: Ne.

KÁCL: Proč jste se tam nešel podívat?

NASZWETTER: Mně to nezajímalo.

BUNŽA: Mluvil jste s těmi strážnými?

NASZWETTER: Já jsem při tom nebyl.

BUNŽA: Tam přece byla hromadná střelba.

NASZWETTER: Já jenom vím, že z Postoloprte zmizelo 16 Němců.

BUNŽA: Nevíte o žádném z vojáků, kteří byli v popravčí čtě?

NASZWETTER: Nevím.

BUNŽA: Kolik lidí bylo popraveno v příkopě?

NASZWETTER: O tom nemám tušení.

BUNŽA: Nemluvil jste s nikým?

NASZWETTER: Ne.

BUNŽA: O jiných hromadných hrobech víte?

NASZWETTER: V Postoloprtech jsem dělal službu asi 10 dní, o žateckých popravách nevím.

BUNŽA: Co se mluvilo o tom v Postoloprtech? Kdo to prováděl a na čí rozkaz?

NASZWETTER: To nevím.

KOKEŠ: Podle Vašeho názoru měli být postříleni jenom funkcionáři a nacisti, jinak normální německé obyvatelstvo, muži a ženy šli do tábora a na práci. Na práci chodili a jednoho dne nepřišli.

NASZWETTER: Z toho usuzuji, že zmizeli.

KOKEŠ: Z toho jste usuzoval, že těch 16 Němců, kteří nepřišli do tábora, bylo odstřeleno?

NASZWETTER: Večer je odvedli. Byli ve vězení na okresním soudu.

KÁCL: Jak se jmenoval starosta?

NASZWETTER: Zenz Josef.

HOLUB: Vy jste říkal, že před hotelem byl někdo postřelen. Kdo to byl?

NASZWETTER: To byl nějaký Player, který byl potom odsunut.

HOLUB: Mluví se o tom, že se na těch Němcích prováděly násilnosti.

NASZWETTER: Nebyl jsem při tom.

LUKEŠ: Znáte nynějšího předsedu ONV v Žatci?

NASZWETTER: Podle jména ano.

LUKEŠ: Nepřišel do styku s těmi věcmi, které byly odebírány při prohlídkách?

NASZWETTER: Já jsem v kasárnách byl jenom jednou, a to asi hodinu. Nadporučík Zichu znám od vidění, ale v postoloprtských kasárnách jsem ho neviděl.

BUNŽA: Znáte některého z těch strážných?

NASZWETTER: Neznám. To byli vesměs cizí lidé. Jenom jednoho znám, je v Lounech.

Rudolf Zelenka

Výpověď Rudolfa Zelenky, řídícího učitele v Postoloprtech ⁴⁹

BUNŽA /po napomenutí a zjištění generálií/: Vy jste byl předsedou správní komise v Postoloprtech a provedli jste tam soustředění Němců. Na čí rozkaz to bylo?

ZELENKA: Z rozkazu OBZ. Rozkaz mi sděloval rotmistr, který byl u oddílu poručíka Čupky. Vyřizoval mi to navečer s instrukcemi, jak soustředění má být provedeno.

BUNŽA: Kdo řídil to soustředění?

ZELENKA: Řídili to policisté, kteří byli u místního národního výboru.

BUNŽA: Byl tam také Marek?

ZELENKA: Ten byl velitelem.

BUNŽA: Kdo ho přijímal do služeb?

ZELENKA: Znal jsem ho z první republiky, vyzval jsem ho, aby tam přišel organisovat policejní službu.

BUNŽA: On pak spolupracoval s OBZ. Kdo ho tam doporučil?

ZELENKA: To nevím. On sám odešel z policejní služby národního výboru a najednou se objevil s odznakem OBZ a říkal, že je tam zařazen.

BUNŽA: Vy jste byl v Postoloprtech též za první republiky?

ZELENKÁ: Od r. 1921 jsem sloužil na postoloprtském okrese, v Postoloprtech jsem byl od r. 1927.

BUNŽA: Marek prý již tehdy nepožíval dobrou pověst?

ZELENKÁ: Byl velmi inteligentní, měl však vady a každému se nelíbil.

BUNŽA: Jaké byly vady?

ZELENKÁ: Rád se napil a počínal si pánovitě.

BUNŽA: Neměl nějaké styky se ženskými?

ZELENKÁ: O tom nevím.

BUNŽA: Jakou požíval pověst po stránce národnostní?

ZELENKÁ: Byl spolehlivý, dobrý Čech.

BUNŽA: Máme zprávy, že byl ochoten s každým spolupracovat, že se stýkal se skupinou henleinovců a byl tam dokonce viděn.

ZELENKÁ: To nevím, jestli ho tam někdo viděl.

BUNŽA: Můžete to vyloučit?

ZELENKÁ: Vyloučit to nemohu, ale jsem toho názoru, že byl dobrý Čech.

BUNŽA: Při soustředění zněla výzva jen pro Němce?

ZELENKÁ: Ano jen pro Němce.

BUNŽA: Provádělo se prověřování osob na národním výboru?

ZELENKÁ: Na náměstí před národním výborem se zjišťovalo, kdo tam patří a kdo ne. Přišli tam lidé, kteří se vyřadili, ale většinou se dali všichni do sběrného tábora v městské bažantnici.

BUNŽA: Vedli je tam přímo nebo je vedli nejprve do kasáren?

ZELENKÁ: Všechny je tam vedli, muže i ženy. Odtamtud teprve byli někteří vedeni do kasáren. Někteří byli zajištěni již dříve. Ti byli ve věznicích.

BUNŽA: Vy jste je nezajišťovali?

ZELENKÁ: Já sám jsem to nedělal.

BUNŽA: Kdo to dělal?

ZELENKÁ: Marek z OBZ.

BUNŽA: Říkáte, že všichni byli odvedeni do bažantnice. V kasárnách jste nebyl?

ZELENKÁ: Tam jsem přišel později za jinou záležitostí, asi za 14 dní potom.

BUNŽA: Tam byli nějakí Němci postřílení. Kolik jich zmizelo?

ZELENKÁ: To nemohu říci. 100, 200, těžko říci. Neviděl jsem žádný seznam.

HOLUB: Někdo říká 500 až 600.

BUNŽA: Kolik je u školy lidí?

ZELENKÁ: Kolem 200. Prý nejsou všichni z Postoloprta.

BUNŽA: Do kasáren přišli Němci ze Žatce. Z těch byli prý také někteří postřílení?

ZELENKÁ: Slyšel jsem o tom ale nevím, kolik jich bylo. Popravu prováděli přímo z oddílu OBZ.

BUNŽA: S Čupkou jste o těch věcech nemluvil?

ZELENKÁ: S tím se dalo těžko mluvit, on nás ignoroval, dělal si všecko sám.

BUNŽA: Od počátku, co jste přišel zpět do Postoloprta, jste bydlel v měšťanské škole?

ZELENKÁ: Nebylo možno tam bydlet, škola nebyla upravena, stěhoval jsem se do Postoloprta až od 1. října. Škola do té doby byla prázdná. Bylo tam náradí, ale vše bylo v nepořádku. Dříve tam bylo středisko bývalé říšské pracovní služby. Za okupace jsem byl v Lounech.

BUNŽA: Marek byl za okupace v Lenešicích a tam prý měl nějaké majetkové delikty. To jste si nevybral zrovna nejlepšího člověka.

ZELENKÁ: Ono bylo těžké vybírat, protože prostě nikdo nebyl.

BUNŽA: Kolik zmizelo celkem z Postoloprta Němců?

ZELENKÁ: Nevím, není mi o tom nic známo.

KÁCL: Kolikrát se prováděly exekuce před školou?

ZELENKÁ: Po několik nocí.

KÁCL: Jak to vypadalo před školou po té exekuci? Co tam bylo vidět?

ZELENKÁ: Tam nebylo vidět pak nic. Ten příkop byl velmi hluboký. Byla to skutečně velká protitanková zábrana. Šíře byla asi 4 až 5 metrů, hloubka asi 6 metrů.

KÁCL: Kdo to zahazoval?

ZELENKÁ: Zahazovaly to Němky, viděl jsem je, když to zahazovaly, bylo to v červnovém horku.

KÁCL: Kde jste vzali chlorové vápno?

ZELENKÁ: To nám poradili členové posádky, kteří tam byli.

KÁCL: Mohl byste některé jmenovat, kteří bydlí vedle a slyšeli střelbu?

ZELENKÁ: Přímou tam bydlel strojmáče Josef Navrátil z Komenského ulice, Ladislav Malecký, rolník, který tam má nedíl. Ti slyšeli střelbu.

KÁCL: Kolik nocí to bylo po sobě?

ZELENKÁ: To bylo několik nocí. První noc to nebylo velké. To říkali, že jsou ti, kteří byli ve věznicích.

KÁCL: Ti přišli také do toho příkopu?

ZELENKÁ: Pak to přibývalo, nejvíc toho bylo druhou noc.

KÁCL: To byli jenom muži?

ZELENKÁ: Jenom muži. Mluví se také o 2 ženách, ale ty prý tam nejsou. Jedna se jmenovala Gärtnerová. Popravu nebyly v kasárnách, nýbrž v místě nad příkopem.

KOKEŠ: Kdo Vám to říkal?

ZELENKA: Říkají to lidé.

BUNŽA: Kdo nařídil, že se musí příkop zasypat chlorovým vápnem?

ZELENKA: Chtěl jsem, aby se příkop zasypal.

BUNŽA: Vy jste hlásil, že jsou tam mrtvolky?

ZELENKA: Ano, hlásil jsem to veliteli divise podplukovníku Čermákovi.

BUNŽA: Co Vám nařídil?

ZELENKA: Říkal, že je to zaházeno, abychom tam děli nějaký desinfekční prostředek a nechali to být.

BUNŽA: Po těch dalších nocích jste to také prováděli?

ZELENKA: Také se to tam dávalo. Zařizovali to zaměstnanci místní správní komise.

BUNŽA: V poslední době je tam písek a hlína. Proč to tam je?

ZELENKA: Tam je písečná půda a navezlo se to tam.

BUNŽA: Z čeho jsou ty hromady?

ZELENKA: To jsou vykopávky, jak se dělá plynovod.

KOKEŠ: Kam přišly Němky, které to zahazovaly? Věděly, že jsou tam mrtvolky?

ZELENKA: Věděly to, musely je tam vidět.

KOKEŠ: Kdo je bral z bažantnice na ty práce?

ZELENKA: Obvykle si je bralo OBZ, nebo vzkázali strážmistru Pelcovi, aby jim je poslal.

KOKEŠ: Byl podle Vašich vědomostí popraven také nějaký Čech?

ZELENKA: Říkalo se to, ale nic o tom nevím. Mluvílo se o jakémsi Ričkovi, prý to byl Čech. Podle jména byl Čech.

KOKEŠ: Před válkou se prý hlásil k Čechům.

ZELENKA: Před válkou se hlásil k Čechům, ale za války k Němcům. Byl to sudetský Němec.

KÁCL: Mezi soustředěnými byl prý také bývalý primář žatecké nemocnice, kterému se podařilo utécti?

ZELENKA: O tom nic nevím. Mezi soustředěnými byl Steinbach, který vedl zásobování a místní zvěrolékař dr. Lukesch, který byl velitelem Volkssturmu. Ti unikli, protože veřejnost potřebovala jejich služeb. Steinbach byl odsunut a Lukesch rovněž. S počátku byli ve věznicích.

KÁCL: Je Vám známo něco o tom, že žen v táboře bylo zneužíváno?

ZELENKA: Členové OBZ měli každý ve svém bytě přímo celý harém. Sám jsem to viděl a nemohl jsem proti tomu nic dělat.

BUNŽA: Co poručík Čupka?

ZELENKA: U Čupky jsem byl a viděl jsem tam v posteli nahou Němku opilou.

KÁCL: Jak Marek?

ZELENKA: Do Markova soukromí jsem se nedíval. Přišly často stížnosti, že vojáci se dali obsluhovat Němkami.

BUNŽA: Tedy vojáci nepožívali dobré pověsti?

ZELENKA: Rozhodně ne.

BUNŽA: Nevíte nic o tom, že v táboře v bažantnici bylo nějaké trýznění?

ZELENKA: O tom nevím nic.

BUNŽA: Mluvílo se také o tom, že v kasárnách měli uřezávat některým Němcům tam uvězněným údy?

ZELENKA: O tom jsem nic neslyšel. Podle mého názoru jde o báchorky.

LUKEŠ: Kromě hrobu u školy mají tam být ještě jiné hroby.

ZELENKA: O tom se mluví, ale kde ty hroby jsou, nevím.

LUKEŠ: Kolik tam má být asi osob?

ZELENKA: U školy asi 200.

LUKEŠ: Kolik v postoloprtské bažantnici?

ZELENKA: O tom nikdo nic určitého neví. Lidé hovoří vždy o vyšší cifře.

LUKEŠ: Kolik se mluví, že jich tam má být?

ZELENKA: Skoro každý se hleděl tomu vyhnout.

LUKEŠ: Podle počtu obyvatel jste to neodhadovali?

ZELENKA: Němci, kteří byli v Postoloprtech před rokem 1938⁵⁰, tam nezůstali. Tam přišlo hodně vystěhovalců ze Slezska. V Postoloprtech bylo napočítáno 3 300 obyvatel. Mluvílo se, že je tam 4 ½ tisíce Němců⁵¹, z toho jsem mnoho lidí neznal.

KOKEŠ: O kolika osobách se mluví v souvislosti s popravami?

ZELENKA: Dohromady asi o 400.

KOKEŠ: Kdo byl podle Vašeho názoru střílen?

ZELENKA: Především to byli lidé, kteří byli nacisty. Podle jakých směrnic si je OBZ bralo, nevím. To je můj názor. Viděl jsem sám, když je prohlíželi, jsou-li tetovaní a jak hledali funkcionáře SS. Většina, které přivedli, byli pod falešnými jmény.

LUKEŠ: Příslušník SNB nám uvedl v lese místo, kde měla prý být postavena šibenice. Víte o tom něco?

ZELENKA: O šibenici nevím. Tam se jenom střílelo.

BUNŽA: Mezi stromy směrem k Vrbce mělo být prý ráhno, kde se popravovalo. Jsou tam 2 hroby.

ZELENKA: Tam je několik hrobů z hladového pochodu do Terezína⁵². Jinak o tom nic nevím, ani jsem o tom neslyšel.

BUNŽA: Byla tam výrovka?

ZELENKA: Výrovka byla někde stranou, ale kdo v hrobech na Vinici je pochován, není mi známo.

BUNŽA: Znal jste kapitána Černého?

ZELENKA: Ano.

BUNŽA: Kdo dával rozkaz k popravám, Černý nebo Čupka?

ZELENKA: Nevím, ani jsem o tom neslyšel.

BROŽ: Jaký dojem na Vás dělal kapitán Černý?

ZELENKA: Velmi dobrý, byl velmi inteligentní důstojník. Myslím, že tam byl nadporučík Petrov, který říkal, abychom hleděli to místo vysázet nějakými rostlinami, aby to nebylo pusté. Já jsem chtěl, aby mrtvolky se exhumovaly, oni však říkaly, že je to hluboké.

BUNŽA: Vy jste byl u podplukovníka Čermáka vícekrát?

ZELENKA: Býval jsem u něj velmi často. On chodil za mnou na radnici. Pokud se týče důstojníků, měli jsme dobré styky. Jenom jsme je žádali, aby exekuční moc hleděli ukončit. Bylo nám řečeno, že je to jiný útvar, který velitelství nepodléhá. My jsme hleděli, aby OBZ se odtamtud stěhovalo.

LUKEŠ: Nadporučík Zicha se zúčastnil těch exekucí?

ZELENKA: To jsem nevěděl. Nikdy jsem u žádné exekuce nebyl, nevím, kdo k tomu dával povely.

BUNŽA: Nemluvalo se o tom, že se to nemělo dělat, nebo jak se to hodnotilo?

ZELENKA: Proti nebyl nikdo. V té době jak znám náladu obyvatelstva, prostě všichni říkali, že si to zaslouží všichni a že jich tam mělo být víc. Každý toto opatření schvaloval, jenom neschvaloval způsob a zejména ta místa.

KÁCL: V Postoloprtech je nějaký Beneš, který má tchána, který prý o těchto věcech něco ví. Jak se jmenuje ten tchán?

ZELENKA: Karel Wilhelm. Ten měl stále službu na radnici. Snad by věděl o těchto věcech více. Podle mého názoru nálada obyvatelstva asi dnes není taková, že by popravených Němců litovalo.

KOKEŠ: Co byste pokládal učinit za vhodné, aby těm pověstem byla učiněna přítrž?

ZELENKA: Dnes nám to nevadí, a doporučoval bych rozhodně s tím nehýbat, protože by se tam našlo ledaccos. Také pro to mluví důvody zdravotní.

BROŽ: Sháněl se někdo v Postoloprtech po tom, že byli popraveni Češi?

ZELENKA: Jedna Češka, která měla Němce, žádala, aby byl manžel prohlášen za mrtvého. To byl jediný případ, kdy se u nás někdo dotazoval po osudu zmizelého. Není však pravda, že by nějaký Čech byl pohřešován. Můj dojem je, že se to zveličuje.

BUNŽA: Co do počtu se Vaše výpověď rozchází s Markem a je těžko věci ulomit hrot, když neznáme počet.

ZELENKA: Já jsem popravu neviděl, to byl jen odhad.

Alexander Macháček

Výpověď Alexandra Macháčka, řezníka a uzenáře v Žatci, čp. 564

BUNŽA /po napomenutí k pravdě a zjištění generálii/: Jak a kdy jste přišel do republiky?

MACHÁČEK: Jsem volyňský Čech a přišel jsem sem se zahraniční armádou.

BUNŽA: Kdy jste vstoupil do zahraniční armády?

MACHÁČEK: 15. března 1944 jsem vstoupil do armády.

BUNŽA: Kdy jste přišel do Postoloprte?

MACHÁČEK: V červnu 1945. 1. května 1945 jsem byl jmenován podporučíkem a přidělen k prvnímu pluku.

BUNŽA: Kam jste byl zařazen?

MACHÁČEK: Byl jsem přidělen OBZ.

BUNŽA: Kdo byl velitelem?

MACHÁČEK: Poručík Čupka.

BUNŽA: Zúčastnil jste se soustředování Němců v Postoloprtech?

MACHÁČEK: Soustředování jsem se nezúčastnil, protože jsem tam ještě nebyl. Nějaké soustředění bylo ze Žatce.

BUNŽA: Bydlel jste v kasárnách?

MACHÁČEK: Ne, bydlel jsem na náměstí.

BUNŽA: Slyšel jste, že Němci z Postoloprte byli zlikvidováni?

MACHÁČEK: To jsem neslyšel. O tom se hovořilo a já jsem tomu nepřikládal váhu. Pro mne to nebyla novinka. Před každým smeknu, kdo tak tehdy činil, ale na svou čest mohu říci, že jsem žádného Němce neviděl zastřeleného. Byl jsem novopečený důstojník, rozkazy jsem nedával, od toho bylo velitelství a řečí lidí jsem si nevšímal.

BUNŽA: V Postoloprtech byly provedeny nějaké popravky. Co o tom víte?

MACHÁČEK: Pro mne nebyly. Před každým smeknu čepici, kdo tak činil. Jsem zahraniční voják a viděl jsem, co Němci dělali v Rusku na Ukrajině, na Volyni. Pro mne to nebyla novinka, i kdyby dnes Němce stříleli. Ať se jdou podívat na pláň Ruska.

BUNŽA: Mluvalo se o tom, že skupina OBZ se chovala v Postoloprtech nemravně, že její velitel Čupka si vodil do bytu Němky apod. Nevíte o tom nic?

MACHÁČEK: Čupka měl manželku a žádnou Němku jsem neviděl. Němky chodily do kuchyně, ale žádné styky jsem neviděl. Jako velitel byl Čupka ostrý a za každou maličkost zavíral bez ohledu na hodnost.

BUNŽA: Jak jste byl dlouho v Postoloprtech?

MACHÁČEK: Asi měsíc.

BUNŽA: Byli tam přivedeni nějakí Němci z Chomutova? Šlo asi o počet 300.

MACHÁČEK: Na to se nepamatuji. Za mého působení nic takového nebylo. V Chomutově jsem byl jednou, tehdy bylo vybráno asi 70 SSáků, ale nevím, co se s nimi stalo. Všichni Němci byli dáni do Hydrowerke na práci. Do Postoloprť nepřišel ani jeden.

BUNŽA: Nevíte nic o tom, že v postoloprtské bažantnici byly provedeny nějaké popravy?

MACHÁČEK: Já jsem tam nebyl. Tam byl nějaký tábor a poručík zakázal všechen styk a dal rozkaz, aby stráže OBZ kontrolovaly, zdali hlídky řádně hlídají celý tábor. Bylo totiž zjištěno, že naši i ruští vojáci tam v noci docházeli za Němkami, zejména revoluční garda, a tak šířili pohlavní nemoci.

KÁCL: Kdo byl dr. Jezdinský?

MACHÁČEK: Ten byl odsud. Byl odsunut na přání své manželky. Mohl zde však zůstat, odešel dobrovolně.

Richard Rozner (Rosner)

Výpověď Richarda Roznera, elektrotechnika z Postoloprť

KOKEŠ /po poučení a zjištění generálií/: Vy jste byl v květnu 1945 v Postoloprtech? Zúčastnil jste se shromažďování Němců?

ROZNER: V kasárnách jsem byl asi 10 dní. Byl jsem tam odveden.

KOKEŠ: Vypravujte nám, co se tam dalo.

ROZNER: Když jsme tam přišli, tak nás zamkli a nesměli jsme ven.

KÁCL: Co Vám tam dávali jíst?

ROZNER: Večer jsme dostávali chleba, někdy vodu a někdy ne.

KOKEŠ: S kolika lidmi jste tam byl?

ROZNER: Asi se 3 000.

KOKEŠ: Byli tam muži i ženy?

ROZNER: Žen jsem tam viděl jenom asi 5.

KOKEŠ: Co se dalo dít?

ROZNER: Pak jsem přišel do Žatce.

KOKEŠ: Proč jste přišel do Žatce?

ROZNER: Do tábora jsem tam přišel. Pak jsem přišel do Rvenic.

KOKEŠ: Byl jste sám nebo Vás bylo víc.

ROZNER: My jsme dělali na polích. Sebrali mne v Rvenicích. Když jsme přišli jednou večer domů, tak tam pro nás přijeli a odvezli nás sem.

KOKEŠ: Kdo přijel?

ROZNER: Přijeli vojáci a odvezli mě.

KOKEŠ: Co je Vám známo o nějakém střílení?

ROZNER: Tam na dvoře zastřelili nějaké kluky.

BUNŽA: Vy jste se na to díval?

ROZNER: My jsme byli na dvoře, tak jsme to viděli. Pak jsme kopali díry v bažantnici v Levanicích. Jednou jsme tam byli a kopali jsme asi do hloubky ½ metru. Pak jsme museli pryč.

KOKEŠ: Kdy jste byli kopat, ve dne nebo v noci?

ROZNER: To bylo ve dne.

KOKEŠ: Kolik Vás tam bylo?

ROZNER: Asi 70.

KOKEŠ: Jak velké byly ty díry?

ROZNER: Kopali jsme do hloubky asi ½ metru, dlouhé byly asi 10 metrů a široké asi 3 metry. Pak jsme museli ihned odejít. Řekli nám, že když budeme mít hloubku 3 metry, že můžeme jít domů, ale pak jsme byli okamžitě odvoláni.

KOKEŠ: Je Vám známo, že v kasárnách byli střílení nějakí lidé?

ROZNER: Říkalo se to, ale já jsem nic neviděl.

BUNŽA: Ani jste neslyšel střílet?

ROZNER: Když jsem byl v kasárnách, tak se střílelo velmi často. Jednou byl postřelen nějaký voják, který potom zemřel a protože bylo podezření, že to udělali Němci, měli jsme být postřílení. Někdy přišli do našich ubikací vojáci, kteří nás tloukli a stalo se, že někteří Němci byli postřeleni.

KOKEŠ: O nějakém střílení nevíte?

ROZNER: Nevím, nebyl jsem při tom.

KOKEŠ: Kde jste kopali jámu v té bažantnici?

ROZNER: Bylo to nalevo od silnice, když se jede do Levanic.

KOKEŠ: Našel byste ta místa?

ROZNER: Našel bych to. Je vidět, jak se to propadlo.

VANĚK: Jak daleko je to od té hájovny?

ROZNER: Asi 500 metrů.

BUNŽA: Od kdy jste byl v kasárnách? Už tam byli Němci z Postoloprť, když jste tam přišel?

ROZNER: Ti přišli v neděli, kdežto já jsem přišel v pátek. Ze Žatce přišli pak zase v neděli.

BUNŽA: Proč jste byl propuštěn z tábora? Vaši rodiče jsou Němci? Kde jsou?

ROZNER: Matka je v Podmoklech, otce nemám. Otec byl na vojně.

BUNŽA: Kdy narukoval?

ROZNER: On šel na vojnu v r. 1943, ale my jsme nežili pohromadě.

BUNŽA: Nemluvil jste v táboře s někým o tom, kolik asi lidí bylo zastřeleno?

ROZNER: To nevím. Každý říkal něco jiného. Nemohu to říci.

Václav Vlček

Výpověď Václava Vlčka, úředníka MNV v Postoloprtech

BUNŽA /po napomenutí k pravdě a zjištění generálií/: Přicházejí do Postoloprte nějaké žádosti od Mezinárodního červeného kříže stran Němců, kteří tam měli zmizet?

VLČEK: Přicházejí.

BUNŽA: Kolik jich tam přichází?

VLČEK: Průměrně jeden dotaz denně. Všech dotazů je asi 250.

KOKEŠ: Na jaké lidi jsou ty dotazy?

VLČEK: Na lidi německé příslušnosti, kteří žili v Postoloprtech, v Žatci a okolí. Na lidi ze žateckého okresu.

KOKEŠ: Co chtějí tazatelé vědět?

VLČEK: Kde ti lidé jsou, táží se po jejich osudu a zda známe jejich pobyt

KOKEŠ: Co s těmi žádostmi děláte?

VLČEK: Vracíme je zpět s tím, že o osudu osoby, na kterou se ptají, není nic známo.

KOKEŠ: U osob, které byly odsunuty, se to hlásí?

VLČEK: U osob, které byly odsunuty se to hlásí.

KOKEŠ: Podle čeho máte evidenci?

VLČEK: Seznamy máme z tábora, vedla je komise pro státní občanství.

KOKEŠ: Je Vám známo něco o tom, že nějací Němci z Postoloprte, kteří byli v kasárnách, byli popraveni?

VLČEK: Osobně jsem při tom nebyl. Říká se a mluví se o tom hodně, nevím, jestli je na tom něco pravdy, snad ano. Já jsem tu od r. 1944.

KOKEŠ: Je Vám známo, kolik těch Němců mělo být postřeleno?

VLČEK: K tomu jsem se nedostal.

KOKEŠ: Tvrdil jste prý, že jich tam mělo být 5 000⁵³.

VLČEK: Šel jsem do práce a stáli tam dva páni a ptali se mě, kolik jich tam leží. Řekl jsem, že kdybych měl za každého korunu, můžeme být 3 dni namazaní. Počet jsem neudával.

KOKEŠ: Kolik jich mohlo být podle vyprávění lidí?

VLČEK: Někdo říká 2, někdo tři, někdo tisíc.

KOKEŠ: Vy jste znal Postoloprty? Kolik Němců z Postoloprte, o nichž by se mohlo říci, že byli popraveni, se postrádá?

VLČEK: Z Postoloprte asi 24, poněvadž to byli hlavní magnáti.

KOKEŠ: O jiných nevíte nic?

VLČEK: O jiných nic nevím.

Josef Grüner

Výpověď Josefa Grünera, zámečnicka z Postoloprte, čp. 96

BUNŽA /po napomenutí k pravdě a zjištění generálií/: Je Vám známo kolik Němců bylo zlikvidováno v levanické bažantnici?

GRÜNER: Ne.

BUNŽA: Tehdy tam měli být nějací Němci postříleni?

GRÜNER: Já jsem se tam nezdržoval, dojížděl jsem tam od 15. června 1945 z Černčic. Předtím jsem tam vůbec nedojížděl.

BUNŽA: Netvrdil jste nikdy nikomu, že v levanické bažantnici je pohřbeno 3 až 4 tisíce osob⁵⁴?

GRÜNER: Nikdy jsem to netvrdil.

Vladislav Hamous

Výpověď Vladislava Hamouse, malíře pokojů v Postoloprtech, čp. 294

BUNŽA /po napomenutí k pravdě a zjištění generálií/: Vy jste po revoluci narukoval?

HAMOUS: Ano v Lounech. Na týden jsem přišel do Postoloprte. Bylo to asi kolem 20. května.

BUNŽA: V Postoloprtech bylo prováděno soustředování Němců. Zúčastnil jste se ho?

HAMOUS: Nezáčastnil jsem se toho, jenom vím, že je ráno vedli.

BUNŽA: Věděl jste o nějakém trýznění těchto lidí?

HAMOUS: Nevím o tom nic. Když je ráno odvedli, hned téhož dne nás dal podporučík Bureš do Bitozevsi.

BUNŽA: Byl jste u nějakého slyšení v této věci?

HAMOUS: Jednou tam přišli 2 policisté.

BUNŽA: Jim jste potvrdil, že tam byli nějací Němci týráni.

HAMOUS: Nic jsem neříkal. Viděl jsem je v Lounech, když tam oddělali z SSáky. Jeden měl vytetováno asi 25 čárek. Ptali se ho, proč má ta znaménka.

BUNŽA: Viděl jste něco v Postoloprtech, že tomu měli přihlížet děti? Těm tajným policistům jste něco říkal⁵⁵.

HAMOUS: Oni říkali, že jsou od tiskové kanceláře, tak jsme se s nimi mnoho nebavili.

BUNŽA: Znal jste Čupku?

HAMOUS: Toho jsem viděl jen jednou, než jsme šli do Bitozevsi. Tehdy jsem dělal zástupce velitele čety. K Čupkovi jsem šel tehdy s hlášením.

BUNŽA: Říkal jste, že tehdy byli všichni opilí.

HAMOUS: Když jsem šel s tím hlášením, tak opilí všichni byli. Tenkrát jsem odtamtud utíkal ze schodů, nebo by mě bývali zastřelili. Dole na mě křičel voják, abych dal ruce vzhůru. Musel jsem tak učinit, protože by mě byli zastřelili.

BUNŽA: Viděl jste tam nějaké zastřelené osoby?

HAMOUS: Někdo tam v místnosti vedle Čupky vystřelil. Seděli tam 4 chlapi. Když střela zahvzdala, tak jsem utekl.

BUNŽA: Jak je to dávno, co se Vás vyptávali ti policisté?

HAMOUS: Je to asi 3 až 4 neděle.

BUNŽA: Vy jste za Čupkou nesl nějaký vzkaz?

HAMOUS: Vzkaz přišel z Litoměřic a já jsem tam musel jít, protože jsem byl zástupcem velitele čety. Hlášení jsem nesl asi v 11 hodin v noci.

BUNŽA: Víte něco o tom, že při předvádění Němců měl být postřelen Fritz Schmelze?

HAMOUS: To byl můj dělník. Když jsem převzal národní správu, pracoval v podniku. Později byl vyloučen a byl odsunut. Dále u mne pracoval nějaký Katscher.

BUNŽA: Je Vám známo něco o těch popravách? Kolik lidí bylo popraveno?

HAMOUS: Z Bitozevsi jsem viděl na státní silnici k Postoloprťům, viděl jsem, když tam šli lidé ze Žatce, ale kolik lidí tam bylo zastřeleno, není mi nic známo.

/Jednání přerušeno ve 13 hod. 15 minut./

/Jednání opět zahájeno ve 14 hod. 15 min./

František Kokaisl

Výpověď Františka Kokaisla, býv. čet. strážm. v Žatci

BUNŽA /po napomenutí k pravdě, zproštění úředního tajemství a zjištění generálií/: Od kdy jste byl v Žatci?

KOKAISL: Od 17. května 1945.

BUNŽA: Byl jste přítomen soustředování Němců?

KOKAISL: My jsme přišli z litoměřického okresu a byl jsem určen velitelem zřízené stanice v okrese podbořanském.

BUNŽA: Kdy přišlo vojsko?

KOKAISL: Vojsko zde již bylo, byl zde pan podplukovník Duřt. Mám zde o tom záznamy /ukazuje/.

BUNŽA: Přišel rozkaz, že se má provést soustředění všeho obyvatelstva mužského pohlaví, a to na náměstí. Jak to probíhalo?

KOKAISL: My jsme byli přítomni obdobně, jako když jsme doprovázeli osoby německé národnosti.

BUNŽA: Bylo šetřeno, kdo je Čech?

KOKAISL: Ano na náměstí. Němci byli odděleni od Čechů a příslušníků jiných národností. Provádělo se to zde na náměstí. Důstojník vyvolával, aby vystoupil kdo je jaké národnosti. Ostatní byli odvedeni pravděpodobně do Postoloprť. Tam jsem už nebyl, nevím proto, co se tam s nimi stalo. Po odsunu jsme prováděli prohlídky a zabavovali, co bylo závadného. Odevzdávali jsme to na posádkovém velitelství. Ženy zůstaly v bytech.

BUNŽA: Stýkal jste se s nějakým Markem?

KOKAISL: Nestýkal.

BUNŽA: Byl zde zřízen internační tábor a jedním z velitelů byl Marek. Nebyl jste v žádném táboře?

KOKAISL: Prováděli jsme tam soupis.

BUNŽA: Byla při odevzdávání šperků a cenností v táboře místní správní komise?

KOKAISL: Místní správní komise tam byla, věci byly zapečetěny a odevzdány do Národní banky.

BUNŽA: Vy jste neznal Marka?

KOKAISL: Věděl jsem, že je tady, ale nepřišel jsem s ním nikdy do styku a nevím, že by byl velitelem nějakého internačního střediska v Žatci.

BUNŽA: Víte něco o tom, že by se v některém táboře páchaly na ženách nějaké ukrutnosti?

KOKAISL: O tom mi není nic známo.

/Ze služební knihy, kterou F. Kokaisl předložil, se zjišťuje, že pod č. 6 je zápis s datem 3. června 1945, v němž je uvedeno, že bylo provedeno soustředění a obchůzka za účelem vyrozumění všech mužů ve stáří od 13 do 65 let v Žatci podle ústního rozkazu posádkového velitele podplukovníka Duřta. Pod č. 23 a 24 je zápis o obchůzce do vojenských kasáren za účelem prohlídky osobních zavazadel internovaných německých žen a zápis o doprovodu při odvážení skvostů do Národní banky v Žatci./

Oldřich Pelc

Výpověď vrchního strážmistra Oldřicha Pelce v Lipenci

BUNŽA /po poučení a zjištění generálií/: Pane vrchní, od kdy jste byl v Postoloprtech?

PELC: Od 26. května 1945 do 20. března 1946. 26. května jsme přijeli do Postoloprť a hledali ubytování. S Peterkou jsme spali na bývalé stanici německé. Tu jsme přestěhovali na stanici českou. 28. května jsem dostal příkaz od místního národního výboru, abych převzal funkci velitele tábora. 29. května ráno jsem šel s Němci do tábora v bažantnici.

BUNŽA: Kdy bylo provedeno soustředění?

PELC: Ráno téhož dne. Všechny jsme odváděli do bažantnice, děti, ženy i muže.

BUNŽA: Kdo řídil to soustředování?

PELC: Místní národní výbor. Den předtím byla výzva místním rozhlasem.

BUNŽA: Nezůstal nikdo v Postoloprtech? Jaké jste měl pomocníky?

PELC: Měl jsem revoluční gardu a vojáky z Loun. Mohlo jich být asi 30.

BUNŽA: Kolik těch lidí asi bylo?

PELC: Asi 1 500.

BUNŽA: Co bylo s těmi ostatními?

PELC: To nevím.

BUNŽA: Myslíte, že těch 1 500 byli všichni obyvatelé německé národnosti?

PELC: To nemohli být⁵⁶. Kde byli ostatní, nevím. Když rozhlas vyzýval k soustředění, obstarával jsem v Lounech vojáky a gardisty. V Postoloprtech jsem nebyl, takže jsem neznal počet obyvatelstva, které tam bylo po revoluci.

BUNŽA: Byli z tábora někteří posíláni zpět?

PELC: Propouštěly se celé rodiny. Místní komise vyšetřovala spolehlivost.

BUNŽA: Odešli nějakí muži do kasáren v Postoloprtech?

PELC: Do Postoloprte ne.

BUNŽA: Pouštěli nějaké muže zpět?

PELC: Když byli spolehliví, tak je pouštěli.

BUNŽA: Vy říkáte, že do kasáren Vám neodvedli žádné muže. Nám ale bylo zde řečeno, že teprve z tábora šli někteří do kasáren.

PELC: Rozhodně ne. Hned třetí den chodili ti lidé na práci.

BUNŽA: Prováděli jste v táboře nějaké prověřování?

PELC: Ano.

BUNŽA: Podle jakých hledisek?

PELC: Při tom jsem nebyl, to dělal místní národní výbor.

BUNŽA: Víte, co se zjišťovalo, příslušnost, funkce?

PELC: Pokud šlo o propuštění, podávali si sami žádosti a komise o nich rozhodovala. Byla 6 až 8 členná.

BUNŽA: Dály se v táboře nějaké nepřístojnosti?

PELC: Rozhodně to popírám.

BUNŽA: Byl tam zavřen nějaký katecheta Němec, který říkal, že dostal bití od civilistů.

PELC: Ne, o tom nevím.

BUNŽA: Kdo tam měl dozor?

PELC: Vojenská jednotka a revoluční garda.

BUNŽA: Vy nevíte, že by se tam něco takového dalo?

PELC: Nevím. Znáám jeden případ, že tam byl Němec, který byl duševně zaostalý, pracoval na slunci a utekl z tábora. Byl 3 až 4 dni pryč, venku ho civilní lidé zajistili a na cestě do tábora ho jeden muž zbil. Jinak mi není žádný případ

nějakých násilných zákroků proti internovaným osobám znám.

BUNŽA: Pane vrchní, někde nablízku tábora měly být prováděny popravy Němců?

PELC: Nic jsem neviděl, ačkoliv v bažantnici jsem chodil semtam. Byl jsem tam od večera do rána.

BUNŽA: O popravách jste nic neslyšel?

PELC: Jenom z vyprávění jsem slyšel, že v Postoloprtech měly být prováděny popravy.

BUNŽA: Když jste přebíral lidi do tábora, dostal jste nějaký seznam?

PELC: Pořizoval jsem si tento seznam sám.

BUNŽA: Kde je ten seznam?

PELC: Byla to kartotéka, bývalý soudce v Postoloprtech dr. Harnisch a 2 advokáti dělali ten seznam.

BUNŽA: Kde je ta kartotéka?

PELC: Viděl to nyníjší štábní kapitán Zicha. Všechno to tam zůstalo, když jsem odevzdával tábor štábnímu strážmistrovovi Štíchovi.

BUNŽA: Kam přišly kartotéky po zrušení tábora?

PELC: Od 24. prosince 1945 jsem pryč a tábor jsem tehdy odevzdal. Kartotéky zůstaly dále v táboře.

BUNŽA: Prý tam chodívali naši i ruští vojáci za ženami?

PELC: Chodili tam, ale dovnitř ne.

BUNŽA: Jak dostali ženy ven?

PELC: Když tam přišel Rus, byl jsem vyrozuměn, přišel s hlídkou. Měl jsem přísný rozkaz vojáky nepouštět dovnitř. Nemohu uvést jediný případ, že by se nějaký voják, ať Rus ať náš dostal dovnitř a zneužil ženu. Takový případ se nestal.

BUNŽA: Chodily Němky ven?

PELC: Ano, chodily k vojákům. Podle rozkazu se měly týdně měnit.

BUNŽA: Byly tam rozšířeny venerické choroby?

PELC: Měl jsem tam 2 lékaře, byl tam dr. Tauschek a dr. Jezdinský. Dr. Tauschek byl svědomitý. Měl jsem zvlášť muže a ženy. Byla tam nemocnice. Lékař tam ordinoval stále. Infekční případy jsme vozili do nemocnice v Žatci.

BUNŽA: Z těch žen neměla žádná venerickou chorobu?

PELC: Nevím o tom, lékař mi to nehlásil.

KOKEŠ: Zde se tvrdilo, že veškeré obyvatelstvo mužského pohlaví, snad od 14 nebo 15 let, které bylo v Postoloprtech, nebylo vůbec odvedeno do Vašeho tábora, nýbrž že bylo odvedeno přímo do kasáren a tam postříleno. Je Vám o tom něco známo?

PELC: O tom mi není nic známo. Při soustředění nastupovali ženy i muži podle věku a všichni byli odvedeni nejdřív

ve do tábora. Němec, který přišel ke mně do tábora, když nezemřel přirozenou smrtí, z tábora odešel.

KOKEŠ: Máme zjištěno, že někteří Němci, kteří byli u soudu v Postoloprtech zajištěni, byli odvedeni do kasáren.

PELC: To byli internovaní muži. Ti přišli k nám do tábora. Bylo jich asi 60. Přicházeli tam postupně.

KOKEŠ: Měl jste jejich seznamy?

PELC: Ty jsem si vyžádal. Jako bývalý četník jsem věděl, že kdo je u soudu, musí mít spisový materiál. Spisy jsem sháněl po stanicích, kde Němci byli zajištěni a připravoval jsem to pro soudní řízení. Ti Němci zůstali v táboře, postupem času si je národní správci⁵⁷ vyžadovali do hospodářství, protože nebyli obeznámeni s jejich vedením. Vydával jsem jim je.

KOKEŠ: Zde máme nějaký seznam /ukazuje/. Nevíte, jestli někteří v něm uvedení, přišli k Vám do tábora?

PELC: Dr. Lukesch ke mně přišel. Byl u soudu a od soudu jezdil ven.

KOKEŠ: Kam se dostal potom?

PELC: Ode mne přišel před řádný lidový soud do Mostu. Byl nervově chorý. Někteří z toho seznamu byli u mne.

KOKEŠ: Je Vám známo, že do prostoru v bažantnici byly vozeny mrtvoly z kasáren a tam zakopávány? Nepozorovali jste nic takového?

PELC: Nic takového jsem neviděl, ani mi něco podobného nebylo hlášeno.

KOKEŠ: Jak se díváte na tvrzení, že mužské obyvatelstvo z Postoloprta mělo být všechno postříleno? Vy jste byl zde. Pokládáte za možné, že by mužské obyvatelstvo z Postoloprta bylo vyvražďeno?

PELC: Ne, ani na ženách nebylo nic takového znát.

BUNŽA: Nebyla v táboře řeč o tom, že se střílí?

PELC: Ne.

BUNŽA: Vy říkáte, že jich do tábora bylo odvedeno 1 500. Kolik z toho bylo mužů?

PELC: Slabá třetina. Muže jsem měl v osmičce, tam bylo 5 místností po 45 osobách. Zvlášť jsem měl ubytovány ženy, zvlášť matky a děti s matkami také zvlášť.

BUNŽA: Mohli to být všichni muži ve věku od 13 do 65 let z Postoloprta?

PELC: To nemohli být. Tam muselo být víc mužů.

BUNŽA: Nevíte, co se stalo s ostatními?

PELC: To nevím.

BUNŽA: Kolik bylo v Postoloprtech obyvatel v době, když bylo prováděno soustředění?

PELC: To nevím.

BUNŽA: Vy jste měl v táboře 250 mužů ve věku od 13 do 65 let, někteří muži dodatečně přicházeli z vojny, jejich

stav se tedy poněkud zvýšil. Měli jste dále evidenci v zásobování.

KOKEŠ: Zůstali někteří Němci v podnicích důležitých pro hospodářský život?

PELC: Ne nikdo tam nezůstal.

BUNŽA: Kde byli tedy ti ostatní, kde byl ten zbytek?

PELC: To nevím.

Konfrontace Marek – Pelc

/Přiveden Marek./

BUNŽA: Pane Marku, vzpomínáte si, pokud šlo o soustředění v Postoloprtech, jak se to provádělo? Šli tam do tábora nějakí muži?

MAREK: Tam šli jenom muži přes 60 let. Ostatní šli všichni do kasáren.

BUNŽA: Kdo šel do bažantnice?

MAREK: Tam šly jen ženy s dětmi a staré báby. V kasárnách byly jen mladé ženy.

BUNŽA: Do bažantnice tedy nešli žádní muži ve věku od 14 do 65 let? Pan vrchní nám zde tvrdí, že mužů tam odvedli na 250. Pane vrchní, jak to bylo?

PELC: Shromaždiště bylo veliké a když se odcházelo, šel jsem do tábora první a postupně za mnou byli vojáci a revoluční garda. Ti byli za mnou, aby nenastal chaos. Do tábora šly celé rodiny.

KOKEŠ: Kdo Vám je přiděloval do Vašeho průvodu?

PELC: Němci se seskupovali sami, zvlášť šly ženy s kočárky, odděleně šli i muži. Průvod šel ve 4 až 5 stupech. Vzpomeňte si na některou rodinu z Postoloprta.

BUNŽA: Vy víte, že jste dovedli do tábora nějaké muže?

PELC: Např. rodina Bendova.

BUNŽA: Kolik obyvatel bylo v Postoloprtech v době soustředění?

MAREK: Když jsem tam přišel 11. května, bylo všechno rozházené.

KOKEŠ: Je možné, že v kasárnách po prohlídce ženy šly do tábora?

MAREK: To je možné.

PELC: Průvod byl hodně dlouhý, čelo mohlo být již v táboře, když byl konec ještě na náměstí.

MAREK: Byli tam muži, často jsem si je vyžadoval a Vy jste řekl: Vezměte si tam ty lidi. Mezi nimi byl bývalý starosta Spacák.

/Vrchní strážmistr Pelc propuštěn./

BUNŽA: Pane Marku, vy jste říkal, že mužové z Postoloprta byli zlikvidováni, že rozkaz k tomu dal Petrov a že to bylo provedeno během jedné noci.

MAREK: Podle mého odhadu šlo asi o 500 osob.

BUNŽA: Myslíte, že to všechno bylo jedné noci?

MAREK: To vím určitě, protože ráno byla kasárna prázdná a nikdo tam nebyl.

BUNŽA: Ale druhý den se střílelo také.

MAREK: Tam se střílelo na všech možných stranách. K ránu byl déšť a smyl s mrtvol slabou pokrývkou, muselo se to zahazovat lopatami. Já jsem šel s lidmi do tábora. Měl jsem přes 50 lidí a nepovolil jsem, pokud to nezházeli.

KOKEŠ: Jak hluboký byl ten příkop?

MAREK: Asi 4 metry.

KOKEŠ: Vy myslíte, že za jedinou noc byl ten příkop plný?

MAREK: Nebyl plný. My jsme to zahazovali celé až k silnici. Zaházeli jsme to všechno. Počítal jsem, že jsou velká vedra, že by mohly nastat nemoci.

BUNŽA: Vy vylučujete, že by se tam ještě některý jiný den někdo dával?

MAREK: To je vyloučeno.

BUNŽA: Předseda místní správní komise říká, že první den bylo mrtvých jen při dnu. A Vy jste řekl, že ti lidé z věznice byli popraveni první.

MAREK: Ti byli popraveni první, ale na bažantnici. Když kapitán Černý dostal tento seznam, dal mi jednu kopii a povídal: Ty půjdou k čertu, koukejte je zničit. Toto je jeho vlastní rukou opravováno a toto je opravováno rukou nadporučíka Zichy. To bylo ještě předtím, než jsme začali soustřeďovat v Postoloprtech. Z toho seznamu zbyl první, to byl zvěrolékař.

KÁCL: Vy jste neposlechl, abyste seznam zničil?

MAREK: Já jsem si přesto jeden exemplář nechal.

BUNŽA: Co znamenají ta data?

MAREK: Kdy přišli. Ti zaškrtnutí byli zastřeleni.

BUNŽA: Podle jakých údajů je zaškrtnutí?

MAREK: Všichni byli vyslechnuti od OBZ.

STEHLÍK: Kdy byli tito lidé zastřeleni?

MAREK: Bylo to před prvním soustředěním v Postoloprtech.

BUNŽA: Kdo je odváděl?

MAREK: Četa OBZ. Než šli provést exekuci, tak se mne Petrov ptal po nějaké šachtě. Říkal jsem mu, že na Vinici je šachta. Také mne žádal o lopaty.

BUNŽA: Oni si sami vykopali hroby? Vydával jste jim lopaty?

MAREK: Ano, já jsem jim lopaty vydával.

BUNŽA: Pamatujete se na třídění v kasárnách? Kdo prováděl třídění u postoloprtských?

MAREK: To prováděli OBZ.

BUNŽA: Byl při prohlížení žen Čupka?

MAREK: Ano byl. Čupku jsem viděl před skončením prohlídky u garáže u rotmistra Róta. Viděl jsem, že Rót všechny zabavené věci strká do kapes. Tam odebrali mužům nože, hřebeny a osobní doklady a nařídili mi, abych to odnesl na správní komisi a tam to dal spálit. Já jsem to dal do skladiště, protože jsem na to neměl čas.

BUNŽA: Kam jste dal doklady?

MAREK: Nechal jsem je odnést na radnici do skladiště. Co se s tím stalo, nevím.

BUNŽA: Komu jste to tam předával?

MAREK: Jmenuje se Karel Wilhelm⁵⁸.

HOLUB: Od koho jste dostal ten rozkaz na obstarání 100 lopat a 100 motyk?

MAREK: Ten jsem dostal od Petrova.

BUNŽA: Jsou Vám známy tyto listiny /ukazuje/?

MAREK: Ty jsem převzal od Karla Háse z věznice. Osoby na nich uvedené byly ve věznici v Žatci. Tito byli popraveni, ostatní zůstali v táboře a šli na práci.

VANĚK: Vy jste byl při té popravě? Jak víte, že byli popraveni?

MAREK: Říkalo se, že jdou na popravu.

VANĚK: Kdo byl na SV jako velitel⁵⁹?

MAREK: Tam nebyl žádný velitel. Všeobecně se řeklo: na SV, to šel za drát a nevrátil se⁶⁰.

HOLUB: Kde jsou pochováni tito /ukazuje/?

MAREK: Ti šli se žateckými do levanické bažantnice.

BUNŽA: Kdo dělal v seznamu tyto kroužky? To bylo před anebo až když byly za drátem?

MAREK: Až když byly za drátem, když jsem zjistil, že jsou na stanovišti SV.

KOKEŠ: Kdo je tam dirigoval?

MAREK: Důstojníci, kteří tam byli. Na prvním místě tam šli tetovaní. Když to bylo skončeno, vytáhl jsem listinu a řekl jsem Petrovovi: Tady mám listinu těch, kteří byli dopadeni se zbraní v ruce. Přečetl jsem je a šli za drát.

KOKEŠ: Střílelo se jenom dvakrát nebo vícekrát?

MAREK: Postoloprtská jednou a žateckí po druhé.

KOKEŠ: Kdo posílal postoloprtské na SV?

MAREK: Celé OBZ od poručíka Čupky.

KOKEŠ: Kdo dělal žatecké?

MAREK: Bylo tam celé OBZ.

BUNŽA: Kdo vydával rozkazy?

MAREK: Byl tam poručík Čupka, nadporučík Petrov, kapitán Černý a ještě jeden nadporučík. Němci stáli v několika řadách mužstvo je třídilo. Tam bylo hned určováno, kdo přijde na SV.

BUNŽA: Myslíte, že se toho zúčastnili všichni ti 3 důstojníci?

MAREK: Ano.

KOKEŠ: V Postoloprtech byli přivedeni tedy muži i ženy z náměstí a byli rozdělováni. Jak se to provádělo?

MAREK: Ženy se posílali do garáže a odtud do bažantnice, mužstvo prohlíželi všichni důstojníci a posílalo se na SV. Důstojníci byli všichni pohromadě, Černý, Petrov, Čupka a ještě nějaký podporučík.

BUNŽA: Viděl jste je na SV?

KOKEŠ: Druhý den jste viděl všechno prázdné?

MAREK: Všechno jsem prolezl a všechno bylo prázdné. Než se přivedli žatečtí, nechal jsem všechno čistit, celá kasárna. Když jsem to dal čistit, říkal mi nadporučík Petrov, že by potřeboval nějaké holky, které by mu uklidily byt. Dal jsem mu 2 holky, které mu pak byt uklízely. Počet mužů, kteří přišli na SV, odhaduji na 500.

KOKEŠ: Kdy jste odcházel z kasáren?

MAREK: K večeru, když bylo soustředění hotovo. Do kasáren jsem šel hned druhý den ráno a zjistil jsem, že tam nejsou vůbec žádní Němci, že ti, kteří byli na SV, jsou pryč.

KOKEŠ: Kam se poděli?

MAREK: Pak jsem viděl ten špatně zaházený hrob a téhož dne jsem provedl čištění kasáren podle příkazu Petrova.

KOKEŠ: Jak to bylo se žateckými?

MAREK: Sešli jsem se ráno v kasárnách. Byl tam jeden německý poddůstojník, který to rovnal. V kasárnách jsme mužům nařídili svléknout košile a byli pohlíženi, zda nejsou tetovaní. Viděl jsem tam Černého, Petrova i Čupku. To bylo po soustředění v Žatci.

KOKEŠ: Viděl jste tam kapitána Černého po žateckém soustředění?

MAREK: Ano, večer bylo ujednáno, že to začne druhý den ráno v 9 hodin.

KOKEŠ: Co se stalo po tom třídění?

MAREK: Dávali se na SV, dále jsem vybral skupiny vodárna a železničáře a zbytek zůstal v kasárnách.

HOLUB: Kolik bylo na SV?

MAREK: Nevím, mohlo jich být asi 500.

KOKEŠ: Kdy jste zjistil, že z SV jsou pryč?

MAREK: To bylo třetí den večer. Oni se vzburouli a chtěli se dostat ven. Hlásil jsem to kapitánu Černému a ten řekl: Zařídíme to, aby zmizeli. Odpoledne přišel jeden rotmistr, vzal si určitý počet lidí a šli kopat šachty. Do rána tam nikdo nebyl.

KOKEŠ: Co jste zjistil druhý den?

MAREK: Druhý den jsem přišel do kasáren a zjistil jsem, že SV bylo prázdné.

Konfrontace Marek – Černý

/Předvolán štábní kapitán Černý./

BUNŽA: Pane štábní kapitáne, pan Marek říká, že když šlo o postoloprtské Němce, byli odvedeni muži i ženy bez dětí do kasáren, kdežto ostatní byli odvedeni do bažantnice a v kasárnách prý byla provedena perlustrace. V jedné části dvora byly ženy, které po prohlídce byly odváděny do bažantnice a v druhé části byla prohlídka mužů, při které byli kapitán Černý, nadporučík Petrov a poručík Čupka. Byl jste tehdy při tom prověřování a zúčastnil jste se tohoto prověřování?

ČERNÝ: Když přišel transport, tak jsem tam byl, ale jenom na počátku.

MAREK: Když byl konec, pane štábní kapitáne, tak jsme šli spolu. Vzpomeňte si, že před německým domem byli z Němci ranění a vy jste šel do kasáren.

BUNŽA: Byl jste tam, pane štábní kapitáne, až do konce?

MAREK: Rozhodně tam byl až do konce.

KOKEŠ: Provádělo se třídění tak, jak říká Marek?

ČERNÝ: Osoby podezřelé, které Marek označil za SS a SA, byly dávány zvlášť.

MAREK: Pane štábní kapitáne, to si pletete se žateckými.

BUNŽA: Jak to bylo s postoloprtskými?

MAREK: Postoloprtských jsem se nezúčastnil, tam jsem při tom nebyl. Byl jsem až při žateckých.

BUNŽA: Byl tam pan Marek?

ČERNÝ: Možná tam byl, možná, že ne. Mám dojem, že tam byl. Když byl někdo podezřelý, šel zvlášť, ostatní také. Prohlídka orgánů OBZ trvala dost dlouho, poněvadž se zjišťovalo, jestli někdo má zbraň apod. Do konce jsem tam nebyl.

MAREK: Třídění Němců z Postoloprte jsem se nezúčastnil, nebyl jsem k němu přizván.

BUNŽA: Marek tvrdí, pane štábní kapitáne, že po soustředění v Žatci, si zcela určitě pamatuje, že prohlídkám a třídění byl přítomen kapitán Černý, který chodil mezi Němci, roztřídoval je a posílal na SV. Vy říkáte, že jste po provedeném soustředění v Žatci byl odvolán do Prahy.

ČERNÝ: Ano, byl jsem odvolán do Prahy.

MAREK: Pane štábní kapitáne, pletete se. Vzpomeňte si, že jste dal rozkaz k zastřelení oněch německých chlapců. To byli žatečtí kluci, pokusili se o útěk.

ČERNÝ: To byli kluci postoloprtské.

MAREK: Matka jednoho pátrala po něm a zjistilo se, že byl popraven. Byla ze Žatce.

BUNŽA: Vy trváte, pane štábní kapitáne, že pokud šlo o žatecké, že jste v těch kasárnách nebyl?

ČERNÝ: Nebyl jsem tam a rozkaz jsem nedával. Nikdo nebyl předem určen, aby byl zastřelen.

MAREK: Pane štábní kapitáne, bylo to téhož odpoledne, kdy přišel rotmistr a šli kopat šachty. Vzpomeňte si na to, když jste dal zastřelit 5 chlapců.

BUNŽA: Máme tady výpověď Roznerovu, který říká, že kopal v levanické bažantnici, že kopali do 1/2 metru a že byli odvoláni.

MAREK: O tom nevím. Já vím jenom o těch, co si bral ten rotmistr. Jinak bez propustky nikdo nešel.

KOKEŠ: Podle jeho tvrzení šlo kopat 70 lidí hroby do bažantnice a všichni se vrátili. Vy říkáte, že bez Vaší propustky nikdo nešel.

MAREK: Bez mé propustky nikdo nešel. Je možné, že si toho chlapce vyzvedli z bažantnice.

KOKEŠ: 70 lidí musel někdo převzít. Bez Vás nebylo možné, aby někdo odešel se 70 lidmi.

MAREK: To je vyloučeno, na všechny musely být papíry.

BUNŽA: Jak to vysvětlíte u těch 100 mužů, kteří odcházeli, ti dostali také propustky?

MAREK: Ti nedostali nic, protože jsem to věděl napřed.

BUNŽA: Nebylo možné, že když přišel za Vámi někdo, že si bere 70 lidí, že si je vzal bez propustky?

MAREK: To nebylo možné. Na to bych se pamatoval.

BUNŽA: Tak zázračnou paměť nemáte.

BROŽ: Ten chlapec, když šel kopat hroby a dostal se ven, v něm to muselo zanechat hluboký dojem a není možné, aby nám tu říkal, co není pravda.

KÁCL: Pane štábní kapitáne, nebylo možné, když jste byl odvolán právě v den, kdy bylo soustředění, že jste se ještě vrátil pro věci?

ČERNÝ: Vrátil jsem se až za několik dní, ale služebně jsem se zdejšími místem neměl nic společného.

BUNŽA: Není možné, že jste jel až druhý den? Marek tvrdí s jistotou, že jste tam skutečně byl, že jste měl nepromokavý plášť.

BROŽ: Pan štábní kapitán Zicha tam byl?

MAREK: Byli tam všichni.

STEHLÍK: Když jste přišel do Postolopr, dělalo se hned druhý den soustředění?

ČERNÝ: Myslím, že ano.

Konfrontace Marek – Zícha

/Předvolán štábní kapitán Zicha./

BUNŽA: Pane předsedo, jsou zde nějaké rozpory, potřebujeme jejich vysvětlení. Marek trvá na tom, že jste mu dal rozkaz k tomu, aby opatřil 100 lopat a 100 motyk, a to potom, když byli shromážděni Němci z Postolopr.

ZÍCHA: Já o tom nevím, takový rozkaz jsem nedával.

BUNŽA: Vy jste, pane Marku, říkal, že jste dostal rozkaz, abyste opatřil 100 lopat a 100 motyk. Dále říkáte, že byli muži zvlášť a ženy zvlášť a že se provádělo třídění. Trváte na té výpovědi?

MAREK: Trvám.

BUNŽA: Vy trváte, pane předsedo, na tom, že jste takový rozkaz nedal?

ZÍCHA: Ano. Takový rozkaz jsem nedal.

BUNŽA: Byl jste při tom třídění Němců?

ZÍCHA: Ano, při tom jsem byl přítomen.

BUNŽA: Byl tam poručík Čupka?

ZÍCHA: To nevím.

BUNŽA: Marek tvrdí, že Němci, kteří byli dáni na stanoviště SV, byli ještě téže noci všichni popraveni a že druhý den jste mu říkal, že místo před školou má zaházet a zasít travou.

ZÍCHA: Já jsem uvedl, že vím pouze o jedné věci, a to, že když jsem ráno vstal, šel jsem ven a dostal jsem se ke škole, že jsem se tam setkal s předsedou místní správní komise Zelenkou. Ten mi ukazoval, že u školy jsou nějací popravení. Řekl jsem, že se to musí upravit. Možná jsem řekl, aby na to naseli travu.

BUNŽA: Byl jste přítomen, pane předsedo, tomu druhému třídění, a to Němců ze Žatce?

ZÍCHA: Byl jsem přítomen při zahájení.

BUNŽA: Byl tam přítomen štábní kapitán Černý?

ZÍCHA: Mám dojem, že ano, ale nemohu na tom trvat. Nevím to určitě.

BUNŽA: Marek dále tvrdí, že došlo ke vzpouře Němců a když prý to hlásil Černému, řekl Černý, že budou odklizeni. Nevíte o tom nic?

ZÍCHA: O tom nic nevím.

STEHLÍK: Marek říká, že seznam osob, které byly v postoloprtské věznici, mu označil štábní kapitán Zicha a že tyto osoby byly popraveny předtím než ty z Postolopr. Černý a Zicha říká, že soustředění v Postoloprtech bylo provedeno až po jejich příchodu. Jak mohl Zicha nařídít jejich popravu?

KOKEŠ: Je tohle Vaše písmo /ukazuje seznam/?

ZÍCHA: Připouštěl bych, že slova posádkové velitelství je mé písmo. Já jsem ty lidi neznal.

BUNŽA: Marek říká, že tito lidé byli umístěni ve věznici v Postoloprtech.

ZÍCHA: Předně u výsledku na OBZ jsem nikdy nebyl. Jestli jsem byl na OBZ 2krát za svého působení, je to mnoho. A to bylo ve věcech služebních. Jinak jsem takovýmto výsledkům nemohl být přítomen, protože mne to netangovalo

a neměl jsem právo tyto věci dělat. Dělal-li někdo tyto výslechy, muselo je dělat obranné zpravodajství. K soustředění došlo hned druhý den ráno potom, když jsem večer předtím do Postoloprte přijel. Předně jsem ty osoby nemohl znát a neměl jsem žádný zájem, abych je označoval. Jasně prohlašuji, že jsem nevěděl, že by v Postoloprtech ve věznici nějaké osoby byly.

BUNŽA: Pane Marku, trváte na tom, co jste řekl?

MAREK: Trvám na své výpovědi. Pane štábní kapitáne, když jste přišel pro lopaty, vzpomeňte si, že jste se ptal, jestli vím o nějakých šachtách na Vinici a že jsem Vám řekl, že za Vinicí je šachta.

ZÍCHA: Odmítám naprosto toto tvrzení.

BUNŽA: Ty lopaty chtěl před soustředěním?

ZÍCHA: K soustředění došlo v 6 hodin ráno po tom, když jsme přijeli do Postoloprte. Já jsem Marka neznal. Přijel jsem do Postoloprte někdy v devět hodin večer.

MAREK: Já jsem byl panu štábnímu kapitánu Zichovi představen 2 dni předtím a už tehdy jsme se dohodli, jak máme město obsadit. Když se dělalo soustředění, vyhlásilo se to městským rozhlasem. Když pan nadporučík přišel, byl mi představen a sestavili jsme, jak se to bude provádět.

BUNŽA: Jak to bylo s těmi lopatami?

MAREK: O lopatách nebyla řeč na radnici. To bylo před soustředěním. Dělalí jsme situační plán a já jsem naznačoval, kde mají stát strážé.

BUNŽA: Kdy chtěl po Vás ty lopaty?

MAREK: Ten den, kdy jsme dělali přípravy.

BUNŽA: Přichystal jste ty lopaty?

MAREK: Ty stály v radnici na dvoře a vzala si je pak stráž, když odváděla osoby z věznice na Vinici k exekuci.

BUNŽA: Je to pravda?

ZÍCHA: Já to odmítám, a to proto, že mi každý může potvrdit, že jsem přišel do Postoloprte večer, přijel jsem jako poslední, a to kolem 9. hodiny a hned ráno došlo k soustředění.

BUNŽA: Kdy jste poznal Marka?

ZÍCHA: Myslím, že při soustředění.

MAREK: Když pan předseda tvrdí, že přišel do Postoloprte večer, ptám se, kdo mi dal rozkaz, abych vyhlásil, že ti lidé mají nastoupit? Ten rozkaz mi dal nadporučík Petrov. To nemohlo být jednoho a téhož večera. Rozkaz k vyhlášení soustředění mi dal nadporučík Petrov.

BUNŽA: Dával jste rozkaz pane předsedo?

ZÍCHA: Já jsem ho nedával. Ten mohl dát Čupka.

KOKEŠ: Kdo přišel první? Přišel první nadporučík Petrov?

MAREK: Já jsem viděl, že Čupka přišel s ním.

ZÍCHA: O sestavení stráží jsem se domlouval s Černým.

BUNŽA: Jak víte, že škrty v seznamu dělal nadporučík Petrov?

MAREK: On to dělal v mé přítomnosti.

KÁCL: Byli jste sami 2?

MAREK: Ano, byli jsme tam sami dva. Bylo to před soudem na ulici. Naproti bylo OBZ.

VANĚK: Kdy to bylo?

MAREK: To byl před soustředěním postoloprtských. Rozhodně to byl 2 dni před soustředěním postoloprtských Němců.

KOKEŠ: Pane Marku, výsledkem pana Pelce máme zjištěno, že 29. května 1945 bylo shromáždění v Postoloprtech. Tento seznam je však z 21. května 1945, to znamená, že jste 21. května musel seznam dostat, a to je 8 dní před soustředěním. Proč jste si ho vyžadoval?

MAREK: Já jsem žádal seznam proto, abychom mohli dodávat stravu.

KOKEŠ: Ten seznam jste neukazoval Čupkovi a Černému?

MAREK: Až když přišel Petrov, tak si ho vyžádal a já jsem mu ho ukázal.

KOKEŠ: Vy trváte na tom, že jste přišel do Postoloprte den před soustředěním v 9 hodin večer?

ZÍCHA: Na tom trvám.

KÁCL: Mám dojem, že to musí být zapsáno ve zpravodajském hlášení na první divisi. Přesná data tam jistě budou uvedena.

ČERNÝ: Pane předsedo, mohu odejít do místa posádky?

BUNŽA: Prosím, můžete odejít.

/Štábní kapitán Černý opouští místnost./

/Po něm odchází i štábní kapitán Zicha./

Konfrontace Marek – Rozner (Rosner)

/Do místnosti je předvolán Rozner./

KOKEŠ: Ty jsi nám tady řekl, že jsi byl v Rvenicích a že jsi byl sebrán v pátek. Že to bylo v tom týdnu, kdy v neděli předtím bylo soustředění v Postoloprtech a 2 dni na to, že mělo být soustředění zde v Žatci. Nemýlíš se?

ROZNER: V Žatci to bylo v neděli a v Postoloprtech také, protože u nás byla nějaká paní, která se stěhovala, a to bylo v neděli.

KOKEŠ: Když tě přivedli v pátek do kasáren, říkáš, že jsi tam potom zůstal asi 10 dní. V té době, kdy jsi byl v kasárnách, jsi se dověděl, že tam byli zastřeleni ti hoši. Kdy to asi bylo? Který den po Tvém příchodu do kasáren?

ROZNER: To bylo mezi tou dobu.

KOKEŠ: Když jsi přišel do kasáren, byli tam Němci?

ROZNER: Když jsem tam přišel, nikdo tam nebyl.
KOKEŠ: Domníváš se s určitostí, že tam nikdo nebyl?
ROZNER: Ano, hned po nás přišli z Vyškova a z Břvan.
KOKEŠ: Kdy jste šli kopat ty šachty, který den?
ROZNER: To myslím, že tam byli už ze Žatce. To jsme byli ještě v těch koupelnách.
KOKEŠ: Kolik dní po tvém příchodu to bylo?
ROZNER: To bylo asi 5 až 6 dní.
KOKEŠ: Kolik vás šlo?
ROZNER: Asi 60 až 70.
KOKEŠ: Kdy jste odcházeli z kasáren?
ROZNER: Asi odpoledne.
KOKEŠ: Dostali jste motyky a lopaty?
ROZNER: Ze školy jsme je dostali.
KOKEŠ: Viděl Vás tento pán /ukazuje na Marka/, když jste odcházeli?
ROZNER /obrácen k Markovi/: Ano, Vy jste nás ještě počítal.
KOKEŠ: Když jste se vrátili, šli jste zpátky hlavní branou?
ROZNER: Šli jsme brankou.
BUNŽA: Co se stalo s těmi ostatními, kteří se vrátili? Byli někteří posláni pak do Žatce?
ROZNER: Z naší obce nás šlo více než 100.
BUNŽA: Byli tam někteří ze skupiny, která kopala hroby?
ROZNER: Ano. Se mnou šli potom do Žatce.
KÁCL: Jak se jmenuje některý z nich?
ROZNER: Jeden se jmenuje Šedivý⁶¹.
KOKEŠ: Je ti známo, že některý z těch, který byl s vámi kopat, byl zastřelen nebo zmizel?
ROZNER: To mi není známo. Když jsme šli do Žatce, někteří zůstali v Postoloprtech.
KOKEŠ: Je ti známo, že některá jiná skupina šla kopat s lopatami?
ROZNER: Příkladně šli zase kopat, protože brali lopaty.
BUNŽA: Jak velká byla ta skupina?
ROZNER: Bylo jich také asi tolik jako nás. Asi tam šli a zase se vrátili.
KOKEŠ: Viděl jsi když se ta skupina vrátila?
ROZNER: To už nevím určitě.
KOKEŠ: Byla to skupina z vašeho okolí?
ROZNER: Byla také z kasáren.
MAREK: Bylo by záhodno se ho zeptat, jestli tam, co byli se neohřívala polévka.
KOKEŠ: Ohřívala se tam u vás strava?⁶²
ROZNER: To dělali vpředu. Já jsem byl tam vzadu. U nás

se nikdy neohřívala stava, naše ubikace byly až vzadu na dvoře proti hlavní bráně.

KOKEŠ: Bylo vaše místo ohrazeno nějakými dráty?

ROZNER: Nás hlídali, my jsme nesměli nikam.

MAREK: Mně nejde do hlavy, jak je mohli vzít na práci. Já si vzpomínám, že vyškovští a rveničtí nebyli prověřováni, až když tam byli ze Žatce. On musel být v té prvé ohradě.

BUNŽA: Ne on říká, že byl až vzadu a že když odcházeli, že jste je počítal.

MAREK: To si opravdu nedovedu vysvětlit.

BUNŽA: Když jste šli na práci, byli tam už ze Žatce?

ROZNER: Ano.

KOKEŠ: Byli s vámi vzadu nebo byli na dvoře?

ROZNER: Byli tam už s námi, někteří byli také kopat.

STEHLÍK: Pak pravděpodobně cifra, kterou jste uváděl, že všichni z SV byli likvidováni, nebude pravdivá. Zde je vidět, že celá řada jich šla na práci.

KOKEŠ: Nám jde o nejdůležitější otázku, a sice o otázku hodnověrnosti. Ve vašem tvrzení, pane Marku, vidíme velké rozpory.

BUNŽA: Bylo těch 70 vesměs v zadní místnosti? Kdo tam pro vás přišel?

ROZNER: Přišel pro nás pan Marek.

KOKEŠ: Pamatuješ se na některé lidi, kteří byli s tebou na cele?

ROZNER: Šedivý je v Rvenicích. Asi 5 jich byl odsunuto: Frause Karel a Hauenschild Josef ze Rvenic. Ti jsou v říši.

HOLUB: Ty jsi nám vykládal, že jste se dověděl, že bylo zastřeleno 5 chlapců. Kdy jsi se to dověděl? Stalo se to žateckým nebo postoloprtským?

ROZNER: To se stalo žateckým.

STEHLÍK /k Markovi/: Podle čeho jste počítal, že byli likvidováno 500 lidí?

MAREK: Mně nejde do hlavy, jak se mohlo stát, že ti z SV se mohli dostat pryč. To si nedovedu vysvětlit.

BUNŽA: Takhle se těžko dopátráme aspoň přibližného počtu likvidovaných.

Vladimír Srkal

Výpověď Vladimíra Srkala, horníka v Postoloprtech
čp. 427

BUNŽA /po poučení a zjištění generálii/: Kdy jste přišel sem do Postoloprte?

SRKAL: Já jsem sem přišel s východní armádou.

BUNŽA: Byl jste při některé exekuci?

SRKAL: Byl jsem spojkou u štábního kapitána Zichy, co se však zde dalo, nemohu vědět.

HOLUB: Neznáte nějakého vojáka, který byl členem popravčí čety?

SRKAL: Pod námi bydlel kapitán Černý, který měl nějakou četou, co však dělali a prováděli, nemohu říci.

BUNŽA: Neznáte některého z jeho vojáků?

SRKAL: Víím, že tam byli vojáci, ale jejich příjmení neznám.

BUNŽA: O popravách nevíte nic bližšího?

SRKAL: Říkají, že to bylo někde u školy. Z vlastního pozorování nevíím o ničem.

KÁCL: Vy jste přišel s nadporučíkem Petrovem současně?

SRKAL: Ano.

KÁCL: Kdy jste přišli do Postoloprte?

SRKAL: Buď v pátek nebo v sobotu odpoledne.

KÁCL: Jak víte, že to bylo v pátek nebo v sobotu?

SRKAL: Tenkrát se bubnovalo z Národního výboru, že se mají lidé soustředit na náměstí.

KÁCL: To bubnování bylo tentýž den, co jste přišli nebo až druhý den?

SRKAL: To si už nemohu pamatovat.

VANĚK: Jaký velitel byl Zicha?

SRKAL: Nebyl špatný. Když jsem si to však zasloužil, tak mi jako voják vynadal.

Konfrontace Marek – Čupka (Čubka)

Konfrontace Marka a Čupky

BUNŽA: Pane Čupko, pan Marek říká, že prověřování v postoloprtských kasárnách, pokud šlo o postoloprtské Němce, jste se zúčastnili Černý, Zicha a Vy, že jste to prověřování dělali Vy společně. Ženy byly prý prohlíženy zvlášť, prohlížela prý je nějaká děvčata z Postoloprte a byla tam prý také manželka rotmistra Róta. Vy prý jste tam byl také. Byl jste tam?

ČUPKA: Byl jsem tam asi ½ hodiny, byl jsem tam jenom přechodně a od nikoho jsem nic nepřebíral, ba dokonce jsem zakázal rotmistroví, aby to odebíral od mužů.

BUNŽA: Když bylo to třídění Němců ze Žatce, které bylo asi za týden, byl jste tam také?

ČUPKA: Možná, že jsem tam byl, ale nemohu to říci s určitostí.

BUNŽA: Někteří Němci byli dávání dozadu do koupelen a říkalo se tomu SV. Víte o tom něco?

ČUPKA: To už nevíím. Na dvoře jsem byl, ale v budově jsem nebyl.

KOKEŠ: Byli lidé roztřídění na SV a jiné?

ČUPKA: Na dvoře jsem byl asi ½ hodiny, abych to hlavně zarazil tomu Rotnému, ale v budově jsem vůbec nebyl.

KOKEŠ: Víte o tom, že by lidé z SV byli postřeleni?

ČUPKA: Nebyl jsem tam.

HOLUB: Pane Marku, kdo podle Vašeho rozkazu dával rozkazy k exekucím?

MAREK: Kapitán Černý.

BUNŽA: A pokud se týká postoloprtských?

MAREK: Podle mého bych řekl že Petrov. O propustkách a o všem rozhodoval jedině Petrov.

BUNŽA: Vy myslíte, že dal k tomu rozkaz Petrov?

MAREK: O tom jsem pevně přesvědčen.

KOKEŠ: Pane Čupko, dostal jste rozkaz od Petrova k zastřelení postoloprtských?

ČUPKA: Někjaký rozkaz k zastřelení Němců z Postoloprte jsem nedostal a nadporučík Petrov sám mi takový rozkaz ani nemohl dát vzhledem k tomu, že jsme byli samostatnou skupinou.

/Marek opouští jednací místnost./

BUNŽA: Pane Čupko, pan nadporučík Zelenka, který byl předsedou správní komise říká, že vojáci OBZ udržovali styky s Němkami a že jednou když přišel k vám, našel u Vás nahou opilou Němku.

ČUPKA: Rozhodně to popírám. Já jsem měl v Postoloprtech manželku. Sám jsem byl v Postoloprtech jen asi 10 dní, pak už tam byla má žena.

BUNŽA: Nevylučujete možnost, že by vojáci měli styky s Němkami?

ČUPKA: Za to nemohu ručit. BZ a BO byly 2 složky. OBZ byla samostatná složka.

BUNŽA: Kdo spadal pod OBZ?

ČUPKA: Tam spadali jenom důstojníci, kdežto mužstvo bylo jako samostatný bezpečnostní oddíl, který má svého velitele, ovšem nakonec on podléhá veliteli OBZ.

LUKEŠ: Pan Čupka říká, že se staví v Postoloprtech u pana Zelenky a že mu skrze ta sdělení, která tu učinil, povi.

KOKEŠ: Pan řídící Zelenka zde řekl věci důvěrně, my jsme důvěrná komise a pane Čupko, nikde se nestavujte, to by Vám velmi uškodilo. On to tady musel říci.

/Čupka opouští jednací místnost./

Závěrečná rozprava

BUNŽA: Musíme se především rozhodnout, co uděláme s Čupkou a s Markem.

KOKEŠ: Můj názor je ten, že na to co se odehrálo v Postoloprtech se vztahuje ustanovení §u 1 zákona č. 115⁶³.

BUNŽA: Nejsem pro to, aby tyto osoby byly vzaty do vazby, protože Marek vykonával ve skutečnosti příkazy těch, jimž byl přidělen, čili fungoval jak výkonný orgán. Velitelé přiznávají, že se staly některé popravky, že však přítom

šlo o výkon rozkazů, které dostaly ve smyslu intencí vlády a ministerstva národní obrany. U Marka bych doporučoval, aby větší část toho, co jsme vyšetřili bylo přidáno ke spisům, které jsou vedeny u soudu, aby jeho činnost byla ilustrována. Nedoporučuji, aby byl brán do vazby, a myslím, že bychom už dnes těžko našli nějaké odůvodnění, z jakých trestných činů je podezřelý.

KÁCL: Mám zato, že nemáme celou věc ještě vyšetřenu. Ti dva nejsou přímí pachatelé.

BUNŽA: Marek není přímým pachatelem.

HOLUB: Já se rovněž domnívám, že přímým pachatelem není.

HORVÁTH: Já se domnívám, že byl vykonavatelem rozkazů.

BUNŽA: Zahajuji rozpravu o tom, jakým způsobem máme věc skončit.

KÁCL: Nejsem pro to, abychom soudili Čechy za to, že trestali Němce. Máme nejméně důvodu v tomto směru ke shovívavosti. Sám jsem si představoval, že za 1 padlého Čecha padne 20 Němců. Tento případ jsme nevyšetřili, chybí nám spousta materiálu. My jsme vyslyšeli pachatele a bylo by se mi líbilo, kdyby se byli přiznali a řekli: Ano, já jsem to udělal. Dělal to Černý, Zicha a Čupka. Jaká by byla jiná situace, kdyby řekli otevřeně, jak věc byla, ale takhle kličkují a vyvolávají tak podezření, že jejich věc nebyla fair. Představte si, do jaké situace by se dostal Zicha, kdyby bylo prokázáno, že on ty poznámky na tom seznamu dělal. Oč nám jde? Jde nám o to, abychom na okrese udělali klid, aby nikdo nemohl být podezírán z toho, že popravoval z důvodů nízkých a nečestných. Proto myslím, že by bylo dobré, kdybychom vyzvali veřejnost, aby každý, kdo něco o případu ví, to sdělil. Já jsem si vědom delikátnosti situace, ale potom, kdo by se nepřihlásil, neměl by o věci mluvit a kdyby mluvil, byl by to nactiurhač. Lidé se ovšem také bojí říci, co ví. Byl zde řídící učitel, který mluvil o tom, jak Zicha zastřelil ty dva lidi na náměstí. Kdyby Zicha řekl, ano, bylo to proto, že se obrátili proti, měl by k tomu plné právo. Byli zde úředníci, ale ti se bojí. Považoval bych proto za správné, abychom nějakým způsobem vyzvali další občany, kteří o věci něco vědí, aby předstoupili a řekli to. Podotýkám, že k Zichovi mám přátelský poměr. Nepochybuji, že to nakonec dopadne příznivě pro Zichu a právě to by pro něho bylo to nejlepší.

KOKEŠ: Než jsme odjízďeli, byli jsme si vědomi, že nemůžeme skočit do věci, aniž bychom udělali přípravy. Je vinou členů strany národně-socialistické, že se nezúčastnili porad⁶⁴. Řekli jsme, že chceme, aby nám dodali materiál. Kdybychom se spokojili s konstatováním, že lidé mají strach a že nebudou mluvit a nedají nic černé na bílém, nikdy věc neskončíme a nezabráníme, aby někdo nemohl šířit nepravdivé zprávy. Nemáme zjištěny nitky k vyšším

velitelstvím, neslyšeli jsme Budu, po případě generála Španiela, abychom si ověřili, co nižší velitelé poslaní s vyššími rozkazy, měli dělat. Jde nám o to, jestli ti lidé jednali podle pokynů a rozkazů, které dostali, či jednali-li na svou vlastní pěst. Druhá věc je, jestli by bylo taktické, abychom ventilovali veřejně otázku, ze které zahraničí dělá velkou kampaň proti Československé republice, proti naší národní revoluci. Němci v západních zónách se snaží shromáždit kdejakou maličkost, aby ji mohli použít. Kdybychom přišli a vyhlásili: přihlaste se, co o věci víte, nebylo by to rozhodně účelné a nesloužilo by to nám, nýbrž našim nepřátelům. Myslím, že jediné správné a možné je, aby strany přišly s určitými věcmi, které by se prošetřily a v tajné poradě rozhodneme, v jaké formě věc bude věc likvidována. Učiníme opatření, abychom s věcí vyšli se ctí, abychom mohli ukázat, že zde nebylo barbarství, ale na druhé straně, abychom pomohli k uklidnění zdejších poměrů. Myslím, že to, co zde řekl řídící učitel Zelenka, nejlépe vystihuje situaci, že zde totiž lid bez ohledu na politickou příslušnost a stav souhlasí s tím, že ty věci byly provedeny, jde však o to, aby byly zaraženy hlasy, které soustavně chtějí z toho vytloukat kapitál pro našeho nepřítele. Můj názor je, že se o to starají Němci, kteří zde jsou. Proto doporučuji vydat výzvu, aby politické strany ještě do týdne, po případě do dvou týdnů dodaly materiál, zatím co bychom provedli výslechy lidí, kteří jsou v Praze, plukovníka Budy, rotmistra Róta, po případě, aby nám pánové z ministerstva národní obrany dodali alespoň k nahlédnutí písemný materiál, na který se dovolává jak Zicha, tak i ostatní velitelé. Jestliže činili opatření, musíme vidět, že to dělali v plném přesvědčení, že poslouží národu.

HOLUB: K vývodům posl dr. Kácla, že strach je při výpovědích mocným činitelem, bych uvedl, že má-li někdo strach, neodstraníme jej žádnou výzvou. Ve výpovědích zůstala řada rozporů a prozatím není v naší moci najít někoho, kdo by potvrdil buď prvé nebo druhé. Je zde určitá mezera, která musí být odstraněna. Jak, nyní nevím.

HORVÁTH: Souhlasím s návrhem dr. Kokeše, aby vyhláška, aby se hlásili ti, kdo o věci vědí, nebyla vydávána. Pro svědky je nebezpečí, že kdyby vypovídali, bude na ně vykonáván politický tlak. Známe případ z Warnsdorfu, kde ti, kdo mluvili, nebyli přijati do práce. Je to politický teror. Jsem zásadně proti takovému postupu a přál bych si, aby na světlo boží vyšlo, jak se události skutečně sběhly. Zavraždění Marka a Čupku by myslím nebylo zdravé a vyvolalo by velký rozruch. Na místě je potrestat skutečné viníky.

BUNŽA: Případ, který vyšetřujeme je jistě velkého rozsahu. Zde nejde o případ několika jednotlivců, nýbrž jde skutečně o hromadnou exekuci. Myslím, že se s takovými věcmi ještě sejdeme, ale ne v takovém rozsahu. Proto je třeba, abychom tomuto případu věnovali obzvláštní po-

zornost, abychom měli direktivu pro případy jiné. Případ byl vyšetřován velmi důkladně, přesto však zůstávají určité nesrovnalosti. Správně podotkl kol. Kácl, že by situace byla jasnější a rozhodnutí mohlo padnout, kdyby všichni páni důstojníci řekli otevřeně: Já jsem ten rozkaz dal, poněvadž motiv, jak se jeví, nebyl jiný než-li výkon spravedlivé pomsty na Němcích. Nemáme domněnku, že by tyto činy byly spáchány z jiných pohnutek. Klonil bych se k názoru, abychom toto řízení ve vymezené lhůtě doplnili šetřením, které by mohly provést vojenské úřady výslechem vyšších velitelů. Je nutno vyřešit, byla-li podána o věci hlášení. Jestli Zicha to hlásil, jak tvrdí, nesouhlasil s touto taktikou. To všechno by se mělo prosvětlit, aby se zavřela ústa těch, kteří tvrdí, že se zde vraždilo a že se vedoucí obohatili. Venku mají lidé rozumu, ale když přijdou sem, o ničem nevědí a po výzvě se zase nepřihlásí. Víím, že se každý u soudu bojí a když si někdo představí, že má předstoupit před generály a podávat to veřejnou formou, je u konce. Souhlasil bych s výzvou, aby ve lhůtě 14 dní

předložily politické strany důkazy, mají-li je a mezitím by bylo provedeno šetření u vyšších velitelství. Pak bychom se sešli a učinili rozhodnutí. Zároveň navrhuji, abychom tuto věc předložili plénu bezpečnostního výboru, aby se o ní vyjádřil a výboru právnímu, aby zde zaujal konečné stanovisko.

Můj konečný návrh by tedy zněl, abychom doplnili spisy šetření u nadřízených důstojníků, aby strany byly vyzvány, že do 15. srpna mají právo předložit ještě důkazy a že po skončení šetření vydá komise rozhodnutí, které předloží ke schválení výborům bezpečnostnímu a právnímu. Zároveň bych dával v úvahu ministerstvům vnitra a národní obrany, zdali by nebylo účelné, aby mrtvolky byly exhumovány a uloženy na jiném místě.

KOKEŠ: Doplnuji ještě návrhem, aby orgány SNB, ministerstva vnitra jakož i ministerstva národní obrany rovněž ve lhůtě 14 dní si opatřily, mohou-li, nějaké důkazy.

/Jednání skončeno ve 20 hod. 15 min. – Usnesení naidiktováno./

POZNÁMKY

1. Detailní listina účastníků vyšetřovací komise, viz "protokoly vyšetřovací komise", s. 227.

2. Předseda vyšetřovacího výboru JUDr. B. Bunža byl po rozpuštění Ústavodárného shromáždění 6. června 1948 zapsán na listinu poslanců, kteří měli být dáni do vazby, protože stáli v cestě k prosazení komunistické moci. Mohl ovšem emigrovat. V nepřítomnosti byl 25. listopadu 1948 odsouzen k smrti. Zemřel 27. listopadu 1990 v New Yorku a byl v roce 1992 rehabilitován.

3. Souhrn výsledků je výňatkově otištěn v Adrian von Arburg/Tomáš Staněk (edice) Vysídlení Němců a proměny českého pohraničí 1945-1951: dokumenty z českých archivů. Díl II, svazek3: Akty hromadného násilí v roce 1945 a jejich vyšetřování. Středokluky (Susa) 2010, Dokument č. 86. Tento výňatek se omezuje na výsledky Antonína Rožka (Rožka), Bohuslava Marka, Jana Zichy, Jana Čubky (Čupka) a Vojtěcha Černého, též o zprávě o tretném jednání proti Bohuslavu Markovi a předběžný závěr vyšetřovací komise. Tento výňatek je komentován dostatečně 64 patovými poznámkami. Podle Adriana von Arburga existuje ještě jeden další protokol.

4. První zveřejnění v Německu 2005: Heimatbrief Saazland (hg.), Sonderausgabe Genozid ... (Domovský spolek Žatec, Zvláštní vydání „Genocid. Masové vraždy v Postoloprtech 1945 v zrcadle vládních spisů ...“) a na internetu, stránky Heimatkreis Saaz, www. heimatkreis-saaz.de v češtině i němčině, též 2005.

5. Ústavodárné národní shromáždění.

6. Krycí jméno nadporučíka Jana Zichy.

7. Srv. výpověď Peter Klepsch, s. 332. Jednou z obětí byl poštovní zaměstnanec Gansl, který byl známý sociální demokrat.

8. Major Langer byl následovník plukovníka Duřta jako místní vojenský velitel.

9. Tato výpověď odporuje oficiálnímu tvrzení, že násilné činy byly vojenskou odplatou pod stanným právem proti odbojným Němcům.

10. Karel Hás (Karl Haas), několikrát trestaný, byl v Žatci vedoucím bezpečnostního odboru národního výboru. Později byl obžalován z krádeže a zpronevěry, vzhledem k tomu byl ze své funkce odvolán. Přesto byl následně správcem žateckého chmelového velkoobchodu. Viz. Karel Hás (Karl Haas) srv. s. 156 úvod Peter Klepsch.

11. Dr. Jaroslav Kokeš (nar. 1908) byl člen Komunistické strany a poslanec Ústavodárného Národního shromáždění a člen vyšetřovací komise.

12. Arnošt Šedivý, pocházel ze smíšeného manželství, matka byla Němka. Během okupace byl HJ (Hitlerova mládež). Mluvil špatně česky, vzhledem k tomu se dostal do Postoloprte, potom do tábora v Žatci. V levonické bažatnici musel vykovávat hroby. V srpnu 1947 vypovídal v Mostě „že nikdo, kdo byl s ním v jedné místnosti (v Postoloprtech) nebyl bitý“ (Zpráva StB – Státní bezpečnosti Most 1947) viz s. 239.

13. Podle výpovědi dr. Petráška následoval za plukovníka Duřta, Langer, a potom Major Fišer.

14. Václav Holub (1909-2004) byl člen předsednictva České strany sociálně demokratické (ČSSD), poslanec Ústavodárného Národního shromáždění a člen vyšetřovací komise. Jako člen skupiny, která odmítala spojení s komunisty byl po převratu v únoru 1948 vyloučen se strany a musel v březnu emigrovat.

15. Dr. Zdeněk Lukeš byl spolupracovník komunisty řízeného ministerstva vnitra a zde fungoval jako poradce komise.

16. Dr. Stehlík byl přednosta oblastní úřadovny Stb v Mostě.

17. Ing. Reiser viz. s. 184, 194.

18. MUDr. Karel Kácl (1900-1986) byl členem Československé strany národně socialistické (po roce 1948 oficiálně nazývaná Československá strana socialistická), poslanec Ústavodárného Národního shromáždění a člen vyšetřovací komise. Po komunistickém převratu v únoru patřil ke křídlu, které podporovalo komunisty. Jako profesor pro lékařskou chemii na Karlově univerzitě měl kariéru jako mezinárodně renomovaný vědec.

19. JUDr. Petrášek byl v Žatci činný již před rokem 1938 jako advokát. Během okupace šel do Loun. 9. května se podle jeho vlastní výpovědi vrátil do Žatce. Udajně s plnou mocí okresního národního výboru (ONV) nařídil zrušení žateckého národního výboru, ve kterém byli i Němci a převzal místo předsedy okresní správní komise (OSK). Proti tomu intervenoval místní předseda správní komise Rožka de facto starosta Žatce, plnou mocí z ministerva vnitra. Petrášek nato složil předsednictví OSK. 6. června se vrátil do této funkce podle vlastního údaje nazpět a vykonával ji až do 4. července 1946. Srv. k tomu charakteristka „právnicka a státního úředníka dr. Petráška“ Peterem Klepschem, s. 157.

20. Sbor národní bezpečnosti.
21. Viz Adolf Reiser (Reizer), úředník v dolech, též výpověď Zíchy, strana 194.
22. „K údajnému odboji Němců a k „Wervolfům“ viz poznámka Wollraba 7, s. 177.
23. Soudce dr. Freyer, který napsal svědectví viz. „Dokumente zur Austreibung der Sudetendeutschen (Dokumenty k vyhnání sudetských Němců), 4. Aufl. München 1952, s. 106 ff., srv. úvod Herberta Voitla srv. s. 161.
24. Bohuslav Marek byl podle vlastních údajů 1929-1938 policista v Postoloprtech, potom v protektorátu v Lenešicích. Když následně byla policie zrušena byl úředníkem v civilu. 1943 byl odsouzen německým soudem za ilegální poražení a byl až do listopadu 1944 uvězněn. Po „revoluci“ se dostal 9. května 1945 znovu do policejní služby a byl koncem měsíce Zíchou alias poručíkem Petrovem pověřen úkolem shromáždění Němců v Žatci, Postoloprtech a okolí. Fungoval též jako velitel tábora v postoloprtských kasárnách.
25. Rudolf Zelenka, ředitel školy v Postoloprtech a nadporučík v rezervě, byl 1945 předsedou Místní správní komise (MSK); viz dole.
26. SV se jmenovalo podle vojenských zdrojů „stanoviště velitele (podle A. Arburga). Je ovšem pochybné, že je toto zde míněno. V pozdějším výkladu bylo řečeno, že se jednalo o bývalé koupelny.
27. Bylo to tedy již v pondělí 4. června.
28. Existují různé verze, jak došlo k zatčení těch chlapců. Podle Petera Klepsche se pokusili utéci tak, že se zařadili do pracovní skupiny, byli ovšem objeveni, že tam nepatřili (svědectví s. 332). K tomu pamětník Heinrich Giebitz: „Jednou bylo řečeno, že utekli, chtěli uprchnout. Toto bylo tvrzeno Čechy. Potom zase, že chlapci byli na sousedním pozemku a chtěli krásti jablka. Také možné, já vím že hlad jsme měli všichni...“ (s. 329) Z hlediska identifikace je nepřesnější svědek Roland Neubauer: „bylo dodáno 5 chlapců, kteří byli mezi 13 a 19 lety. Ten 19letý byl můj bratranec ze Sífemi (Zúrau), Herbert Feigl, ti druzí se jmenovali Körner a jeden Frank, kteří byli ve stáří mezi 13 a 14 lety. Ten pátý měl být z Postoloprty. Byl také asi 16letý. Byli strašně bití. Takový výprask jsem ještě nikdy dříve neviděl. Postavili je zády ke zdi a zastřelili je.“ (Heimatbrief Saazerland, Sonderausgabe anlässlich 50 Jahre Vertreibung, Saaz-Postelberg – Podersam-Jechnitz 1945/46 - 1995. Den Opfern zum Gedenken (v Domovském zpravodaji Žatecka, Zvláštní vydání k 50 letému výročí vyhnání ze Žatecka-Postoloprty – Podbořan a Jeseník 1945/46-1995. Na vzpomínání na oběti). Forchheim 1995, Dokument S18).
29. K tomu politické a vojenské řízení k případu tragických událostí v Postoloprtech, grafika s. 469.
30. Jan Zícha byl tajný vojenský zpravodajský důstojník pod krycím jménem „Petrov“. Byl členem samostatné zpravodajské služby 1. československé divize jako spojka s hlavním velitelstvím v Praze a předsunutého štábu této divize. Velitelem této zpravodajské služby byl štábní kapitán Steiner. Úkolem bylo zajistit budoucí hlavní velitelství a „vyčistit“ prostor od Němců.
31. Viz. generál Heliodor Píka „předběžná zpráva k případu Postoloprty“, s. 177, poz. 14.
32. Generál Jaroslav Brož byl poradce v komisi za ministerstvo obrany.
33. Nadporučík Jan Vaněk byl pracovník na ministerstvu obrany a poradce ve vyšetřovací komisi.
34. K Ing. Reiser viz s. 184 a 194.
35. Wenzel (Václav) Jaksch (1896-1966) byl německý sociální demokrat v Československu. Po vstupu Němců do Sudet v roce 1938 emigroval nejdříve do Polska a později do Londýna. Zde zastupoval zájmy sudetských Němců proti československé exilové vládě. Pokoušel se, ovšem marně, zabránit vyhnání německých starousedlíků po válce z Československa. Od roku 1961 byl zástupce prezidenta sudetského krajského sdružení (Sudetendeutsche Landsmanschaft) a následně od roku 1964 až do své smrti prezidentem svazu vyhnanců.
36. K přednostovi OBZ Bedřichu Reicinovi (1911-1952) viz. „Zpráva pro ministra Václava Noska“ poz. 4. a s. 173, a „úloha generála Reicina a poručíka Čupky v masakru Postoloprty“, s. 246.
37. Zde je pravděpodobně míněn německý kněz z kapucinského kláštera ze Žatce, páter Maximilian (světské jméno Josef Hilbert), který byl na pochodu z Postoloprty do Žatce zastřelen (viz. s. 320).
38. Ve Schwarzheide severně od Drážďan se nacházel koncentrační pracovní tábor, vězni byli 18. dubna 1945 hnáni naspět do KZ tábora Te-rezin. Tento pochod vešel do dějin jako „pochod hladu (smrti)“, protože z tisíce vězňů jich přežilo pouze 200. Krátce před koncem války dorazil tento pochod do Postoloprty a Žatce. K tomu úvod Peter Klepsch, s. 154.
39. Poručík Čubka (někdy uváděn jako Čupka) sloužil jako voják armády Slovenské fašistické republiky (tzv. zajišťovací divize) na východní frontě. Po dovolené a návratu do SSSR přeběhl k partyzánům v Bělorusku, posléze vstoupil do čs. Jednotek a do Československa se vrátil jako příslušník OBZ. V operační skupině, která měla za úkol „vyčistit“ město a okolí od nepřátelských živlů, pro sídlo 1. čs. divize, kterým se měly stát Postoloprty a také soustředit tamní Němce a vytvořit tak podmínky pro jejich odsun z žateckého kraje za hranice. Čupka [Čubka] velel bezpečnostnímu oddílu (dříve polní četnictvo). Jan Čupka [Čubka] odešel z armády v hodnosti nadporučíka na jaře 1946. „Poválečné ‘excesy’ v českých zemích v roce 1945 a jejich vyšetřování“ Sešity Ústavu pro soudobé dějiny AV ČR 41/2005, s. 117-119, 124-126, 139. Viz též „Úloha generála Reicina a poručíka Čubky v Postoloprtech“, s. 246.
40. Viz generál Heliodor Píka: „Předběžná zpráva k případu Postoloprty a Žatec z 28. července 1947“ s. 177, pozn. 14.
41. Generál Oldřich Španiel (1894-1963) byl za 1. světové války důstojníkem v československých legiích v Rusku, v letech 1929 až 1932 československým vojenským přidělcem v Polsku, 1932 až 1939 profesorem vysoké školy válečné v Praze. V červnu 1939 emigroval do Francie, v letech 1939 až 1944 vykonával funkci československého vojenského přidělence v USA. V roce 1944, přednosta vojenské kanceláře prezidenta republiky Londýně. 19. 04. 1945-15. 05. 1945 velitelem 3. brigády 1. čs. sboru. 17. 05. 1945 přednosta v Praze. 1946 až 1947 velitel 1. armádního sboru v Praze, 1947 až 1948 zástupce velitele první vojenské oblasti, 1948 až 1949 velitel Vojenského historického ústavu. 13. srpna 1947 byl též vyslýchán vyšetřovací komisí, kde potvrdil výpověď Čupky o setkání v hotelu Belveder v Praze (VUA).
42. Viz. ubytování OBZ v Postoloprtech viz. s. 224, poz. 48.
43. Jozef Horváth (nar. 1908 na Slovensku) byl členem Demokratické strany Slovenska, která byla založena 1944 během Slovenského národního povstání (DS), byl členem vyšetřovací komise. Po komunistickém převratu v únoru 1948 odešel do exilu a stal se politikem v USA.
44. Karpatká-Ukrajina 1938/39 nejvýchodnější část první Československé republiky.
45. Volyňští Češi: viz. s. 159, poz. 50.
46. Kpt. (v létě 1947 již škpt.) Vojtěch Černý uprchl v roce 1939 do Polska, kde měl vstoupit do vznikajícího čs. legionu. Později se již jako příslušník čs. vojska v SSSR zúčastnil řady bojových akcí, u Bílé Cerekev byl těžce raněn. Byl nositelem Československých válečných křížů 1939 a dalších vojenských vyznamenání včetně sovětského a jugoslávského. V operační skupině „čističů“ Postoloprtsko na sklonku května a začátkem června 1945 velel jako důstojník zařazený k 1. oddělení štábu 1. divize průzkumné skupině, nepříslušel tedy k OBZ. Jeho vystupování prý bylo hodně tvrdé a skutečnost, že vydával přímé rozkazy k exekucím (viz např. dok. 82, pozn. č. 8), ani tehdejší vyšetřování nevyklučovalo. Srv. Staněk, Tomáš, Poválečné „excesy“, s. 114-129.
47. Bílá Cerekev je historické město na střední Ukrajině, je největším městem kyjevské oblasti.
48. OBZ ubytovna byla v domě č. 74 v Postoloprtech. Podle výpovědi svědků zde docházelo nejen k alkoholickým excesům, ale také zábavě s ženami. Také se na zahradě popravovalo a byla tam postavena šibenice, oběti byly na místě zahrabány (viz zpráva STB, s. 243).
49. Rudolf Zelenka byl ředitelem školy v Postoloprtech a nadporučík v rezervě, podle vlastní výpovědi činný v oblasti Postoloprty od roku 1921, do roku 1927 v Postoloprtech, během okupace se zdržoval v Lounech. 1945 se stal předsedou místní správní komise (MSK) v Postoloprtech. O poválečných událostech vedl diář, ve kterém píše o „nevýslovných poměrech“.
50. Zde je chyba v protokolu.

51. Podle sčítání obyvatelstva v roce 1930: 3. 311 obyvatel, z toho 52,5 % Němců (poz. vydavatele).

52. Viz. s. 224, poz. 38.

53. Údaje Vlčka jsou z dřívějšího vyšetřování, viz. „Zpráva pro ministra Václava Noska z 2. července 1947“, s. 172.

54. Viz. „Zpráva pro ministra Václava Noska z 2. července 1947“, s. 171.

55. Viz. „Zpráva pro ministra Václava Noska z 2. července 1947“, s. 171.

56. Pelc zde očividně nepochopil otázku Bunži. Bunži chtěl vědět jestli mezi těmi soustředěnými byli také Češi. Pelc ale rozuměl otázce ve smyslu jestli to byli všichni Němci z Postoloprte.

57. Viz. s. 177, poz. 6.

58. Výpověď Karla Wilhelma v „Zpráva StB Most“, s. 242.

59. Později bude vysvětleno, že se jednalo o bývalé koupelny.

60. Peter Klepsch si vzpomíná, že „západní část kasáren byla zajištěna ostnatým drátem. Tam byl blok smrti.“ (s. 154).

61. Arnošt Šedivý bydlel 1947 ve Rvenicích, pochází ze smíšeného manželství, otec Čech a matka Němka, viz „Zpráva StB Most“, s. 239.

62. Kokeš zde Markovi (úmyslně?) špatně rozuměl. Marek zde používá sousloví „vařit si svojí polévku“, tedy odstavit svého osobního nepřítele a nikoliv doslovně ohřát polévku. Na druhé straně podezřívá Kokeš Marka, že on sám jako velitel tábor takto v Postoloprtech činil.

63. Zákon z 8. května 1946 stanovil tyto činy se zpětnou platností za beztrestné: „Jednání, k němuž došlo v době od 30. září 1938 do 28. října 1945 a jehož účelem bylo přispěti k boji o znovunabytí svobody Čechů a Slováků nebo které směřovalo ke spravedlivé odplatě za činy okupantů nebo jejich pomáhačů, není bezprávné ani tehdy, bylo-li by jinak podle platných předpisů trestné.“

64. Strana národně socialistická byla zastoupena ve vládě. Poslanec Kácl a člen komise byl členem této strany.